

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΦΑΝΟΥΣ ΜΑΡΤΥΡΟΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΙΧΘΥΟΣ

ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

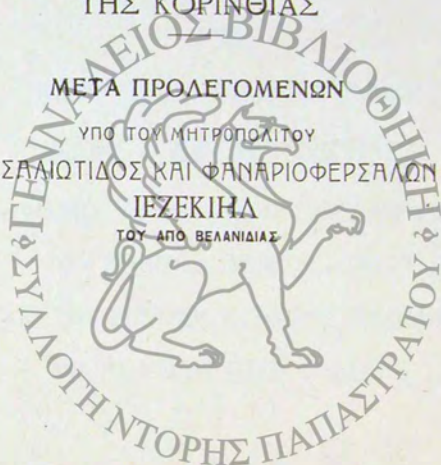
ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΩΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΩΤΙΔΟΣ ΚΑΙ ΦΑΝΑΡΙΟΦΕΡΣΑΛΩΝ

ΙΕΖΕΚΙΗΛ

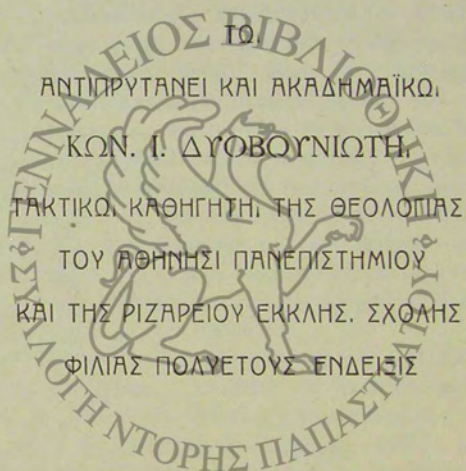
ΤΟΥ ΑΠΟ ΒΕΛΑΝΙΔΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ «ΦΟΙΝΙΚΟΣ» ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44

1930

Ο ΝΕΟΦΑΝΗΣ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΕΞ ΙΧΘΥΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΝΙΚΟΛΑΟΙ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ

Περιοδεύοντες πρὸ διετίας ἀνὰ τὴν Πίνδον ἐπεσκέψθημεν ἔρημον ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διαλελυμένην Μονὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος τῆς Σιάμου¹ ἐκεῖ δὲ περιεργαζόμενοι καὶ ἀναδιφῶντες εὑρομεν ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ βήματος εἰς σιτόβρωτον ἐρμάριον χειρόγραφον κώδικα μὲ γραφὰς διαφόρων ἐποχῶν, τὸν ὅποιον καὶ παρελάβομεν ἀφιερῶσαντες τοῦτον εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου. Τὸν κώδικα περιέγραψε συνοπτικῶς ὁ ἐν τῇ ἰδίᾳ σχολῇ καθηγητῆς κ. Κ. Ι. Δουβουνιώτης². Μεταξὺ ἄλλων παρατηρήσαμεν ἀναδιφῶντες τὸν κώδικα ὅτι ἐμπεριείχετο ἀκολουθίας δύο νέων μαρτύρων Δαμιανοῦ τοῦ ὁσιμαρτύρου, καταγεγραμμένων ἐκ τοῦ χωρίου Μυρίχοβον, τῆς παροικίας ἡμῶν, καὶ Νικολάου τοῦ Νεοφανοῦς, ὃν ἐν ἀρχῇ ὑπελάβομεν ὡς τὸν ὁσιμάρτυρα Νικόλαον τὸν ἐν Βουνένοις, τοῦτον κατὰ τὴν ἀρχουσαν γνῶμην ἐν τῇ παροικίᾳ ἡμῶν ἀθλήσαντα. Καὶ τὴν μὲν βιογραφίαν καὶ ἀκολουθίαν Δαμιανοῦ τοῦ νέου ἀντεγράψαμεν ἐν ἀντιπαραβολῇ μετ' ἀκολουθίαν τοῦ ἰδίου Δαμιανοῦ εὐρισκομένην ἐν κώδικι τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τυβίγγης ἐν Γερμανίᾳ προμηθευθέντες ἐκείθεν φωτογραφικὸν ἀποτύπωμα πρὸς ἑκδοσιν.

Ὡς πρὸς δὲ τὸν Νικόλαον ἐκ τῆς μελέτης τοῦ κώδικος ἀντελήφθημεν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ Νικολάου τοῦ ἐν Βουνένοις ἑορταζομένου τῇ 9 Μαΐου, ἀλλὰ περὶ ἄλλου νεοφανοῦς μάρτυρος Νικολάου ἑορταζομένου τῇ 14 Φεβρουαρίου τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ἑορτάζεται καὶ ὁ Δαμιανός. Ὁ κώδις πλὴν τῆς ἀκολουθίας, περιέχει καὶ ἐγκωμιαστικὸν λόγον Δαμασκηνοῦ Ἱερομονάχου τοῦ Στουδίτου, οὗ ἡ ἀρχὴ «ἐγκώμιον εἰς τὸν νεομάρτυρα Νικόλαον τὸν νεοφανῆ συγγραφεὲν παρὰ τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις ἐλαχίστου Δαμασκηνοῦ τοῦ Στουδίτου», ὅστις εἶναι ὁ περίπυστος κατόπιν Ἱεράρχης Λιτῆς καὶ Ῥενδίνης ὁ καὶ συντάκτης τῆς ὁλης ἀκολουθίας³, ὅστις ὀνομάζει τὸν Νικόλαον ἐξ Ἰχθύος ἔλκοντα τὸ γένος, διότι πατρίδα εἶχε τὸ χωρίον Ψάρη τῆς Κορινθίας.

1. Πρβλ. ἡμετέραν μελέτην αἱ Ἱερ. Μοναὶ τῆς Πίνδου Ἀθῆναι. 1929 σ. 19.

2. Πρβλ. Περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ἀριθ. 3 Ἰανουαρίου 18, 1930.

3. Πρβλ. τὴν ἐμὴν μελέτην «Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Φαναριοφανοῦ ὁλ. καὶ πάσης Φθίας» Ἀθῆναι. 1929 σελ. 254. Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Θεολογίας».

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς βιογραφίας τοῦ Ἁγίου ἠθελησαμεν νὰ μάθωμεν ἂν ἡ ἐν λόγῳ ἀκολουθία ἔχει δημοσιευθῇ, καὶ ἂν ὁ νεοφανὴς οὗτος μάρτυς Νικόλαος εἶναι ἐκ τῶν γνωστῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ἁγίων.

Ὡς ἐκ τούτου κατεφύγομεν εἰς ὅλας τὰς ὁσας ἠδυνήθημεν νὰ εὑρωμεν πηγὰς, ἀλλ' οὐδαμοῦ εὑρομεν ἀναφερόμενον μάρτυρα Νικόλαον ἐκ τοῦ χωρίου Ψάρη τῆς Κορινθίας καταγόμενον ἑορταζόμενον τῇ 14 Φεβρουαρίου ὡς ἀναφέρει ἡ μετὰ χειρὸς χειρόγραφος ἀκολουθία. Ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης περισυνελέξαμεν ἐκ τῶν διαφόρων πηγῶν ὅσους ἁγίους Νικολάους συνηγήσαμεν, οἵτινες ἀνέρχονται εἰς 24 κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους ἑορταζομένους, οὓς καὶ παραθέτομεν μετὰ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ἐκδόσεων τῶν ἀκολουθιῶν αὐτῶν, ὅσοι ἔχουσι τοιαύτας, ἐνῷ οἱ λοιποὶ ἀπαντῶνται μὲ τὸν γνωστὸν τύπον ἐν τοῖς Μηναίοις «τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ», χωρὶς πού νὰ συναντήσωμεν τὸν ἀνακητούμενον νεοφανῆ Νικόλαον.

II

1) Ὁ ἐν Ἱεράρχαις μέγιστος Νικόλαος ὁ Μύρων, ὃν ἡ Ἐκκλησία κατὰ Πέμπτην τῆς ἑβδομάδος ἡμέραν καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ὑμολογεῖ καὶ γεραίρει, οὗτινος ἡ κυρίως μνήμη εἶναι τῇ 6 Δεκεμβρίου, πλὴν τιμᾶται καὶ κατὰ τρεῖς ἑτέρας ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ ἥτοι τῇ 9ῃ, τῇ 10ῃ καὶ τῇ 20ῃ Μαΐου, ὧν ἑορτῶν ὑπάρχουσιν αἱ ἑξῆς ἀκολουθίαι:

α) Ἀκολουθία τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ ἐν Μύροις ἥτοι ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου αὐτοῦ ψαλλομένη τῇ 9ῃ Μαΐου, ἐν Τριπόλει 1861.

β) Ἀκολουθία τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ ἐν Μύροις ψαλλομένη ἐν Κερκύρᾳ τῇ 20 Μαΐου, ἐν ᾗ διέβη ἐντεῦθεν τὸ Ἅγιον αὐτοῦ λείψανον Ἐνετίσιν ΑΨΙΘ (1719).

γ) Ἀκολουθία εἰς τὴν πάροδον τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων ψαλλομένη τῇ 10ῃ Μαΐου, Ἐνετίσιν 1797.

δ) Ἱερά ἀκολουθία τρεῖς εἰς τὴν θαυμασίαν ἀνακομιδὴν καὶ μετακομιδὴν τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων, ψαλλόμεναι ἡ μὲν πρώτη τῇ 10ῃ Μαΐου ποίημα Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου. Ἡ δὲ δευτέρα ποίημα τοῦ ἐν Ἱερῷ Ἱεροκήρυκος Κερκύρας Βίκτωρος τοῦ Κλαπατζαρά, καὶ ἡ τρίτη ἀνωνύμου τινὸς

κατὰ τὴν 20 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐν Κεφαλληνίᾳ, 1851¹.

Πρόκειται περὶ τῆς εἰς Βαρί τῆς Ἱταλίας μετακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Τὴν ἀνακομιδὴν ταύτην ἐν Ρωσσίᾳ ἑορτάζουσι τὴν 9 Μαΐου².

2) Νικόλαος ὁ Ὁσιομάρτυς ὁ ἐν Βουνένοις μαρτυρήσας, μεγάλως τιμώμενος ἐν τῇ Θεοσώστῳ ἡμῶν παροικίᾳ τῇ 9ῃ Μαΐου πανηγυριζόμενος πανδήμως ἐν τῷ δάσει τῶν Βουνένων, καίμενος ἐν τοῖς συνόροις τῶν ἐπαρχιῶν Καρδίτσης καὶ Λαρίσσης. Πλὴν τούτων ὅμως καὶ ἕτεροι δέκα Ἐνοριακοὶ Ναοὶ χωρίων τῆς Ἐπαρχίας Καρδίτσης τιμῶνται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου, ὡς ἀναγράφεται δὲ ἐν προμετωπίδι ἐκδόσεως τῆς ἀκολουθίας του «Ναὸς τοῦ Ἁγίου πάνσεπτος διατελεῖ καὶ ἐν Κλειτσῷ Ἀγρῶν», καὶ ἐν Μεσσήνῃ (Καλαμῶν), καὶ ἐν Τυρνάβῳ.

Τὸ ἔτος τῆς ἀθλήσεως τοῦ Ἁγίου δὲν ἀναφέρεται εἰς ὅλας τὰς ἐκδόσεις τῶν ἀκολουθιῶν. Ἐν μὲν ἐκδόσει 1736 ἀναφέρεται ὡς ἔτος ἀθλήσεως τὸ 720 καίτοι τιτλοφορεῖται νέος ὀσιομάρτυς δὲν ἀναφέρεται δὲ ἐν τοῖς Μηναίοις, φαίνεται δὲ ἀληθὲς τὸ ἔτος τοῦτο διότι ἡ βιβλιογραφία του ὁμιλεῖ περὶ Ἀβάρων. Ἐν τούτοις ὁ γνωστὸς ἱστοριοδίφης κ. Ν. Ι. Γιαννόπουλος θεωρεῖ ὡς ἔτος ἀθλήσεως τὸ 1276. (πρβλ. Ἐβδου. Ἐπιθ. Νεολόγου Κωνσταντίνου τ. γ' σ. 746, 1893). Συνθέτης τῆς ἀκολουθίας του φέρεται ὁ Ἱερομόναχος Ἀκάκιος Διακρούσης, ὅστις εἶναι καὶ ἄλλοθι γνωστός. Ἐν ἀρχαίῳ βιβλίῳ ἐπιγραφόμενῳ «Βιβλίον καλούμενον ἐκλογαί» ἐκδόσεως Ἐνετίας ἔτος αψλ ἥτοι 1730 ἀναφέρεται ὡς συνθέτης στίχων εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα καὶ ὡς ἐξηγήσας τὰς εὐχὰς τῆς μεταλήψεως ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Καλλιπίου Ἱερομονάχου τοῦ Κρητός³. Ἄλλος συνθέτης τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου «ὑφεί ἑτέρῳ» ἐμφανίζεται ὁ Ἰωσήφ Ἀρχιμανδρίτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὁ ἐκ Φουρνᾶ Ἀγρῶν, ἀξιῶσι τοῦ Λογιωτάτου Κυρίου Κωνσταντίνου, υἱοῦ τοῦ Μακαρίτου Ἀλεξίου τοῦ ἐκ κόμης Κλειτσῷ τῶν Ἀγρῶν. Οὗτος ἐν προσφωνητικῇ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Λογιώτατον Κωνσταντῖνον ἀναφέρει ὅτι καὶ ὁ Διακρούσης ἄλλην **παλαιὰν ἀκολουθίαν** διεσκεύασεν ὥσπερ καὶ ὁ Διακρούσης τῇ σὴ ἡδίστη μοι λογιότητι χαριζόμενος ὡς αὐτὸς ἑαυτὸν μαρτυρεῖ ἐν τῇ μετὰ

1. Πρβλ. L. Petit Bibliographie des acolythies. Grecques Bruxelles 1926 σελ. 210.

2. Πρβλ. Κων. Δουκάκη Μ. Συναξαριστὴς Μάιος τόμ. 5 σ. 355.

3. Πρβλ. L. Petit, E. Legrand καὶ A. Pernot, Bibliogr. Hellenique. Paris 1918 σελ. 228-229.

την παλαιάν ακολουθίαν τὴν γραφίδα ἱερογραφικῶς ἐκίνησεν, ἀληθὲς δὲ τοῦτο διότι ὡς διορθωτὴς ὁ Διακροῦσης ἀναγράφεται ἐν ἐκδόσει Βενετίας τὸ 1657 ἔτος. Μάλιστα ὁ Ἰωσήφ διεσκεύασε ταύτην «ἄρας καὶ καθάρας τὸ πλεῖον τοῦ Διακροῦσης ἡρτισμένα καὶ κακοζήλως συντεθειμένα ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ μικροῦ ὁσιομαρτυρικῇ φυλλάδι».

Προσυναίεται δὲ καὶ ἕτερος προηγουμένως διορθώσας καὶ οὗτος τὴν ἀκολουθίαν ὁ Ἱερομόναχος Γρηγόριος Μοσχοπολίτης ὡς ἀναφέρει ἐκδοσίς τῆς ἀκολουθίας ἐν Μοσχοπόλει ἔτει 1736, διότι ἡ πρώτη ἐκδοσίς τοῦ Διακροῦσης εἶναι τοῦ 1657 ἔτους Ἑνετίας.

Ὁ Ἰωσήφ οὗτος Ἀρχιμανδρίτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὁ ἐκ Φουρνᾶ τῶν Ἀγρῶν, κώμης ἥτις τόσους ἀνέδειξε λογίους κληρικούς κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας, εἶναι γνωστὸς καὶ ἄλλων αὐτοῦ ὁμοίων ἔργων συγγραψας νέους κανόνες εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀναργύρους δι' Ὀργυανίας τελευτήσας ἐν τῇ Μονῇ τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Ζερεταίου ὅς καὶ ἐγκώμια εἰς τὸν Ἱερομάρτυρα Σεραφεῖμ Ἀρχιεπίσκοπον Φαναρίου¹. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἱερομ. Γρηγόριος Μοσχοπολίτης εἶναι γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλων ὁμοίων ἔργων². Γνωσταὶ ἐκδόσεις τῆς ἀκολουθίας τοῦ ὁσιομάρτυρος Νικολάου τοῦ ἐν Βουνέοις εἶναι αἱ ἑξῆς³.

α') Ἀκολουθία τοῦ Ὁσίου Νικολάου τοῦ Νέου ἐξ Ἀνατολῆς ἐν Βουνέοις ἀθλήσαντος δαπάνη Ματθαίου προηγουμένου τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Φιλοθέου διορθωθείσα ὑπὸ Ἀκακίου Διακροῦσης. Ἑνετίσιν ΑΧΝΖ ἦτοι (1657).

β') Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ὁσιομάρτυρος Νικολάου τοῦ νέου τοῦ ἐξ Ἀνατολῆς ἐν Βουνέοις ἀθλήσαντος. Τυπωθεῖσα δαπάνη τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου τοῦ Ὁσίου Ναοῦμ, διορθωθείσα δὲ παρὰ τοῦ Ἱερομ. Γρηγορίου Μοσχοπολίτου ἐν Μοσχοπόλει 1736.

γ') Ἀκολουθία τοῦ Νεομάρτυρος Νικολάου τοῦ ἐξ Ἀνατολῆς ἐν Βουνέοις ἀθλήσαντος, διορθωθείσα ὑπὸ Ἰωσήφ Ἀρχιμανδρίτου τῆς Μ. Ἐκκλησίας τοῦ ἐν Φουρνᾷ Ἀγρῶν. Ἑνετίσιν 1791. Ἀξιῶσει τοῦ λογιωτάτου Κωνσταντίνου υἱοῦ Ἀλεξίου ἐκ Κλειτοῦ Ἀγρῶν, ἐνθα ὑπάρχει πάνσεπτος Ναός του.

δ) Ἐτέρα ὁμοία ἐκδοσίς διορθωθείσα ὑπὸ Ἀκακίου Διακροῦσης καὶ εἶτα παρ' Ἰωσήφ Ἀρχιμ. Μ. Ἐκκλησίας Ἀθῆναι 1845.

1. Περὶ. ἡμετέραν μελέτην ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Φαναριοφερραίων Ἀθῆναι. 1929 σελ. 23.

2. Περὶ. L. Petit. Bibliogr. ἐνθ. ἀνωτ.

3. Περὶ. τὴν ἐμὴν ἐκδοσὶν μετὰ προλεγόμενων «Ἀκολουθία Νικολάου τοῦ ἐν Βουνέοις κτλ.» Ἀθ. 1920.

ε) Ἐτέρα ὁμοία ἐκδοσίς ἐν Πάτραις 1865.

ς') Ἐτέρα ἐκδοσίς Ἀθῆναι 1873.

ζ') Ἐτέρα ἐν Πάτραις 1875.

η') Ἐτέρα ἐν Πάτραις 1905.

θ') Ἐτέρα ἐν Τριπόλει 1906.

ι') Ἐτέρα ἐν Κορίνθῳ 1908¹.

3) Νικόλιος ὁ Ὁσιομάρτυς ὁ ἐκ Βρυούλων, ἑορταζόμενος τῇ 11 Ἰουλίου. Ἡ ἀκολουθία του ἐξεδόθη ἐν Ἀθῆναις 1898. Δὲν ἀναφέρεται εἰς τοὺς γνωστοὺς συναξαριστάς.

4) Νικόλαος Νεομάρτυς, ὁ ἐκ Μετσόβου, ἀναγραφόμενος καὶ ὡς ἐξ Ἰωαννίνων, μαρτυρήσας ἐν Τρικκαίοις τῇ 17 Μαΐου 1617, ὅτε καὶ τιμᾶται ἡ μνήμη του. Ἡ Κάρα του εὐρίσκεται ἐν τῇ Μονῇ Βαβλαῖα Μετεώρου.

Ἡ ἀκολουθία του συνετέθη ὑπὸ Νικολ. Κύρκου, ἀναλώμασι Πολυζῶ Λαμπανισώτῃ ἐκδοθεῖσα², ἡ δὲ μνήμη του ἀναφέρεται ἀλλοῦ τῇ 16ῃ Μαΐου³. Γνωσταὶ ἐκδόσεις τῆς ἀκολουθίας του εἶναι αἱ ἑξῆς.

Ἀκολουθία Ἑνετίσιν ΑΨΝΖ ἦτοι 1757.

Ἐτέρα ἐκδοσίς Ἑνετίσιν ΑΨΟΑ ἦτοι 1771⁴.

Εἰς τὸν ἀρχαῖον Ναὸν τοῦ Ἀγ. Δημητρίου Τρικκάλων ὑπάρχει τοιχογραφία ἐν τῷ Διακονικῷ τοῦ Ἀγ. Νικολάου τοῦ ἐκ Μετσόβου τοῦ καὶ Ἐξηντατρίχη καλουμένου ὧ· καὶ τοῦ Ἀγ. Νικολάου τοῦ ἐκ Καρπενσιού⁵. Καὶ ἐν Τυρνάβῳ δὲ ὑπάρχει Ναὸς τοῦ ἐκ Μετσόβου Ἀγ. Νικολάου ἢ Βλαχονικόλα καλουμένου πανηγυριζόμενος τῇ Κυριακῇ τοῦ Θωμᾶ.

5) Νικόλαος Μεγαλομάρτυς ὁ ἐκ Καρπενσιού ἀθλήσας ἐν Κωνσταντινπόλει τῇ 23ῃ Σεβρίου ΑΧΟΒ ἦτοι 1672. Ὁ Εὐγενίος Βούλγαρης ταυτίζει τὸν ἐκ Καρπενσιού Νικόλαον μὲ τὸν ἐπικαλούμενον

1. Περὶ. Νικοδήμου Ἀγορίτου Συναξ. Βενετία 1819 τομ. 1. Κων. Δουκάκη τ. 5 σ. 147 Ἀθ. 1895, Δουκάκη Σελήνη Ἀθῆναι, 1897 σελ. 85.

2. Περὶ Πολυζῶ Λαμπανισώτῃ πρὸς τὴν ἐμὴν διατριβὴν ἐν Περιόδ. «Κρητικὸς Ἀστήρ» Χανίων 1910 ἀρ. 75, καὶ Δ. Παναγιωτίδου ἐν Ἑλλην. Φιλόλ. Συλλόγου Κων(λεως) 1898 σελ. 325.

3. Νικοδήμου Ἀγορίτου ἐνθ' ἀνωτ. Χρυσόστομου Παπαδοπούλου ἐν Πανελ. Δευκώμ. Χρ. Χατζηϊωάννου Ἀθῆναι. 1922 σελ. 191.

4. Εὐγενίου Βουλγάρεως Ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον Κλαίριον Ἀθῆναι. 1844 σελ. 28.

5. Περὶ. Ν. Ι. Γιαννοπούλου Αἱ παλαιαὶ Ἐκκλησιαὶ Τρικκάλων. Ἀθ. 1926 σ. 7.

Παντοπώλην¹. Τὸν βίον τούτου συνέγραψεν ὁ Ἰω. Καριοφύλλης ὡς καὶ τὴν ἀκολουθίαν². Γνωσταὶ ἐκδόσεις εἰσὶν αἱ ἑξῆς.

Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Νικολάου τοῦ νέου τοῦ ἐκ Καρπενησίου Ἐνετίσιν 1796. Ἐτέρα ἐκδοσις διὰ δαπάνης Κωνσταντίνου Παπαδημητρίου Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσσοῦ Ἀθῆναι 1923.

6) Νικόλαος ὁ Καραμᾶνος ἀθλήσας ἐν Σμύρῃ τῇ 6 Δεκεμβρίου 1657³. Ἀλλαχοῦ ἡ μνήμη του ἀναφέρεται τῇ 14η Δεκεμβρίου⁴.

7) Νικόλαος ὁ ἐν τῇ Φάραγγι Κουρταλιώτῃ ἀσκήσας ἐν Ἁγίῳ Βασιλείῳ ἐπαρχίας Κρήτης, τὸ 1670 ἔτος τῇ 1η Σεπτεμ. ἑορταζόμενος. Ἡ ἀκολουθία του ἐξεδόθη Ἀθῆναι 1879 δὲν ἀναφέρεται εἰς τοὺς Συναξαριστάς.

8) Νικόλαος ὁ Σεκιλιώτης ὁ ἀσκητεύσας ἐν τῷ Ὄρει Νεοτάκου Εὐβοίας, ἑορταζόμενος τῇ 23 Ἀπρ. Ἡ ἀκολουθία του ἐξεδόθη ἐν Χαλκίδι 1894. Δὲν ἀναγράφεται εἰς τοὺς συναξαριστάς.

9) Νικόλαος μεγαλομάρτυς ὁ ἐκ Χίου ἀθλήσας τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1754. Ἡ ἀκολουθία του συνετέθη ὑπὸ Νικηφόρου Ἱεροδιακόνου ἐξεδόθη ἐν Χίῳ. Ἡ μνήμη του ἀναφέρεται καὶ τῇ 31 Ὀκτωβρίου⁵.

10) Νικόλαος ὁ ἐν Μαγνησίᾳ μαρτυρήσας τῇ 24η Ἀπριλίου 1795⁶.

11) Νικόλαος ὁ ἐξ Ἑξ Μαρμάρων μαρτυρήσας ἐν Κων)πόλει τῇ 12η Νοεμβρίου ἀπλβ ἡτοι 1732⁷.

12) Νικόλαος Πατριάρχης Κων)λέως ὁ Μυστικὸς ἢ Χρυσοβέργης μαθητῆς τοῦ Πατριάρχου Φωτίου, Μαΐου 16 ἑορταζόμενος, ὁ ἀφορί-

1. Πρβλ. Εὐγ. Βουλγάρεως ἐνθ' ἀνωτ. σ. 30.

2. Ὑπῆρξαν δύο Καριοφύλλαι κατ' ἄλλους τρεῖς.

3. Πρβλ. Κων. Σάθα Μεσ. Βιβλ. τ. 3 σελ. 607.—Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ἐνθ' ἀνωτ. σ. 192.—Γερασίμου Δουκάκη Ν. Μαρτυρολόγιον Ἀθ. 1905 σελ. 39.—Κωνστ. Δουκάκη Μεγ. Συναξαριστὴν τ. 14.—Τοῦ ἰδίου Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ. Νικοδήμου Ἀγιορίτου τ. Α' ἐνθ' ἀνωτ.

4. Πρβλ. Χριστοφόρου Προδρομίτου ἐνθ' ἀνωτ. Κων. Δουκάκη Ἀκολουθία ἁμαρτωίων τῶν νεοφανῶν μαρτύρων τῶν μετὰ τὴν ἁλώσιν. Ἀθῆναι. 1897 σελ. 33.

5. Πρβλ. Δουκάκη ἐνθ' ἀνωτ. σ. 515 τ. 10ος Χριστοφόρου Προδρομίτου ἐνθ' ἀνωτ. καὶ Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 194, Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ. τ. 1 σελ. 216.

6. Πρβλ. Δουκάκη ἐνθ' ἀνωτ. τ. 4 σ. 402, Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 196.

7. Πρβλ. Εὐγ. Βουλγάρεως ἐνθ' ἀνωτ. σ. 31 Χριστοφόρου Προδρομίτου ἐνθ' ἀνωτ. Δουκάκη Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ. Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ. τ. 1ος.

σας τὸν Βασιλέα Λέοντα τὸν Σοφὸν διὰ τὴν τετραγαμίαν μετὰ τῆς Ζωῆς¹.

13) Νικόλαος Πατριάρχης Κων)πόλεως ὁ Γραμματικὸς² Δεκεμβρίου 16 ἑορταζόμενος.

14) Νικόλαος ὁ Παντοπώλης νεομάρτυς ἀθλήσας τῇ 23 Σεπτεμ. τὸν ὅποιον ὁ Εὐγ. Βουλγάρης καὶ ἄλλοι ταυτίζουσι μετὰ τὸν ἐκ Καρπενησίου³ ἀναφέρεται ἡ μνήμη του καὶ τῇ 28 Σεπτεμβρίου⁴.

15) Νικόλαος ὁ ὁμολογητῆς ὁ Στουδίτης ἑορταζόμενος τῇ 4 Φεβρουαρίου⁵ ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ἀσκήσας καὶ πολλὰ παθὼν ἐπὶ Εἰκονομαχίας.

16) Νικόλαος Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης ἑορταζόμενος τῇ 29 Νοεμβρίου⁶.

17) Νικόλαος Μάρτυς ἑορταζόμενος Δεκεμβρίου 7⁷.

18) Νικόλαος ὁ ἀπὸ στρατιωτῶν ἑορταζόμενος τῇ 14 Δεκεμβρίου⁸ ἐν ἔτει 802 ἐπὶ Νικηφόρου Βασιλέως ἀσκήσας, ἡ μνήμη του φέρεται καὶ τῇ 24η Δεκεμβρίου ἀλλαχοῦ⁹.

19) Νικόλαος Νεομάρτυς ἐκ Μαγνησίας ἑορταζόμενος τῇ 14η Ἀπριλίου¹⁰.

20) Νικόλαος εἰς τῶν τεσσαράκοντα μαρτύρων ἑορταζόμενος τῇ 9 Μαρτίου¹¹.

21) Νικόλαος ὁ ἀπλοῦς δοῦς ἐκ Τσερνέζοβιας ὁ ἐν Σπηλαίῳ Ῥώσας ἑορταζόμενος τῇ 14η Ὀκτωβρίου¹².

1. Πρβλ. Δουκάκη τ. 5 ἐνθ' ἀνωτ. σ. 309, Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ. καὶ Ἐρδ. Ἐπιθ. Νεολόγου Κων)πόλεως 1893 τ. Γ' σ. 865.

2. Πρβλ. Δουκάκη Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ. καὶ τόμ. 12 σελ. 398. Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ.

3. Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ. Κ. Δουκάκη Ἀκολουθία ἁμαρτ. ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 35.

4. Δουκάκη Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ.

5. πρβλ. Χριστοφόρου Προδρομίτου ἐνθ' ἀνωτ. Δουκάκη Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ. Νικοδήμου Ἀγιορίτου ἐνθ' ἀνωτ.

6. Νικοδήμου Ἀγιορίτου ἐνθ' ἀνωτ. Δουκάκη Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ.

7. Δουκάκη Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ. Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ.

8. Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ.

9. Δουκάκη Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ.

10. Δουκάκη Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ. Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ.

11. Δουκάκη ἐνθ' ἀνωτ. Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ.

12. Δουκάκη τόμ. 10ος σελ. 187.

22) Νικόλαος νεομάρτυς ἐκ Κρήτης ἀσκήσας τὸ 1824 Ὁκτωβρίου 24 ἀπαντάται ἀλλαγῇ ἢ μνήμῃ του καὶ 31 Ὁκτωβρίου ¹.

23) Ὁ ὁσιος Γεδεὼν ὁ κατὰ κόσμον Νικόλαος τῇ 30 Δεκεμ. 1818 ἐν Τυρνάβῳ μαρτυρήσας ².

24) Νικόλαος Ἀγγελῆς Μανουὴλ Γεώργιος μαρτυρήσαντες ἐν Ρεθίμνῃ τῇ 28 Ὁκτωβρ. 1821 ³.

Τόσοι εἶναι οἱ Νικόλαοι Ὅσοι καὶ μάρτυρες, οὓς τὰ ἀγιολογικὰ μνημεῖα τῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρουσιν καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτόν. Αἱ ἐορταὶ αὐτῶν ἀπαντῶνται μηνιαίως, ἥτοι τῇ 4ῃ Φεβρουαρίου, τῇ 9 Μαρτίου, τῇ 14 καὶ 24ῃ Ἀπριλίου, τῇ 9-10 τῇ 16 δύο Νικολάων τῇ 17-20 Μαΐου, τῇ 11 Ἰουλίου, τῇ 23ῃ Αὐγούστου, τῇ 1 καὶ τῇ 23 δύο Νικολάων Σεπτεμβρίου, τῇ 14-24-28-30 Ὁκτωβρίου, τῇ 12 καὶ 29 Νοεμβρίου, τῇ 6 δύο Νικολάων τῇ 7-9-18-14-16-20-30 Δεκεμβρίου. Ἐναλλάσσονται δὲ αἱ ἐορταὶ τινων κατὰ τόπους ἥτοι τῇ 16 ἀντὶ τῆς 17ης Μαΐου, τῇ 28 ἀντὶ τῆς 23 Σεπτεμβρίου, τῇ 31 ἀντὶ τῆς 30 Ὁκτωβρίου, καὶ τῇ 31 αὐθις ἀντὶ 24 Ὁκτωβρίου, τῇ 14 ἀντὶ 6 καὶ αὐθις 14 ἀντὶ 24 Δεκεμβρίου ⁴.

Ὡστε ἔχομεν ἐορτὰς ἁγίων Νικολάων μὲ τὰς κατὰ τόπους ἐναλλαγὰς αὐτῶν, ἅπαξ τὸν Φεβρουάριον, ἅπαξ τὸν Μάρτιον, δις τὸν Ἀπρίλιον, ἐπτάκις τὸν Μάιον, ἅπαξ τὸν Ἰούλιον, ἅπαξ τὸν Αὐγουστον τε-

1. Δουκάκη ἐνθ. ἀνωτ. τομ. 10ος σ. 467 καὶ Σελήνη ἐνθ. ἀνωτ.

2. Πρβλ. Προμηθεὺς Βόλου 1892 σελ. 360.

3. Μ. Γεδεὼν Λαθρόβιος Ὁρθόδοξια Μεσ. Γράμματα Ἀθ. 1930 σ. 83 Δουκάκη τόμ. Ὁκτωβρίου σ. 464.

4. Οἱ πλείονες συνώνυμοι Ἅγιοι καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτόν εἰσιν οἱ φέροντες τὸ ὄνομα Ἰωάννης 18 φορές ἐορταζόμενοι.

Ἦτοι τὸν Ἰανουάριον 6 φορές, τῇ 15, 22, 26, 27, 30, 31,

τὸν Φεβρουάριον 7, τῇ 4, δις τῇ 6, 15, 21, 23, 26.

τὸν Μάρτιον 7, τῇ 5, 9, 16, 27, τρίς τῇ 30.

τὸν Ἀπρίλιον 7, τῇ 5, 12, τρίς τῇ 18, 20, 27.

τὸν Μάιον 10, τῇ 7, 8, 12, 13, 14, 20, 22, 24, 29, 30.

τὸν Ἰούνιον 7, τῇ 2, 4, 7, δις τῇ 12, 26, 28.

τὸν Ἰούλιον 4, τῇ 10, 18, 20, 21.

τὸν Αὐγουστον 5, τῇ 3, 9, 18, 25, 30.

τὸν Σεπτέμβριον 6, τῇ 2, 15, 20, δις τῇ 23, 26.

τὸν Ὁκτώβριον 4, τῇ 1, 3, 19, 20.

τὸν Νοέμβριον 10, τῇ 1, 4, 9, 10, 12, 17, 20, 23, 28, 29.

τὸν Δεκέμβριον 5, τῇ 2, 3, δις τῇ 4, 20.

Οἱ Δημήτριοι δεκάκις τοῦ Ἐνιαυτοῦ.

τράκις τὸν Σεπτέμβριον, ἑξάκις τὸν Ὁκτώβριον, δις τὸν Νοέμβριον καὶ ἐνδεκάκις τὸν Δεκέμβριον ¹.

III

Εἰς ὅλον ὅμως τοῦτο τὸ νέφος τῶν Ἁγίων Νικολάων οὐδαμοῦ ἀπαντᾶται ὁ νεοφανὴς μεγαλομάρτυς Νικόλαος ὁ ἐκ τοῦ χωρίου Ψάρη τῆς Κορινθίας δομώμενος καὶ ἐν Κωνσταντινὸν ἀθλήσας, ἐορταζόμενος τῇ 14 Φεβρουαρίου, οὗ τὸ ἐγκώμιον καὶ τὴν ἡσματολογίαν συνέθεσε δεινὸς Θεολόγος Δαμασκηνὸς ὁ Στουδίτης, ἐξ Ἰχθύος προσαγορεύων αὐτόν.

Οὗτος ὁ ἅγιος, ὡς ἐφθίμεν εἰπόντες, πατρίδα εἶχε τὸ χωρίον Ψάρη παρὰ τῷ ὄρει Ζάρεθι περὶ τοῦ τῆς Κορινθίας ὁρίων κείμενον, μέινας δὲ δωδεκαετὴς ὁρφανὸς γονέων, ἀνεχώρησε μετὰ τινων συμφολετῶν εἰς πόλιν λεγομένην Σηλιβρίαν, ἀπέχουσαν ἡμέρας ὀδὸν τῆς τοῦ Κωνσταντίνου πόλεως ἐν ἣ ἑσυνέστιος τιμὴ ἐγένετο καὶ κηδεμὼν τῶν οἰκαδῶν, κατόπιν δὲ «εἰς μέτρον ἡλικίας πεφθακὼς νομίμῳ γυναικὶ συνεζεύχθη καὶ παῖδων πατήρ ἐγένετο». Ἐπάγγελμα δὲ εἶχε ἐν τῇ λεωφόρῳ πιπράσκων βρώσιμα. Ἐν τῷ τριακοστῷ τετάρτῳ δὲ ἔτει τῆς βασιλείας Σουλεϊμάν τετάρτου τῆς Πόλεως βασιλίδος Βασιλέως, ἀπήχθη πρὸ τοῦ Ἐπαρχοῦ Σινάν ὀνόματι ὡς τὸν Μωάμεθ ὑβρίσας, φθορηθεὶς διότι «ἦν ἐν τῇ λεωφόρῳ πλεονάκις πιπράσκων τὰ ὄνια, καὶ γὰρ ἔθος τοῖς ἐν λεωφόρῳ ἀλλήλοις φθονεῖν». Ἐκεῖ δὲ «χριστιανὸν ἑαυτὸν ὁμολογήσας, τὴν τῶν ἰσμηλιτῶν θρησκείαν ὡς ψευδὴ ἀπήλεγξε, διὸ πλεονάκις ὁοῖνοις ῥάβδεσι τυφθεὶς ὡς καὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδιαίων ὀνύχων εἰς φυλακὴν ἀπερρίφθη Χριστὸν ἐπιβρώμενος εἰτα δὲ ὑπὸ δημίον ἐλκόμενος περιήγετο ἀλύσει περικείμενος τὴν πόλιν, καὶ ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ πυρᾶς ἀναφθείσης κατὰ μικρὸν τὸν ἅγιον ἐνέβαλλον οὕτω δαπανῶντες τὰς σάρκας, ὁ δὲ σπεκουλάτωρ ξίφει εἰτα τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμε». Ἡ δὲ τοῦ ἁγίου κἀρα περισθεθεῖσα ἐπωλήθη ἀντὶ χιλίων **χρυσίνων** εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Μετεώρου.

Τὸ συναξάριον τοῦτο τοῦ Ἁγίου, νεοφανοῦς Μάρτυρος προσονομαζομένου, ὡς καὶ ὁ ἐγκωμιαστικὸς πρὸς αὐτὸν Λόγος τοῦ Δαμασκηνοῦ εἰς τὰ ἐν τῷ ὕψιν Κώδικι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Σιάμου, δὲν

1. Ὁ Ζωσιμᾶς Ἐσφιγμέντης δημοσιεύων κατάλογον τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τοῦ 1868 μαρτυρησάντων ἀναφέρει 6 Νικολάους. Πρβλ. Προμηθεὺς 1900 ἀρ. 140.

αναγράφουσι χρονολογίαν τῆς ἀθλήσεως εἰμὴ, μόνον ὅτι αὕτη ἐγένετο τῷ 34ῳ ἔτει τοῦ Βασιλέως τῶν Ἰσμηλιτῶν Σελουϊμάν.

Εἰς τὸ τέλος ἐν τούτοις τοῦ ἐγκωμίου, ὅπερ ἔπεται τῆς Ἀσματολογίας, ἀναγράφεται ὑπὸ τῆς ἰδίας χειρὸς, ἀφοῦ μία σέλις μένει ἀγραφος, τὰ ἑξῆς.

Ἀκολουθία εἰς τὸν Νεομάρτυρα

Νικόλαον ὃν μαρτυρήσαντα ἐν Κωνσταντινουπόλει πυρὶ ἐπὶ ἔτους ἀπὸ μὲν κτίσεως κόσμου ΖΕΒ ἀπὸ δὲ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐνσάρκου οἰκονομίας αὐτοῦ (ἦτοι 7062=1554) Ἰνδικτιῶνος ΙΒ' ἐν μηνὶ Φεβρουαρίου ΙΔ' ἡμέρα πέμπτη ὥρα γ' τοῦ μὲν Ἡλίου κύκλον ἔχοντος γ' τῆς δὲ σελήνης κύκλον μὲν ἐχούσης ΙΓ' θεμέλ. δὲ κς' τοῦ Χριστιανῶν Πάσχα τότε ὄντος ἐν μηνὶ Μαρτίῳ ΚΕ'.

Εἰς τὴν ἐπομένην σελίδα διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἀναγράφεται.

Ἔστι δὲ σύμπασα ἡ ἀκολουθία σὺν τοῖς τοῖσι κανόσι ποιήμα

Δαμασκηνοῦ Ἱερομονάχου τοῦ Θεσσαλονικέως, ὅστις πολλὰ παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ ὁσιωτάτου καθηγουμένου τῆς σεβασμίας Μονῆς τοῦ Μετεώρου Παπᾶ Κῆρ Σισινίου τοῦ ἐν Ἱερομοναχοπνευματιστοπατρῶσιν αἰδεσίμου συνεγράψατο ταύτην,

ἐν ἔτει ΖΕΓ'—(ἦτοι 7066=1558)

Ἦτοι ἡ Ἀσματολογία καὶ τὸ ἐγκώμιον συνεγράφη τέσσαρα ἔτη μετὰ τὴν ἀθλήσιν παρακλήσει τοῦ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Ἀθανασίου τοῦ Μετεώρου Σισινίου, ἐνθα ἀπέκειτο καὶ ἡ κόρη τοῦ μάρτυρος. Τοῦτο ἀναμφιβόλως εἶναι ἐνδειξίς τῆς καλῆς ἐξωθεν μαρτυρίας ὅτι ὁ Νικόλαος ἐβάστασε καλῶς τὸ βάρος καὶ τὸν καύσωνα τῆς μαρτυρικῆς ἡμέρας, τὸν Χριστὸν ὁμολογῶν, ἐξ οὗ καὶ τὰ αἵματα αὐτοῦ κατεκόσμησαν τὴν Ἐκκλησίαν. Πῶς ὅμως ἡ καλὴ αὕτη μαρτυρία δὲν διεφθμίσθη περαιτέρω, ἔτι μᾶλλον ἀφοῦ τόσον ἀξίον ἔτυχεν ἐγκωμιαστοῦ ὑπερέχοντος ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις μετὰ Θεολόγων καὶ Ἱερορχῶν.

Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι παρὰδοξον. Ὁ Νικόλαος ἐμαρτύρησε κατηγορηθεὶς ὡς ὕβριστῆς καὶ ἐμπαίκτης τοῦ Μωάμεθ καὶ τῆς θρησκείας τῶν Ἰσμηλιτῶν—ἐννὴν τοῦτον τὸν ἀλιτῆριον κεκομήκαμεν ὡς ὕβρισαντα *πλεῖον πάντων* τὸν νομοθέτην Μωάμεθ καὶ τὴν πίστιν ἡμῶν, ὁ δὲ Νικόλαος εὐθαρσῶς ἀπελογεῖτο πρὸς τοῦ Ἐπάρχου «ὁ μὲν Χριστὸς ἄτε δικαιοσύνης Ἥλιος φῶς καὶ φωτίζει, ὁ δὲ τῆς ἡμῶν ἀπολείας Μωάμεθ σκότος ὢν ἀφ' ἑαυτοῦ πέφυκεν κοιμνοῦ καὶ βαράθρου αἵ-

τιος». Ἐπομένως καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Δυνάστης τοῦ Γένους ἀπηγγόνιζε Πατριάρχας, λίαν ἦτο παράτολμον ἡ μνήμη ἐνὸς ὕβριστοῦ τοῦ Μωάμεθ νὰ διαφημισθῇ ὡς ἁγία ἀνὰ τὸ Τουρκοκρατούμενον Ἔθνος. Ἐμεινε λοιπὸν λανθάνουσα ἐν Μετεώρῳ, ἐνθα ἐναπέκειτο ἡ κόρη τοῦ μάρτυρος, καὶ ἐν ταῖς πέριξ Μοναῖς ἡ μνήμη ὡς Ἀγίου τοῦ μάρτυρος Νικόλαου καὶ ἡ συντεθεῖσα ἀκολουθία αὐτοῦ ὡς ἐν ἀποκρύφοις, οὐχὶ ἄνευ τόλμης ἐγκωμιάζουσα τὸ μαρτύριον τοῦ τοιοῦτου ὕβριστοῦ, ἐξ οὗ μὴδὲ ἐτολμήθη ἵνα τὸ χειρόγραφον διαπλεύσῃ τὸν Ἀδρία καὶ Ἐνετήσιν τυπωθῇ ὡς ἐσυνθηθεῖτο.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πατρίδι του ἐν Ψάρῃ ἢ Ἰχθύϊ κατὰ τὸν ἐγκώμιστὴν τῆς Κορινθίας, εἶναι τελείως ἀγνωστος, ὡς δι' ἐπιστολῆς του ἐπληροφόρησεν ἡμᾶς ὁ ἐκ Ψάρῃ καταγόμενος καθηγητὴς τῶν Ἱερῶν κ. Φ. Σταματοπούλος. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι καὶ παρὰδοξον ἀφοῦ ὁ ἅγιος «δωδεκάτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ ἡλικίας τοὺς γονεῖς ἀποβαλὼν, μόνος ἀπελήφθη καὶ ὡς ἄλλος Ἀβραάμ τῆς οἰκίας γῆς καὶ συγγενείας ἀπῆλθεν μετανάστῃς εἰς Σηλιβρίαν», οὐδέποτε δὲ φαίνεται ἐπανῆλθεν πλεόν εἰς τὴν γεννέτειραν.

Συνεπῶς ὁ νεομάρτυς Νικόλαος ὁ τῇ 14 Φεβρ. ἐορταζόμενος κατὰ τὸν χειρόγραφον Κώδικα τῆς ποτὲ Ἱερᾶς Μονῆς Σιάμου, εἶναι ἀγνωστός ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀφοῦ μετὰ εἴκοσι καὶ τεσσάρων ἀναφερομένων ἐτησίως ἁγίων Νικολάων οὐδαμοῦ ἀναγράφεται. Ἠδύνατο ὅμως νὰ ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ἀμυδρά πως περὶ τούτου, ἥτις καὶ ἐγεννήθη ἡμῖν ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου καὶ ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν ἄλλων ἁγίων Νικολάων.

Ἐν τῇ σειρά τῶν ἁγίων Νικολάων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ ὡς προαναφέρομεν ὑπάρχει ἅγιος Νικόλαος ὁ παντοπώλης προσεπιλεγόμενος, ἀθλήσας τῇ 23 Σεπτεμβρίου, οὗ ἡ μνήμη ἀναφέρεται ἐν ἄλλοις τῇ 28 Σεπτεμβρίου, τοῦτον δὲ τὰ ἀγιολογικὰ μνημεῖα ἀναφέρουσι μετὰ τὸν γνωστὸν τύπον «τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ», ἀγνοοῦμεν λοιπὸν τοῦτον τὴν βιογραφίαν. Τὸν Νικόλαον τοῦτον τὸν παντοπώλην Εὐγένιος ὁ Βούλγαρος καὶ ὁ Κωνσταντῖος Δουκάκης ταυτίζουσι μετὰ τὸν ἐκ Καρπενήσιου νεομάρτυρα Νικόλαον, ἀθλήσαντα ἐν Κων(σταντι)πόλει τῇ 23 Σεπτεμβρίου καὶ τοῦτον τοῦ 1672 ἔτους¹. Τούτου τὴν ἀκολουθίαν συνέγρα-

1. Πρβλ. Κ. Χ. Δουκάκη Μοναχοῦ Μέγας Συναξαριστῆς τόμ. 13ος Σελήνη, καὶ Νικοδήμου Ἀγιορείτου Συναξ. τ. β'

2. Πρβλ. Εὐγ. Βουλγάρεως, Ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον Κλαίριον Ἀθῆναι. 1844 σ. 28. - Κων. Δουκάκη Μέγ. Συναξαριστῆς Τοπάζιον τ. 9ος Σεπτεμβρίου 23.

πεν ὁ Ἰωάννης Καρυοφίλης, ἐξεδόθη δὲ δις ἐν Βενετία τὸ 1796 ἔτος καὶ ἐν Ἀθήναις τὸ 1923¹. Συνεπὶς γνωρίζομεν τούτου τὴν βιογραφίαν, ἄσχετον οὖσαν μὲ τὸν ἐξ Ἰχθύος. Ἀλλ' ὁ ἡμέτερος ἐξ Ἰχθύος Νικόλαος κατὰ τὸν βιογράφον του «ἦν πιπράσκων ὧνα καὶ βρώσιμα ἐν τῇ λεωφόρῳ» ἦτο δηλ. ἐν τῇ ἀγορᾷ (παζάρη) πωλητὴς τροφίμων (ὧνα=ψώνια) παντοπώλης ὡς σήμερον λέγεται τὸ ἐπάγγελμα, ἐμφανίζει ἄρα ὁμοιότητα μὲ τὸν νεομάρτυρα Νικόλαον τὸν παντοπώλην ὡς πρὸς τὸ ἐπάγγελμα, τὸν κατὰ τὴν 23 ἢ 28 Σεπτεμβρίου ἑορταζόμενον, οὗ ὅμως τὴν βιογραφίαν ἀγνοοῦμεν. Ἐν τούτῳ ἔγκειται ἡ ἀμφιβολία ἡμῶν, μὴ τοχὸν μεταξὺ τῶν δύο παντοπωλῶν Νικολάων ὑπάρχει ταυτοπροσωπία, ἢν ὁ χρόνος ἐσύγχισεν. Οὐδὲν ὅμως περὶ τούτου ἀληθεύει, καὶ οὐδεμία ἄλλη σχέση ὑπάρχει πλὴν τοῦ ἐπαγγέλματος, ἐφ' ὅσον ὁ μὲν ἠθλησεν τὸ 1554 ὁ δὲ τὸ 1672 ἔτος, ἐὰν πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω προσώπου, ἀλλὰ μὴδὲ ἡ μνήμη αὐτῶν συμπίπτει.

Ἡ δημοσιευομένη ὧδε ἀκολουθία εἶναι μακρὰ ὡς ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Μικροῦ καὶ Μεγάλου Ἑσπερινοῦ καὶ ἐκ τριῶν Κανόνων, ἑνὸς τῆς Θεοτόκου καὶ δύο τοῦ Ἀγίου, ἐκ χωριστῆς δὲ ἀκολουθίας εἰς τὴν προσκλήνουν τῆς Ἀγίας Κάρας τοῦ νεομάρτυρος. Ἐκ τῆς ἀκολουθίας ὅμως τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐκπεσόντος ἐνὸς φύλλου τοῦ Κώδικος, ἐλλείπει ἡ ἀρχή, ἐκ τοῦ μέσου τοῦ τετάρτου Στιχηροῦ ἀρχομένης, τοῦτο ὅμως δύναται νὰ ἀναπληρωθῇ διὰ τῶν 4 προσομοίων τοῦ Μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Μακρὸς εἶναι πλούσιος εἰς ἐπαίνους καὶ ὁ Ἐγκωμιαστικὸς Λόγος, καὶ εἰς ἄκραν ἀρχαΐζουσιν γλώσσαν. Παραβάλλει ὁ ἐγκωμιαστής τὴν ἀθλήσιν τοῦ Ἀγίου ὡς Ὀλυμπιάδα, ἑαυτὸν δὲ ταπεινοφρονῶν ὡς ἀνίκανον νὰ βαδίσῃ πέραν τῶν Γαδερῶν περὶ ἢ πλωτῶς (α) καὶ τὸ ἐγγεῖρημα ὅμοιον μὲ τοὺς ἄθλους τῶν ἐν Ἡλίδι καὶ Πίσσῃ (β) ἀγωνιζομένων, ἐξ οὗ μᾶλλον αἰσχύνην ἢ ἐπαινον ἐκ τοῦ ἐγγεῖρηματος θὰ ἀποκτήσῃ. Διότι ἐνῶ τοὺς εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ἀναδυομένους, αἰετίζεται ἐπαλείφουσιν, αὐτὸς ἀπτεται τοῦ ἀγῶνος τοῦ Ἐγκωμίου, χωρὶς νὰ λιπάνῃ τὴν κεφαλὴν **ἐλαίῳ** ἀμαρτωλοῦ.

Κατόπιν ἄρχεται βιογραφῶν τὸν Ἅγιον, ὀλίγον ἀσχολούμενος εἰς

1. Καὶ ἡ Ἀκολουθία ἡ ὑπὸ Κων. Παπαδημητρίου ἐκδοθεῖσα Ἀθῆναι. 1923 σ. 13 τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀναφέρει δύο Νικολάους.

(α) Σ.Ε. Τὰ Γάδεια ἐθεωροῦντο τὸ ἄκρον τῆς Γῆς. Στραβ. II,

(β) Σ.Ε. Πίσσα πόλις τῆς Ἡλίδος, (Σουίδα).

τὰ **χαμαῖζηλα** περὶ πατρίδος καὶ γένους, συνήθως δὲ αἱ πόλεις ἐπαινοῦνται διὰ τοῖα πράγματα «ἀέρα, γῆν καὶ ὕδωρ», ἀλλ' ἡ πατρίς τοῦ Ἀγίου ἐπαινεῖται διότι ἐκείνον ἐξέθρεψεν, ἐνῶ οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τὸν Κέκροπα, οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸν Λυκούργον καὶ οἱ Αἰγύπτιοι διὰ τὸ Θῶθ (α) ἐμεγαλύνοντο. Ἰστορεῖ κατόπιν πῶς ὁ μάρτυς συκοφαντηθεὶς ὡς ὕβριστὴς τοῦ Μωάμεθ ὠδηγήθη ἐνώπιον τοῦ Ἐπαρχοῦ Σινάν, τὰς ἀπειλὰς τοῦ Ἐπαρχοῦ, ἵνα ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, καὶ τὴν λαμπρὰν τοῦ μάρτυρος ἀπολογία ἐπὶ τῆς πίστεώς του «οὐ γὰρ οὐκ ἔστι τὸν μὲν ἥλιον φᾶναι σκοτεινόν, τὴν δὲ νύκτα φωτεινήν», ἐξ ἧς καὶ «ροῖνοις ῥάβδοις ἐτύπτετο καὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδιαίων ὀνύχων αἶμα ἀφῆν, πέδας κατ' ἄμφω χερσὶ καὶ ποσὶ πεδηθεὶς» κατόπιν δὲ «πυρὰς σφοδρὰς ἐν τῷ ἱποδρομίῳ ἀναφθείσης, κελεύει ὁ Ἐπαρχος πλησίον ἔλξει τὸν ἅγιον, κατεῦθεν κατὰ μικρὸν παπανά τὰς σάρκας τῇ φλογί, μέχρις ὅτου ἐπιδεξιοῖς προσκλίναντος, ὁ σκευκαίναντος, ὁ ἀσπερσκαίναντος» (β). Πρὸς ἔτι μείζονα δὲ χλευασμὸν τοῦ μάρτυρος ἐν τῇ πυρᾷ ἐρριψαν καὶ θνησιμαίους κύνες, καὶ μόνον ἐκ τῆς σποδοῦ ἡ τιμία κάρα τοῦ ἁγίου διεσώθη ὠνηθεῖσα πρὸς τινα τῶν πιστῶν, ἀντὶ εἰκοσι χρυσίων (γ) καὶ ἀποστολεῖσα εἰς τὴν τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου Μονὴν τοῦ Μετεώρου. Κατόπιν παραβάλλεται ὁ νεομάρτυς μὲ τοὺς μεγαλομάρτυρας Γεώργιον, Δημήτριον, Μερκούριον, Ἀρτέμιον, Νέστορα, Προκόπιον, Θεόδωρον, οὓς «τοὺς μὲν ἐξήλωσε τοὺς δὲ ἡμιλλήθη τῶν δὲ οὐκ ἀπελείφθη ἔστι δὲ καὶ οὓς ὑπερέβαλε». Ἐνεκεν δὲ τούτων «τὰ γέρα τῆς ἀθλήσεως Ὀλυμπιακοῦ κοτίνου καὶ πυθικῶν μῆλων (δ) τιμωτέρα νεμαίας τε σελήνων (ε) καὶ ἰσθμικῆς πίτυος (στ') ἐνδοξότερα». Ἐπικαλεῖται δὲ εἰτα ὁ Ἐγκωμιαστής τὴν χάριν τοῦ Ἀγίου ὡς «ἀμαθία λόγων κατεχόμενος καὶ παθῶν ἱλύτ' ἀκαλυνδούμενος». Συντετέθη

(α) Σ.Ε. Θεὸς τῶν Αἰγυπτίων ὡς ὁ Ἐρμῆς, ἐφευρέτης τοῦ Ἀλφαβήτου Κλήμ. Ἀλέξ.

(β) Σ.Ε. Ὁ ἑνατος μὴν τοῦ Ἀττικοῦ ἔτους, μεταξύ Φεβρ. καὶ Μαρτίου Θεουκ. 4. 18.

(γ) Σ.Ε. νόμισμα χρυσοῦν Πλουτ. Περ. 25.

(δ) Σ.Ε. Ὁ Ἀπόλλων συνάψας μάχην μὲ τὸν ἐν τῷ Πύθωνι δράκοντα καὶ φονεύσας αὐτὸν μετεχειρίσθη ἀκόντια καὶ βέλη μὲ σχήματα μῆλων.

(ε) Σ.Ε. Τὸ φυτὸν δέλινον δι' οὗ ἐστέφοντο οἱ νικηταὶ τῶν Νεμέων ἀγώνων. Πίνδ. Ο. 13. 32.

(στ') Σ.Ε. Ἐκ τοῦ ἐν τῷ Ἰσθμῷ τῆς Κορινθοῦ ληστοῦ Σίνιδος, ὅστις ἔδενε τοὺς διαβάτας, ἐξ οὗ καὶ Πιτυοκάμπτης. Πλουτ. Ἀπολλόδ. 4.

δὲ ἡ ἀκολουθία καὶ τὸ Ἐγκώμιον τοῦ νεομάρτυρος ὑπὸ τοῦ Θεσσαλονικέως Ἱερομ. Δαμασκηνοῦ τοῦ Στουδίτου, κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἱερομ. Σιωνίου Ἡγουμένου τοῦ Μετεώρου ἐνθα ἐναπετέθη ἡ Κάρα τοῦ Ἁγίου ἐν ἔτει 1558. Ὡς ὅμως ὁ Σεβ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Πολύκαρπος ἐβεβαίωσεν ἡμᾶς, τοιαύτη Κάρα σήμερον δὲν ὑπάρχει, εἴμῃ ἡ Κάρα τοῦ νεομάρτυρος Νικολάου τοῦ ἐκ Χίου ὡς καὶ ὁ Ἡγούμενος κ. Χαράλαμπος Σκαρπαλέζος δι' ἐπιστολῆς μᾶς ἐγνώρισεν. (α)

Περὶ τοῦ συγγραφέως τῆς τε Ἀκολουθίας καὶ τοῦ Ἐγκωμίου Δαμασκηνοῦ Ἱερομονάχου Στουδίτου τοῦ Θεσσαλονικέως, ὑπάρχουσιν ἐνδοξασμοὶ ἂν οὗτος εἶναι ὁ Ἱεράρχης Λιτῆς καὶ Ρενδίνης Δαμασκηνός (β). Ἐν τούτοις ὁ Κώδιξ τῆς Μονῆς Σιάμου μᾶς παρέχει σοβαρὰν ἐνδειξὴν ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ἰδίου προσώπου. Ὁ Κώδιξ πρὸ τῆς ἀκολουθίας τοῦ νεομάρτυρος Νικολάου ἐν ἡ ὁρθῶς ἀναγράφεται ὡς συγγραφεὺς Δαμασκηνός ὁ Στουδίτης, περιέχει ἀκολουθίαν Δαμιανοῦ τοῦ ὁσιομάρτυρος, ἐκ τοῦ χωρίου Μυρίχοβον τῆς Καρδίτσας καταγομένου, ἥτις ὅμως δὲν ἀναγράφει τὸν συγγραφεῖα, καὶ ὅστις Δαμιανὸς καὶ οὗτος ἐφορτᾶται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ 14 Φεβρουαρίου μὲ τὸν νεομάρτυρα Νικόλαον. Τὸ λεκτικὸν ὅμως ἀμφοτέρων τῶν Ἀκολουθιῶν, ἡ ἐν τῷ Κώδικι ἐν συνεχείᾳ καταχώρησις αὐτῶν μᾶς παρέχουσιν ἀφορμὴν νὰ δεχθῶμεν τὸν αὐτὸν δι' ἀμφοτέρων συγγραφεῖα.

Πλὴν ὅμως τούτων ἡ ἀκολουθία τοῦ Δαμιανοῦ εὐρίσκεται καὶ ἐν ἄλλῳ Κώδικι ἀποκειμένη ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τυβίγγης ἐν Γερμανίᾳ ὅστις ἀνήκεν εἰς τὸν φιλέλληνα Ἑλληνιστὴν Μαρτίνον Κρούσιον, καὶ οὗ φωτογραφικὸν ἀποτύπωμα ἐπρομηθεύθημεν ἐκεῖθεν (γ). Ἐν αὐτῷ ἀναγράφεται τὸ ὄνομα «Ρενδίνης Δαμασκηνός», ὅπερ εἶναι ἔτι μᾶλλον ἐνδεικτικὸν τούτου, ὅτι ἀμφότεροι οἱ Δαμασκηνοὶ εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Συμπίπτουσι δὲ εἰς τοῦτο καὶ αἱ χρονολογίαι. Ὁ Δαμιανὸς ἐμαρτύρησεν ἔτει ΖΟΣ' ἥτοι 1568 φέρεται δὲ ὡς συγγραφεὺς τῆς ἀκολουθίας τοῦ ὁ Ρενδίνης Δαμασκη-

(α) Ἡ ἐν Μετεώρῳ Κάρα φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν «Αὕτη ἡ παρούσα ἁγία Κάρα τοῦ ἁγ. Νικολάου τοῦ νεοφανοῦς ὑπάρχει ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Μετεώρου 1734» συνεπῶς ἄγνωστον εἶναι εἰς ποῖον Νικόλαον ἀνήκει.

(β) Πρβλ. τὸ ἐμὸν δημοσίευμα περὶ τῆς Ἐπισκοπῆς Λιτῆς καὶ Ρενδίνης ἐν «Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Φαναριοφερσαίων κλπ. Ἀθ. 1929 σ. 255.

(γ) Τὸ κείμενον τῆς Ἀκολουθίας τοῦ ὁσιομάρτυρος Δαμιανοῦ ἐκ τοῦ φωτογραφικοῦ ἀποτυπώματος τοῦ Κώδικος τῆς Τυβίγγης ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὸ κείμενον τοῦ Κώδικος Σιάμου, δημοσιεύεται παρ' ἡμῶν μετὰ προλεγόμενων, ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τῆς Ἑταιρ. Βυζαν. σπουδῶν τοῦ 1930 ἔτους.

νός, ὁ Νικόλαος ἐμαρτύρησεν ἔτει ΖΕΒ ἥτοι 1554, ἡ δὲ ἀκολουθία του συνετέθη ἔτει 1558 ὑπὸ Δαμασκηνοῦ Ἱερομονάχου τοῦ Στουδίτου. Ὁ Ἱερομόναχος λοιπὸν ἐν ἔτει 1558 Δαμασκηνός ὁ Στουδίτης, ἐν ἔτει 1568 εἶχε προαχθῇ εἰς Ἐπίσκοπον Λιτῆς καὶ Ρενδίνης, τῆς ἐν Μακεδονίᾳ.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι ὅτι ὁ Ἐγκωμιστὴς καὶ ἐν τῷ Συναξαρίῳ καὶ ἐν τῷ Ἐγκωμίῳ παραλείπει τὸ θαυματολόγιον, ἀπαραίτητον ἐν παντὶ βίῳ Ἁγίου.

Ἡ δημοσίευσίς τοῦ κειμένου γίνεται κατὰ πιστὴν ἀντιγραφὴν ἐκ τοῦ Κώδικος τῆς Μονῆς Σιάμου.

Ἐν Καρδίτῃ κατὰ Μάρτιον 1930

Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσαίων
ΙΕΖΕΚΙΗΛ

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΙΧΘΥΟΣ

Εἰς τὰς 14' Φεβρουαρίου μνήμη τοῦ Ἀγίου ἐνδόξου νεομάρτυρος Νικολάου τοῦ Νεοφανοῦς. Ἐν τῷ μικρῷ ἑσπερινῷ ἱστῶμεν στιχ. δ' καὶ ψάλλομεν τὰ παρόντα προσόμοια,

Ἦχος α'. Πρὸς τό: Τῶν Οὐρανίων ταγματίων

Τὸν εὐκλεῆ στρατιώτην τοῦ βασιλέως Χριστοῦ, τῶν ἀθλητῶν τὸ κλέος τὸν γενναῖον ὀπλίτην, Νικόλαον τὸν θεῖον πάντες πιστοί, καταστέψωμεν ἁσμασι, τὰς γὰρ παγίδας καθεῖλε τοῦ δυσμενοῦς καὶ δολίου πολεμήτορος.

Τῇ τοῦ Σταυροῦ πανοπλίᾳ πυρὶ φρουαττόμενος τοῦ δυσμενοῦς καθεῖλεν τὰς ἐπάρσεις, παμμάκαρ, διὸ σὲ τῷ στεφάνῳ τῶν ἀθλητῶν ὁ Χριστὸς ἐστεφάνωσε, καὶ τῆς ἀφροῦτου ἡξίωσε χαρμονῆς, ἥς ἰκέτευε τυχεῖν καὶ ἡμᾶς.

Τῆς τοῦ Χριστοῦ σε ἀγάπης, οὐδὲν ἐχώρισεν οὐ πῦρ οὐδὲ γυμνότης οὐ δοιμύτης βασάνων ἀπείρων θεοκλήρῳ, σὴς γὰρ ψυχῆς τὸ ἀδούλωτον φρόνημα, ἐπιδεικνύων ὑπέμεινας σταθερῶς πάντα πόνον τὸν τοῦ σώματος.

Τοῖς τῶν αἱμάτων ῥεῖθροις μάρτυς Νικόλαε, Χριστὲ ὁ ζωοδότης, τὴν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν ἐνδόξως πορφυρώσας ὡς ἀγαθός, σοὶ τὸ κράτος δεδώρηται· διὸ μὴ παύσῃ πρεσβεύων ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τελούντων σοὶ τὴν μνήμην πιστῶς.

Δόξα Ἦχος πλαγ. α'. Ἐλκόμενος ἐπὶ σταυροῦ.

Ελκόμενος ἐπὶ τὸ πῦρ οὕτως ἐβόας ἅγιε· διὰ ποῖον ἔργον θέλετέ με παράνομοι ἐκκαῦσαι· ὅτι τὸν ζωοδότην Χριστὸν ἐκήρυξα, ὅτι ὡς Θεὸν στερεῶς τοῦτον κατήγγεila, τὸ ψεῦδος ἠλεγξάμην καὶ τὴν πλάνην ἐμείωσα· διὰ ποῖον ἔργον θέλετέ με παράνομοι ἐκκαῦσαι, ἀλλ' ὄψεσθε ὑμεῖς ἐν τῇ δόξῃ Χριστοῦ, ἐμὲ λάμποντα.

Καὶ νῦν. Μακαρίζομέν σε Θεοτόκε παρθένε

Ἀπόστιχ. ἤχ. α' Πανεύφημοι μάρτυρες.

Μαρτύρων ἡρώδησας χοροῖς· μάρτυς παναοίδιμε ὡς τὸν Χριστὸν τοῖς γενναίοις σου, δοξάσας σκάμμασι, καὶ στερε-

ρῶς κηρύξας ὡς κτίστην καὶ κύριον, ἀπάσης γενετῆς μάκαρ κτίσεως, ὃν νῦν ἰκέτευε, δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὴν εἰρήνην καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Στιχ. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει

Οὐ πῦρ οὐδὲ ξίφος τῆς Χριστοῦ, σὲ ἀγάπης ἴσχυσαν, χωρῖσαι μάρτυς Νικόλαε, ἀλλ' ὥσπερ πρότερον, Παῦλος ὁ Θεόφρων, ἐβόας τρανώτατα, οὐδὲν με τῆς Χριστοῦ ἀγαπήσεως, χωρῖσαι δύναται οὐ τὸ πῦρ οὐδ' ἄλλη βάσανος, οὐ γυμνότης ἢ ξίφος ἢ θάνατος.

Στιχ. Περιτετευμένος ἐν τῷ οἴκῳ.

Ισχυῖ νευρούμενος Χριστοῦ, ἀθλητὰ Νικόλαε, πυρὸς ὁρμὴν οὐ κατέπτηξας, ἀλλ' ὥσπερ πρότερον, οἱ τρεῖς Νεανῖαι, ἵστασο ἀκλόνητος, ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς παναοίδιμε, ὑμῶν τὸν Κύριον, τὸν τῷ κόσμῳ παρεχόμενον, τὴν εἰρήνην καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα

Ως πρόβατον ἐπὶ τὸ πῦρ, ἡχθης στερεῶς ἀθλητὰ, καὶ ὡς ἀμνὸς ἄκακος, ἐξεκαύθης τῇ φλογί, ὑπὸ τῶν παρανόμων ἀνδρῶν, διὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ Νικόλαε.

Καὶ νῦν. Θεοτ. Δέσποινα πρόσδεξαι

Τροπάριον ἤχ. Δ'

Ως τῶν ἀθλοφόρων ὁμότροπος, καὶ τῶν ἐν ἀνάγκῃ ὑπέρμαχος, τῷ Δεσπότη τῶν ὅλων ἰκέτευε· εἰρήνην τῇ Οἰκουμένῃ δωρήσασθαι, καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

ΕΝ Τῷ ΜΕΓΑΛῷ ΕΣΠΕΡΙΝῳ¹

Τὰ τέσσαρα Προσόμοια τοῦ Μικροῦ Ἑσπερινοῦ καὶ εἶτα
τὰ ἐξῆς δύο Στιχηρά.

Βαβαὶ τῆς σῆς καρτερίας στεργέ, ἦν ἐδείξω μέσον, πυρὸς τοῦ
φλογίζοντος, ἱστάμενος ἀθλητὰ μάρτυς Νικόλαε, ἐφθέγξω
γὰρ οὐδαμῶς, ὥσπερ ἐτέρου ἡγούμενος πάσχοντος, διὸ στε-
φάνου λαμπρῶς, κατεκοσμήθης τῆς νίκης σαφέστατα, καὶ
πρὸς τὸν Θεὸν ἀνῆλθες νικητὴς πανάριστος, ἐκτενωὶς ἰκέτευε
ὑπὲρ πάντων τῶν τιμώντων σε.

Τὴν σὴν γεραίρουν αἱ ἀθλήσιν, τῶν ἀγγέλων πλήθη, βροτῶν
ἢ ὁμήγουρις, καὶ πάντων τῶν γηγενῶν γλῶσσα τιμᾷ σε πι-
στῶς, ἀγάλλονται οἱ χοροί, τῶν ἀθλητῶν νῦν λαμπρῶς σε-
μνυνόμενοι, χορεύει πᾶσα ἡ γῆ, ἁγιασθεῖσα κρουνοῖς τῶν
αἱμάτων σου· καὶ μετ' εὐφροσύνης πάντες, ἀθλητὰ κραυγάζ-
ομεν, τοὺς τελούντας ἐν ὕμνοις τὴν σὴν μνήμην περιφρού-
ρησον.

¹ Δόξα. Ἦχ. πλ. β' Ἱεραρχῶν τὴν καλλονήν.

Τὴν τῶν μαρτύρων καλλονήν, τῶν ἀθλητῶν τὸ κλέος, τὴν
βρύσιν τῶν θαυμάτων, καὶ τῶν πιστῶν πανφαῖ ἀντιλή-
πτορα. Συνελθόντες, ὃ φιλέορτοι, ἀσματικοῖς ἐγκωμίοις
ὑμνήσωμεν λέγοντες· χαίροις τῆς οἰκουμένης παιδρὸς καὶ φύ-
λαξ κραταῖος, Νικόλαε ἔνδοξε, χαίροις λιμὴν γαληνότατε,
τῶν δεινῶς χειμαζομένων, καὶ πρὸς σὲ καταφευγόντων, χαί-
ροις τῆς Ἐκκλησίας ἐντροφίμα ὡραῖον, καὶ τῶν ἐν ἀνάγκαις
θερμότητος προστάτης, ἀλλ' ὃ μαρτύρων ἐπισφράγισμα, μὴ
ἐλλείπεις πρεσβεύειν Χριστῷ τῷ Θεῷ, ὑπὲρ τῶν πίστει καὶ

1. Λεῖπει ἡ ἀρχὴ τοῦ Μεγ. Ἑσπερινοῦ ἐκπεσόντος ἐνὸς φύλλου ἐκ τοῦ
Κώδικος. Ἀρchetαι ἐκ τοῦ μέσου τοῦ τετάρτου Στιχηροῦ ὡς ἐξῆς «. λάμ-
ψαντα, δεσπότην καὶ ποιητὴν τῆς αἰσθητῆς νοουμένης τε κτίσεως, καὶ τοὺς
δυσσεβεῖς ἐλέγξας· σταθερῶ φρονήματι, καὶ πυρὶ τὸν ἀγῶνα, τὸν καλὸν
ἀγωνισάμενος».

Ἡ προεστὴς ἀντὶ τῶν ἐλλειπόντων τεσσάρων Στιχηρῶν τοῦ Μεγ. Ἑσπε-
ρινοῦ δέον νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτὸν διὰ τῶν Προσομῶν τοῦ Μικροῦ Ἑ-
σπερινοῦ. Σημ. Ἐκδότου.

πότῳ τελούντων ἀεὶ τὴν χαρμόσυνον καὶ σεβάσιμον μνήμην
σου.

Καὶ νῦν ὅμοιον, ὁ αὐτὸς Θ'.

Τὴν τῶν παρθένων καλλονὴν καὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ κλέος,
τὴν μόνην Θεοτόκον καὶ τὸ πιστὸν ἀρραγὲς περιτείχισμα·
συνελθόντες οὖν φιλέορτοι, ἀσματικοῖς ἐγκωμίοις ὑμνήσω-
μεν λέγοντες· χαίροις, παρθενομήτορ ἀγνή λυχνία χρυσαν-
γῆς· καὶ πύλη ἐπουράνιε· χαίροις σκηνὴ ἁγιάσματος· ἡ τὸν
Θεὸν χωρήσασα ἐν μήτρᾳ σου πάνσεμνε· χαίροις τῶν οὐρα-
νίων ταγμάτων ὑπερτέρα ἀπάντων ἀσυγκρίτως· διὸ μητρά-
νανδρε δέσποινα, μὴ ἐλλείπῃς φρουροῦσα τοὺς δούλους σου,
τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε πίστει καὶ πότῳ ἀεὶ, καὶ τὸν τόκον σου
προσχυνοῦντας τὸν ἄσπορον.

Εἰσοδος. Προκείμενον τῆς ἡμέρας

Προφητείας Ἡσαίου τὸ ἀνάγνωσμα.

Τάδε λέγει Κύριος· Πάντα τὰ ἔθνη συνήχθησαν....

Σοφίας Σολομώντος τὸ ἀνάγνωσμα.

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ....

Σοφίας Σολομώντος τὸ ἀνάγνωσμα

Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσιν....

Εἰς τὴν Λιτὴν ἡχος πλ. Δ' Σήμερον τῶν ὑδάτων.

Σήμερον τῶν μαρτύρων ἐπευφραίνονται αἱ τάξεις, καὶ σύμ-
πασα ἡ Οἰκουμένη, σκιρτᾷ ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ γενναίου
ἀθλοφόρου, οὗ ταῖς πρεσβείαις σωθεῖμεν.

Ὁ αὐτός.

Σήμερον τῶν ἀνθρώπων ἐπαγάζεται ἡ φύσις, καὶ ὕμνοις
σε, ὃ θεοκῆρυξ, τιμᾷ κατὰ χρέος, ὡς αὐτὴν ταῖς σαῖς πρε-
σβείαις ἐκ τῶν σκανδάλων ῥυόμενος.

Ὁ αὐτὸς Πρ. Τοῖς συλλαβοῦσι σε :

Τοῖς συλλαβοῦσί σε παρανόμοις, μὴ πτοούμενος, οὕτως
ἐβόας ἅγιε, εἰ καὶ κατακαύσῃτε τῷ πυρὶ με, καὶ διασκορ-

πίστετε τὰ μέλη μου σύμπαντα εἰς τὸν ἄερα, οὐδ' οὕτω χωρίσαι ἰσχύσετε τὸ παράπαν τῆς ἀγάπης Κυρίου, ἀλλ' ὑπομένω, ἵνα πληρωθῇ, ἃ ἐδήλωσεν ἡμῖν διὰ τῶν Ἀποστόλων, ἄρρητα θαυμάσια Κύριε δόξα σοι.

Ὁ αὐτὸς Πρ. Διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

Διὰ τὴν δόξαν σου ἐλεῆμον, ὁ φίλος σου καὶ ὁ γενναῖος μάρτυς, ἐκήρυξέ σε Κύριε, καὶ μαστιζόμενος οὕτως ἐβόα, τῶν ἀγώνων μου μὴ παρασιωπήσης, ἴδε γὰρ μαστίγων τὸν πόνον οἰκτίρμον, καί με ἐνίσχυσον, ὑπὲρ σοῦ ὑπομένοντα ταῦτα πάντα πολυέλεε Χριστέ.

Ὁ αὐτὸς Πρ. Πρὸ τοῦ τιμίου σου Σταυροῦ.

Πρὸ τοῦ θανεῖν σε τῷ πυρὶ, ὃ ἀθλητὰ θεοκήρυξ Νικόλαε, αἱ νοεραὶ στρατιαὶ κατεπλήττοντο, ὡς ἀδάμας γὰρ ἄκαμπτος ἴστασο, ὁ ἐκ γῆς πεπλασμένος ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὸ σῶμα ἐκκαίόμενος οὐκ ἤλγησας, ὁ βροτείας συμμετέχων μάρτυς φύσεως· τοιαύτη γὰρ τῇ καρτερῷ, ἐπέτυχες τῆς βασιλείας Χριστοῦ, μαρτύρων ἀγαλμα ἔντιμον.

Ὁ αὐτὸς Πρ. Τάδε λέγει Κύριος τοῖς Ἰουδαίοις.

Τάδε λέγει Κύριος τῷ ἀθλοφόρῳ, γενναῖε τί ἐποίησάν σοι, ἀδίκως οἱ παράνομοι· ταῖς πληγαῖς σε κατέσπιξαν, τῇ φρουρᾷ ἐναπέκλεισαν, ὥσπερ θῦμα ἐπὶ φλόγα ὀλοκαντῶθης, γενναῖε, νῦν ἐγὼ σοι ταῦτα πλουσίως ἀνταμείψομαι· ἀντὶ τῶν πόνων τρυφὴν, ἀντὶ τῶν ἄθλων σου στέφος, ἀντὶ τῶν ἐπικήρων, τὰ ἀφθαρτα δωρήσομαι, καὶ χαίρων ἴθι λοιπόν, εἰς δόξαν τὴν ἀγείρω· κἀκεῖ με ἀνευφήμησον, ἐν τῷ πυρὶ καὶ πνεύματι γινώθι με τοῖς ἔργοις μου, θεὸν ἀληθέστατον.

Ὁ αὐτὸς προσ. Οἱ νομοθέται τοῦ Ἰσραὴλ.

Ο ἀθλοφόρος τοῦ νιοῦ, τοῦ παθόντος καὶ ἀναστάντος, ὁ στερρὸς Χριστοῦ ὀπλίτης, βοᾷ πρὸς ἡμᾶς· ἴδε χαράν, ἣν ἐγὼ ἐφεύρηκα, ἴδε τρυφὴν, ἣς ἐγὼ ἐναπήλαυσα, πῦρ με κατηνάλωσεν, ἀλλ' ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Θεοῦ ὑπάρχω, μὴ πλανᾶσθε οὖν ὃ οὗτοι, φθαρτὰ γὰρ εἰσι τὰ ἐπίγεια ταῦτα, καὶ ἐπικηρα πάντα· Χριστὸς ἐστὶν ἡ ζωὴ καὶ τὸ φῶς καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου.

Ἦχ. πλ. γ'. Δεῦτε χριστοφόροι λαοί.

Δεῦτε χριστοφόροι λαοὶ κατίδωμεν, θαῦμα πᾶσαν ἔννοιαν, ἐκπλήττον καὶ συνέχον, πῶς ὁ ὀπλίτης Κυρίου, τὸ πῦρ οὐκ ἐδειλίασε· σήμερον ἔνοχος θανάτου, ὁ ἀοίδιμος μάρτυς ἐγένετο, ὡς κηρύξας σαφέστατα, ἐν μέσῳ σταδίου τὸν Κύριον· καὶ ταῦτα πάσῳ ἐβόα, ὁ στερρὸς τρανῶς λέγων. Δέξαι τάνυν Λόγε τὴν ἀθλησίν μου ταύτην, ὅπως τῆς σῆς με δόξης ἀξιώσης πολυέλεε.

Ἦχ. βαρύν. Θάμβος ἦν κατιδεῖν.

Θάμβος ἦν κατιδεῖν, ἐν τῇ φλογὶ τὸν Χριστοῦ ἀθλητὴν· ἀνηλεῶς καιόμενον, ἀφθογγον ἐστηκότα, τῷ Δεσπότῃ δὲ μόνῳ, κρυφίως ὁμιλοῦντα, δι' ὃν καὶ τοὺς ἄθλους ἀπετέλεσε, σῶματι θνητῷ, αὐτὸν ἀνυμνήσωμεν πάντες πιστοί.

Ἦχ. β' Ὅτε τῷ Σταυρῷ προσκ.

Οτε τῷ πυρὶ κατέκαυσαν, παράνομοι τὸν θεῖον ἀθλοφόρον, ἀγγέλων στρατιαί, τῇ χαρᾷ συνείχοντο, καὶ μαρτύρων τὰ τάγματα, μυστικῶς, εὐφραίνόμενα τούτῳ ἐκραύγαζον, ἡμᾶς ἐν ἄθλοις μιμησάμενος· τῆς ζωῆς ἀντὶ τῶν φθαρτῶν, ἀντὶ πόνου πυρός, χαρᾶς νῦν ἐναπόλαυσε, ἀντὶ τῶν ἄθλων, στέφανον ὑπόδεξαι, ἀντὶ τοῦ σκότους, τοῦ φωτός ἐμφορήθητι, ἀντὶ τῆς θλίψεως, χαῖρε νῦν παναοίδιμε, Χριστὸς γὰρ μόνος πέλει, μαρτύρων ἀγαλλίαμα, σὺν τῷ πατρὶ καὶ ἀγίῳ πνεύματι.

Δόξα. Ἦχ. πλ. α' Σαλπίσσωμεν

Σαλπίσσωμεν ἐν σάλπιγγι ἁσμάτων, σκιρτήσωμεν ἐόρτια, καὶ χορεύσωμεν ἀγαλλόμενοι, ἐν τῇ δι' ἔτους πανηγύρει τοῦ ἀθλοφόρου πιστοί· στρατιαὶ οὐράνιαι εὐφραινέσθωσαν, καὶ τὸν ἀριστεὰ κροτήτωσαν ὕμνοις, δικαστῶν γὰρ ἦσχυνε· καὶ τῷ Χριστῷ παρίσταται νῦν, στεφανίτης ἐν οὐρανοῖς ὡς νεομάρτυς· ἡ γῆ τε καὶ θάλασσα τῶν ἀθλητῶν τοῦ πρώτου καὶ πάντων βασιλέως, συνελθόντες θαυμαζέτωσαν· ἡ νεότης τὸν χαληνόν, οἱ ἐν τῷ γήρῳ τὴν βακτηρίαν· οἱ ἐν συμφοραῖς τὸν προστάτην, οἱ ἄποροι τὸν ποριστὴν, οἱ ἐν εὐπορίᾳ τὸν οἰκονόμον, οἱ χευμαζόμενοι τὸν λιμένα, οἱ ἐν πελάγει τὸν συμπλωτῆρα, ἀπάντων χριστιανῶν τὸν ἀντιλήπτορα ἄσμασι θεο-

πνεύστοις, ἐγκωμιάζοντες οὕτως εἶπωμεν· ἀθλητὰ τρισμάκαρ, Νικόλαε πανένδοξε, τοῖς σὲ αἰεὶ ἀνευφημοῦσι γνησίως, αἰτη-
σαι ἄφειν κακῶν, ψυχῆς τε καὶ σώματος.

Καὶ νῦν. Γερμανοῦ Πατριάρχου.

Σαλπίσσωμεν ἐν σάλπιγγι ἁσμάτων, προκύψασα γὰρ ἄνωθεν ἡ παντάνασσα μητροπάρθενος, ταῖς εὐλογίαις καταστέφει τοὺς ἀνυμνοῦντας αὐτήν· βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες συντρεχέτωσαν, καὶ τὴν βασιλίδα κροτήτωσαν ἐν ὕμνοις· βασιλέα τέξα-
σαν, τοῖς θανάτῳ κρατούμενοις πρίν, ἀπολῦσαι φιλανθρω-
πως εὐδοκήσαντα· ποιμένες καὶ διδάσκαλοι, τὴν τοῦ καλοῦ ποιμένος ὑπέραγνον Μητέρα, συνελθόντες εὐφημήσωμεν· τὴν λυχνίαν τὴν χρυσαυγὴν, τὴν φωτοφόρον νεφέλην, τὴν τῶν οὐρανῶν πλατυτέρα, τὴν ἐμψυχόν τε κιβωτόν· τὸν πυρί-
μορφον τοῦ Δεσπότης θρόνον, τὴν μανναδόχον χρυσαίαν σιάμναν, τὴν κεκλεισμένην τοῦ λόγου πύλην· τῶν πάντων χριστιανῶν τὸ καταφύγιον· ἅσμασι θεηγόροις ἐγκωμιάζοντες οὕτως εἶπωμεν· παλάτιον τοῦ λόγου, ἀξίωσον τοὺς ταπεινούς ἡμᾶς τῆς οὐρανῶν βασιλείας, οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον τῇ μεσι-
τείᾳ σου.

Ἀπόστιχα πλ. α' Χαίροις ἄσκη.

Χαίροις τῶν ἀθλητῶν ἡ κρηπὶς, τὸ τῶν μαρτύρων θεῖον ὄν-
τως ἐκσφράγισμα, ὁ πᾶσαν τοῦ διαβόλου καταβαλὼν τὴν ἰσχύν, καὶ πρὸς θεῖαν τρίβον καὶ σωτήριον, πιστῶς ὁδηγῶν αἰεὶ, τῶν βροτῶν τὰ συστήματα, χαίροις τὸ σθένος Ἐκκλη-
σίας καὶ καύχημα, χαίροις ἄοσμον θῦμα μάρτυς τοῦ κτίστου σου, χαίροις τὸ εὐωδέστατον Χριστοῦ καλλιέργημα, ὁ τῶν πιστῶν σου τὴν μνήμην, τελούντων ὁστίης καὶ πρόμαχος· Χριστὸν ἐκδυσώπει ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι τὸ μέγα ἔλεος.

Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθίσσει.

Χαίροις ὁ τῇ ἀγάπῃ Χριστοῦ πυρποληθεὶς καὶ πρὸς ἀγῶνας καὶ σκάμματα, χωρήσας γενναιοφρόνως, καὶ τῷ Θεῷ προ-
σαχθεὶς, ὥσπερ ἄρκτος ὄντως εὐωδέστατος, πιστῶν τὸ προσ-
φύγιον· τῶν νοσοῦντων ἀνάρρωσις, ἡ θεῖα σκέπη, ἀθλητῶν τὸ ἐκσφράγισμα, τῶν ἐν θλίψεσι πονουμένων παράκλησις,

δώρησαι τοῖς ὑμνοῦσί σε, ψυχῆς τε καὶ σώματος, ἀπαλλαγὴν τε καὶ λύσιν τῶν δυσχερῶν μάρτυς ἐνδοξε, Χριστὸν ἱκετεύον, τὸν παρέχοντα τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Στιχ. Περφτυεμένος

Αστρον Ἀνατολῆς νοητῆς τῷ στερεώματι Χριστοῦ ἀνατέ-
ταλκας, παμμάκαρ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δαδονγεὶς τὰς ψυ-
χάς, τῶν προσφευγόντων ἐν τῇ λάμπει σου, ὑφ' ἧς ἐλλαμπό-
μενος, τῶν παθῶν ἐκδιώκομεν, τὴν σχοτομῆνιν, καὶ τὸ φῶς τὸ τῆς χάριτος, εἰσδεχόμενος· σοῦ τὴν μνήμην γεραίρομεν, ὅθεν Χριστὸν δυσώπησον, ὁσθίηναι κολάσας, τοὺς ἀνυ-
μνοῦντάς σε πόθῳ, καὶ μεγαλύνοντας πάντοτε, Νικόλαε μάρ-
τυς, τῶν πταισμάτων ἱλασμόν τε δοῦναι καὶ ἔλεος.

Δόξα ἡχ. πλ. δ'

Αθλοφόρε Νικόλαε, τῶν μαρτύρων ἐκσφράγισμα, σὺ καθά-
περ κρῖνον, ἐν αὐλαῖς Κυρίου ἐξήνθησας τῶν πιστῶν τὰς φρένας, ἄριστα εὐωδιάζον, καὶ ὡς δένδρον αἰεθαλλές, τὸ παρὰ τὰς ὑδάτων διεξόδους, καρπὸν φέρον ὥριμον, ἐπευ-
φραίνεις τοὺς μετέχοντας, ὅθεν καὶ ὑμᾶς τοὺς ὑμνοῦντάς σε περιφρούρησον, ἐκ παντοίας βλάβης δεινῶς ἐπερχομένης, ὅπως σὲ ἐν ὕμνοις γεραίρωμεν σωζόμενοι· τὸν πατέρα δοξά-
ζοντες, τὸν παρέχοντα πᾶσιν ταῖς σαῖς ἱκεσίαις τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν Θ' Δέσποινα πρόσδεξαι.

Τὸ τροπάριον, Ὡς τῶν Ἀθλοφόρων ὁμότητος

Τό, Θεοτόκε Παρθένε, καὶ ἀνάγνωσις τῶν Ἀγίων.

Τίθεμεν καὶ ἀνάγνωσιν εἰς τὸ Ἐγκώμιον τοῦ Ἀγίου.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΡΟΝ

Εἰς τὸν α' στιχ. κάθισμα ἤχ. δ' Ταχὺ προκατάλαβε

Νομίμως ἐνήθλησας, σθένει τοῦ πνεύματος παμμάκαρ Νικόλαε, καὶ κατηδάφισας, δαιμόνων τὴν ἐπαρσιν, ὅθεν σε συνελθόντες, εὐφημοῦμεν ἐν ὕμνοις, μνήμην σου τὴν ἁγίαν, ἐτησίως τελοῦντες, δι' ὃ μὴ παύσης πρεσβεῦων ὑπὲρ τῶν δούλων σου.

Δις

Θ.

Μαρία θεόνυμφε καὶ παντευλόγητε, πιστῶν ἡ ἀντίληψις καὶ τὸ προσφύγιον, πρὸς σὲ καταφεύγοντα, οἴκτειρόν με καὶ σῶσον, ἐκ χειρὸς πολεμίου, λύτρωσαί με κινδύνου, καὶ παντοίας ἀνάγκης, ἵνα ὕμνῶ σε σωσμένος, σὲ τὴν πανάμωμον.

Εἰς τὸν β' στιχ. ἤχ. δ' Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ

Ως ἐπὶ πέτρᾳ ἀκλινῇ τῶν δογμάτων τῶν τοῦ Χριστοῦ στερεωθείς γενναίφρον, τὰ τῶν ἀθέων δόγματα κατέπτυσες, ὅθεν καὶ πρὸς ἄθλησιν προσεχώρησας μάρτυς. Θεία τοῦ Δεσπότη σου δυνατούμενος ῥώμη, ἡ καὶ πρεσβεῦων πάντοτε τρανῶς, ὑπὲρ τῶν πίστει καὶ πόθῳ τιμώντων σε.

Θ'

Η ἀπὸ γῆς πρὸς οὐρανὸν τεταμένη, αὔλος κλίμαξ μυστικῶς προετύπου τὴν λογικὴν καὶ ἔμψυχόν σου κλίμακα, σὺ γὰρ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ καθελοῦσα, ἤνωσας πανύμνητε, τὰ τὸ πρὶν διεστώτα· τὸν οὐρανὸν συνάψασα τῇ γῇ, καὶ τοὺς βροτοὺς τοῖς ἀγγέλοις ἐνώσασα.

Μετά τὸν Πολυέλεον Κάθισ. ἤχ. πλ. δ' Τὴν σοφίαν τοῦ λόγου

Νίκην τῆς τοῦ Δεσπότη σου γεγονώς, ἀπολαύεις ἐνθέου μάκαρ τρυφῆς, χοροῖς αὐλιζόμενος τῶν μαρτύρων νεόμαρτυς, ἐν γὰρ σταδίῳ πλάνην ἀθέων διήλεγξας, καὶ τὸν Χριστὸν τοῖς πᾶσι, Θεὸν ἀνεκήρυξας, ὅθεν καὶ τὸ σῶμα, τὸ σεπτὸν σου ἐν ἡλφ' πυρὶ δαπανόμενον, ἀπαράτρωτος ἔμεινας, ἀθλοφόρε Νικόλαε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δις

Θ.

Χαῖρε κλίμαξ ἡν ἶδε πρὶν Ἰακώβ, ἡ κατάγουσα ἄνωθεν τὸν Θεόν, καὶ γῆθεν ἀνοίγουσα, τοῖς βροτοῖς πρὸς οὐράνια, χαῖρε Κυρία κόσμου, καὶ κτίστου λοχεύτρια, ἡ τετοκῦα Λόγον, πατρὶ τὸν συνάναρχον, χαῖρε φωτοφόρε, καὶ πυρίμορφε θρόνε, καὶ τράπεζα φέρουσα, τὸν τροφέα τῆς κτίσεως, χαῖρε κόσμου κοσμήτρια, κόσμησον καμοῦ τὴν ψυχὴν, ὡς τεκοῦσα τὸν κόσμον κοσμήτορα, ἵνα πίστει καὶ πόθῳ δοξάζω σε Δέσποινα.

Τὸ α' ἀντίφ. τοῦ δ' ἤχου

Προκείμε. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ.

Στιχ. Περφυντι μένος ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου.

Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ Ματθαῖον

Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα....

Μετά τὸν Ν' ἤχ. πλ. β' Τίς μὴ μακαρίση.

Τίς μὴ μακαρίση σου τὴν στερεὰν καρτερίαν, τίς μὴ ἀνυμνήσῃ σε, ἀθλοφόρε πολύτλα· τὸν γὰρ ἀχρόνως, ἐκ γαστροῦς ἐκλάμπαντα παρθενικῆς, δι' ἡμᾶς γεγονότα ἄνθρωπον ἀνεκήρυξας στερεῶς· μὴ δειλιάσας βασάνους, ἀπείρους Νικόλαε, ἔφοις τὴν ἐκτομήν, πυρὸς τὴν καῦσιν, ὑφ' ἣν περ καίμενος, ἀπαράτρωτος ἔμεινας· μεγαλομάρτυς πανεύφημε, δι' ὃ ἱκέτευε Χριστὸν τὸν Θεὸν τὸν παντάνακτα, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Οἱ καν. Ὁ κανὼν τῆς Θεοτόκου μετὰ τῶν Εἱρμῶν εἰς ζ'

Οἱ δὲ δύο τοῦ Ἀγίου ἀνὰ δ'

Ὁ Κανὼν τῆς Θεοτόκου οὐ ἡ ἀκροστιχίς :

Ἦ τὸν Λόγον τέξασα, δίδου μοι λόγον

Ἐν δὲ τῇ Θ'—Ἀμήν.

Δόξα. Ἦχος δ' Ἀνοιξω τὸ στόμα μου

Η κόσμον κοσμήσασα, τὴν εὐκοσμίαν ὡς τέξασα, τὸν κόσμον κοσμήτορα, κόσμησον δέομαι· Θεοκόσμητε, τὴν ἄκοσμον ψυχὴν μου, εὐκόσμοις κοσμοῦσαν σε, ὕμνοις πανύμνητε.

Τὸν λόγον πανάχραντε, τὸν τοῦ πατρὸς σωματώσασα ἡμᾶς ἡλευθέρωσας, ἐκ τῶν ἀλόγων παθῶν ὄθεν λόγοις σε εὐλόγοις καταχρέος, πάντες μεγαλύνομεν καὶ μακαρίζομεν.

Ορος ἀλατόμητον, ὁ Δανιὴλ πρὶν τεθέαται, ἐξ οὗ λίθος πάν-
αγνε, ἄνευ χειρὸς ἐκτιμηθεὶς, πᾶσαν ἡμβλυνας τὴν ὀρω-
μένην στήλην, σὲ προδιεχάραττε καὶ ὃν γεγέννηκας.

Ναὸν με πανάχραντε, τῶν θεϊκῶν ἐκλάμψεων σὺ μόνη ἀπέργασαι, ὡς ἂν δοξάζω σε, τὴν δοξάσασαν, τὴν ἄδοξον οὐσίαν ἡμῶν τῶν ἐνδόξως σε νῦν δοξαζόντων ἀγνή.

*Ο καν. τοῦ Ἀγ. οὗ ἡ ἀκροστ. Τὸν ἀρετιφανῆ μάρτυρα μέλπων θέμις.

*Εν δὲ τοῖς διὰ τροπαρίοις τῆς Θ' Δαμασκηνοῦ.

*Ηχος πλ. β' Κύματι θαλάσσης.

Τίμιος τῷ ὄντι ὁ θάνατος μάρτυς ὁ σὸς ἐπέφανες, Κυρίου ἔναντι, ὃν ἐκδυσώπει παμμάκαρ, οὐρανόθεν θείαν ἔλαμψιν, παρασχεῖν μοι πόθῳ σου, γεραίροντι τὴν ἀθλήσιν.

Ολος ἀπὸ βρέφους, Θεῷ ἀνετέθης, τῷ παντοκράτορι, μάρ-
τυς Νικόλαε, δι' ὃ καὶ τοῦτον ὑστέρω, τοῖς γενναίοις σου ἀθλήμασι, μεγαλύνας ἡσχυνας ἐχθρὸν τὸν ἀνομώτατον.

Νέκρωσιν τῷ γένει, βροτῶν ὁ τεκτὴνας, διὰ τῆς βρώσεως, ξύλου τῆς γνώσεως, νῦν ἡττηθεὶς παναρίστως, ὑπὸ σοῦ τοῦ γενναυόφρονος καταστῶμαι δειλῶς καταπατούμενος.

Θ.

Απας ἐγκωμίων, ἡττᾶται παρθένε, νόμος σαφέστατος σοὶ προσβαλλόμενος ἄλλ' ὅμως δέχου καὶ αὐτήν τὴν ὥδην νῦν σὺν τῷ μάρτυρι, καὶ τοῖς πρόσω λόγον μοι, κατὰ πεμψον πανάχραντε.

*Ετερος Κανὼν τοῦ Ἀγίου, οὗ ἡ ἀκροστ. κατ' ΑΒ'.

*Εν τοῖς Θεοτοκίοις, Τοῦ αὐτοῦ

*Ηχ. πλ. δ' ἁρματηλάτην Φαραώ.

Αμαρτιῶν μου καὶ παθῶν τὴν ζόφωσιν, μακρὰν ἀπέλασον, μονογενὴ λόγε, τῇ παναλγεστάτῃ σου, δυνάμει καταύγα-

σον, τῆς ψυχῆς μου τὰς κόρας, ἀμαυρωθείσας τοῖς πάθεσι, μάρτυρος τοῦ σοῦ παρακλήσεσιν.

Βεβηλωμένον με σαρκὸς τοῖς πάθεσιν, ὑσώπω κάθαρον, σῶν πρεσβειῶν μάρτυς, καὶ τὴν τῶν αἰσθήσεων, διπλὴν πεντάδα φώτισον, κληρουχίας τῆς ἁμφω, συγκληρονόμον δεικνύων με, καὶ τρυφῆς ἐνθέου συμμετόχον.

Γῆθεν μετέστη πρὸς τρυφὴν ἀδάπανον, ὑπενεγκῶν σταθε-
ρῶς τὰ τῶν πληγῶν στίφη, καὶ τὴν τοῦ φλογίζοντος, πυ-
ρὸς μὴ δέσας κάμινον, ἀλλ' ἀνδρείως ἐλέγξας, τὴν τοῦ πα-
τρὸς τάπτοντος ἄνοιαν, ἔσεσθαι σαφῶς ἀρνησίθεον.

Θ.

Τὸν υπεράγαθον Θεὸν ἡ τέξασα, κεκακομένην αἰεὶ, τὴν ψυ-
χήν μου μόνη, ἀρεταῖς ἀγάθυνον, ὡς ἀγαθὴ ὑπάρχουσα Θεοτόκε παρθένε, ὅπως ἀξίως δοξάζωμεν, τὴν βροτῶν τὸ γένος δοξάσασαν.

*Ὡδὴ Γ'. Τοὺς σοὺς ὑμολόγους.

Πυχνία ἐπτάφωτος Παρθένε, καὶ ῥάβδος ἡ πρὶν τοῦ Ἀα-
ρῶν, σὲ προσεδήλουν ἄχραντε, ἡ μὲν, ὡς τὰς τοῦ πνεύ-
ματος δυνάμεις περιφέρουσαν, ἡ δέ, ὡς τέξασαν Κύριον.

Οσὸς παναμώμητε προπάτωρ, καὶ πάντες ἐρρύσθημεν φθο-
ρᾶς, τῷ ξένῳ καὶ ἀφράστῳ σου, τόκῳ θεοχαρίτωτε, διὸ καὶ νῦν αἰτούμενος, τοῦ λυτρωθῆναι κολάσεως.

Γεδεῶν ὁ πόκος προσεδήλου, καὶ βάτος ἡ ἀφλεκτος ἀγνή, ὁ μὲν, ὡς δεξαμένην σε, ὁμβροντίον ἐπουράνιον, ἡ δὲ ὡς τῆς θεότητος τὸ πῦρ ἀφλέκτως ἐνέγκασαν.

Ορος σε κατάσκιον ἐκάλει, Παρθένε ὁ Θεὸς Ἀββακούμ,
ἐξ οὗ προήλθεν ἅγιος, ὁ τῶν ἁγίων ἅπασαν, τὴν χερσω-
θεῖσαν πάθεσι, φύσιν ἡμῶν καθαιρούμενος.

*Ἄλλος. Σὲ τῶν ἐπὶ ὑδάτων

Ρώμην ἐξ ὕψους θείαν, δεδώρηται ὁ κτίστης τῶν ἀπάντων, σοὶ θεοκέρυξ μάκαρ, δι' ὃ ἀνδρείως ὑπέφερας, ἐν τῇ πυρὶ φλεγόμενος, μάρτυς Νικόλαος, πάντων ἀθλητῶν ἀγλαΐσμα.

Τύραννον ἐπηρμένον, κατέρραξεν εἰς γῆν ὄφρυν τοῦ πλάνου·
σαφῶς ὃ θεοκῆρυξ, τοῖς σοῖς γενναίοις ἀθλήμασι· Δι' ὃ
Χριστῷ ἐκραύγαζεν, οὐκ ἔστιν ἅγιος πλὴν σου Κύριε φιλάν-
θρωπε.

Ἦε μὲν σε θεοκῆρυξ, οἱ πόθῳ σου τελούντες τὴν φωσφόρον,
πανήγυριν ἐν ὕμνοις· ἐν τοῖς κινδύνοις ὑπέρμαχον, καὶ
ἀρρωγὸν ἐν θλίψεσι, διὸ βοῶμέν σοι, χαίροις ἀθλητὰ Νικό-
λαε.

Θ.

Φύσεως μεταμείψας, θεσμούςς ὁ κτίστης κόρη τῶν αἰώνων,
προῆλθεν ἐκ νηδύος τῆς σῆς ἀσπύρως πανύμνητε, καὶ
τὴν βροτῶν ἐθέωσε, φθαρεῖσαν πάθει, φύσιν ὡς Θεὸς καὶ
Κύριος.

* Ἄλλος—Ο στερεώσας καταρχ.

Δυναμωθείς ὁ Δανιὴλ, τῇ τοῦ Θεοῦ πανοπλίᾳ, ἐξελθὼν τε
ἀσυνῆς ἐκ τοῦ λάκκου, ἐξωλόθρευσε δαίμονας τοὺς του-
του κατακρίναντας· οὐδὲ τῇ καρτερίᾳ δαιμόνων στίφη διώ-
λεσας.

Επὶ τὴν ἄβυσσον τῆς σῆς φιλανθρωπίας προσπίπτω, ἐξαι-
τούμενος κακῶν μου τὴν ῥῆσιν, ἀλλ' ὡς μόνος συμπαθῆς
καὶ φύσει πολυέλεος, πρεσβεῖαις οἴκτειρόν με, τοῦ σὲ γεν-
ναίως κηρύξαντος.

Ζῶσι φησὶν ὁ Σολομών, οἱ δίκαιοι ἐν Κυρίῳ, τῶν, τῶν κα-
μάτων ἀπολαύοντες γέρα, διὸ τούτων σὺ γεγονώς, ὁμό-
ζηλος Νικόλαε, διάδημα τοῦ κάλλους, ἐκ τῆς χειρὸς Θεοῦ
δέδοξαι.

Ο καταβάς ἐξ Οὐρανοῦ, καὶ τὴν σὴν μήτραν οἰκήσας, οὐρα-
νὸν σε λογικὸν τοῖς ἀνθρώποις, ἀναδείκνυσιν ἀεὶ, τῶν
οὐρανῶν ὑπέρτερον, δι' ὃ μὴ παύσῃ τοῦτον ὑπὲρ ἡμῶν εὐμε-
νίζουσα.

Καθ. ἡχ. Δ'. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Επιλάμψει θεϊκῇ, καταυγασθεῖς σου τὴν ψυχὴν, τὸν συνά-
ναρχον υἱόν, πατρὶ καὶ πνεύματι στερεῶς, ἐν τῷ σταδίῳ
ἐκήρυξας ἀθλοφόρε, πάντων τῶν κτιστῶν ὄντα Κύριον, ὅθεν

καὶ δεινῶς μαστιζόμενος, καρτερικῶς ἐκραύγαζας παμμάκαρ,
οὐδὲν τούτου δυνήσεται ποτὲ χωρῖσαι, ἀλλὰ γενναίως, βού-
λομαι ἐκκαυθῆναι. (Δίς).

* Ὡδὴ Δ' Τὴν ἀνεξιχνίαστον.

Νύμφην σε πανάμωμον, οἱ εὐκλεεῖς, κόρην τοῦ πατρὸς προ-
κατήγγειλαν προφῆται πάλαι, καὶ γεννήτριαν υἱοῦ, καὶ
τοῦ ἁγίου πνεύματος θεῖον οἰκητήριον ἄχραντε.

Τόμον ὁ προφῆτης σὲ μήτερ Θεοῦ, πάλαι προεώρα ἐν πνεύ-
ματι· ἐν ᾧ ὁ λόγος ἐγγραφεὶς τῷ τοῦ πατρὸς δακτύλῳ διε-
γράφατο βίβλῳ τῆς ζωῆς τοὺς τιμῶντάς σε.

Ελκει με πανάχραντε, πρὸς σὴν μόλπην, πόθος ὁ ἐγκάρδιος
πάντοτε, ἀλλὰ ναρκοῦμαι πρὸς τὸ ἄτεχνον ὄρῳ, ὅπερ ὡς
οἶδας πάναγνε, ἐκστρεψον καὶ δεῖξον με εὐτεχνον.

Ξένον τερατούργημα, εἶδεν ἐν σοί, φύσις ὁρατὴ καὶ ἀόρα-
τος, τὸν γὰρ ἀχρόνως, ἐκ νηδύος πατρικῆς, ἐκλάμψαντα
γενένηκας ἄνωθεν ὠδύνῃν θεόνυμφε.

* Ἄλλος. Τὴν ἑλκιστὸν σου θείαν.

Απαμφιάσω τῆς νεκρώσεως τὸν χιτῶνα σοφέ, τυπτόμενος
ἀδίκως, δι' ὃ πρὸς τὴν ἀνώλεθρον ἔφθασες ζωὴν, ἐνδυ-
σόμενος μάρτυς θεῖον ἱμάτιον.

Νύκτα βαθεῖαν ἀπεμείωσας, ἀθείας σαφῶς, ὃ θεοκῆρυξ
μάρτυς, τοῖς θείοις σου διδάγμασιν, ὅθεν πρὸς τὸ φῶς
τῆς ἁγίας Τριάδος, χαίρων κατήντησας.

Ημέρα σήμερον ἀνέτειλε, θυμηδὴς δι' ἡμᾶς, πληροῦσα τοὺς
ἐν ταύτῃ, γεραίροντας τὸν αἴτιον, ἥσασσι σεπτοῖς, τὸν
στερρὸν ἀθλοφόρον θεῖον Νικόλαον.

Θ.

Μήτηρ οἰκήσας τὴν σὴν ἄχραντε, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ προῆλ-
θεν σαρκοφόρος, καὶ τοῖς βροτοῖς ἐγνώρισται ἄνθρωπος
ὁμοῦ, καὶ Θεὸς κατ' οὐσίαν, πέλων σαφέστατα.

* Ἄλλος—Σὺ μου ἰσχύς.

Η φωταυγὴς σου καὶ φωσφόρος πανήγυρις, νῦν ἐπέστη,
πάντας καταυγάζουσα τοὺς περιθρόντας ἐν αὐτῇ, καὶ τὸν

δεδοκότα ὑπομονήν σοι δοξάζοντας, καὶ σὲ μακαριοῦντας, τὸν τὸ πῦρ τὸ φλογίζον, μηδαμῶς δειλιάσαντα ἔνδοξε.

Θέσει Θεόν, σὲ ἀπειργάσατο Κύριος, ὅνπερ πάλαι, σταθερῶς ἐκήρυξας, ἐν τῷ σταδίῳ παρεστηκώς, ὅθεν οἱ τιμῶντες τὴν φωταυγὴ σου πανήγυριν, δειχθείμεν τῆς ἄνω μέτοχοι βασιλείας, ταῖς πρεσβείαις σου μάρτυς Νικόλαε.

Ιδοιμι σέ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ἰλεοῦντα, Κύριον τὸν εὐσπλαχνον, ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, σὲ μακαριοῦντων, καὶ κεκτημένων σε πρόμαχον, φρουρόν τε καὶ προστάτην, καὶ προθύμως ὡδὴν σοι, κομιζόντων παμμάκαρ ἱκέσιον.

Υποποιῶν, τοὺς γηγενεῖς ὁ φιλόανθρωπος ἐκ γαστροῦ σου, σάρκα προσλαβόμενος, ὥφθη βροτοῖς, ἄνθρωπος ὁμοῦ καὶ Θεὸς ὑπάρχων, καὶ πάντας ἀνεκαλέσατο πρὸς φῶς θεογένειας, ὃν ἱκέτευε κόρη καὶ ἡμᾶς οἰκτειρῆσαι τοὺς δούλους σου.

Ὡδὴ ε'. Ἐξέστη τὰ σύμπαντα.

Αγίων ἁγίαν σε κηρύττομεν τὸν ἅγιον, σὺ γὰρ τῶν ἁγίων ὑπεράνωτος, τεκνοῦσα, πάντας ἡμᾶς ἡγίασαν ὅθεν σε τιμῶμεν ἱεροῖς, κόρη μελωδήμασι, καὶ συμφώνως γεραίρομεν.

Σοφίας με πάναγνε, καὶ σῆς ἰσχύος ἔμπλησον, τριβὺν τε εὐθείας τοῦ υἱοῦ σου, νῦν βηματίζειν ὀρθῶς ἐὺ ὡς δὲ οὐρανὸς ὅπως σεσωσμένος σε ὑμῶν, κόρη παναμώμητε, ὁ ἀχρεῖος ἱκέτης σου.

Αγνείας σε τέμενος καὶ θεῖον ἐνδιαίτημα, εὐρηκὸς ὑπάρχουσαν παρθένε· ὁ πάντων κτίστης ἐν σοὶ κατώκησε, σάρκα εἰληφώς ἄνευ σπορᾶς, καὶ πάντας ἀνέπλασε, τοὺς φθαρέντας τοῖς πάθεσιν.

Δαβὶδ προδιέγραψε, βασίλισαν πανύμνητε, ἐν ἱματισμῷ διαχύρῳ, παρισταμένην τῷ παντοκράτορι, ὥσπερ ὡς υἱὸς Σου καὶ Θεῷ, πρέσβευε ἡυσθῆναι με ἐκ παντοίας κακώσεως.

Ἄλλος, Θεοφανείας σου Χριστέ.

Αρμα τὸ πῦρ πρὸς οὐρανόν, σὲ ἀθλητὰ ἐπανάγον ὑπῆρξε, δι' οὗ ἔφθασες Νικόλαε, ἔνθα τῶν μαρτύρων τὰ τάγματα,

μιμητῆς γεγονὼς τούτων σαφέστατα, τὸ γὰρ πῦρ οὐδόλως κατέπληξας μαρτύρων ἐγκαλώπισμα.

Ρήτωρ ἐδείχθης ἀληθῆς, τὰς συμπλοκάς, τῶν ἀθέων τυραννῶν, διαλύσας μάρτυς ἐνθεώτατα, ὅθεν συναγάλου τοῖς μάρτυσι, συνεφάμιλλος γεγονὼς ἐν πόλει ἔνδοξε, καὶ τὴν θεῖαν δόξαν, τρανώτερον καθορῶν ἡμᾶς περιέπε.

Τέτροσσαι μάρτυς τῇ Χριστοῦ, ὡς ἀληθῶς κραταῖ ἁγαπήσει, διὰ τοῦτο σταθερῶς διήλεγξας, τοῖς σεπτοῖς σου λόγοις Νικόλαε, τοὺς τῆς πλάνης υἱούς, ὁμοῦ τε καὶ προῖστορας, ὡς μὴ σεβομένους Χριστὸν τὸν εἰς τὴν γῆν ὀφθέντα ἁμνόν.

Υψώσας κόρη τῶν βροτῶν, παναληθῶς τὴν πεσοῦσαν οὐσίαν, ὡς τεκούσα τὸν αὐτῆς κοσμήτορα, ὅθεν ὡς προέφης σοφόμεναι, γενεαὶ σε πᾶσαι τρανῶς νῦν μακαρίζουσι, καὶ σὺν τῷ ἀγγέλῳ, βοῶσι, χρεωστικῶς χαῖρε πανάχραντε.

Ἄλλος Ἰνα τί με ἀπώσω.

Κοῖνον ὥσπερ παμμάκαρ, ψαλμικῶς ἐν αὐλαξὶ ταῖς τοῦ Κυρίου σου, ἱερῶς ἀνέφη τὰς ψυχὰς καθηδύνων τῶν πίπτει σοι, προσιόντων μάρτυς, ἱκετικῶς τε ἐξαιτούντων, τῆς γέννης ἡυσθῆναι πρεσβείας σου.

Πυμανθεῖς ταῖς δολίαις, μηχαναῖς τοῦ δράκοντος, πρὸς σὲ κατέφυγον ἰαθῆναι τάχος, ἱκετεύω σε μάρτυς ὡς ἔχοντα, παρρησίαν ὄντως, πρὸς τὸν ἀπάντων βασιλέα, ὑπὲρ οὗ τοὺς ἀγῶνας διήνυσας.

Νικητῆς κατὰ πάντα τῶν πρὸ σοῦ γεγόμενος μαρτύρων ἔνδοξε, νῦν ἐπαπολαύης, σὺν αὐτοῖς ἐν ἁγίων σκηνώμασι, δωρεῶν ἀπείρων, ὧν περ ἱκέτευε τυχεῖν με ἀθλητὰ τοῦ Κυρίου Νικόλαε.

Αφθαρσίας τὸν στάχυν, ἄρουρα βλαστήσασα ἡ ἀγεώργητος, τὴν ψυχὴν μου πάσης ἀρετῆς τῇ ἐνδείᾳ λιμώττουσαν, ἔμπλησον καὶ δεῖξον, καρποὺς ἐνθέους ταῖς ἀρδεῖαις τῶν δακρύων βλαστώνοιτε ἄχραντε.

Ὡδὴ Ϛ'. Τὴν θεῖαν ταύτην

Ιάσω φύσιν τὴν βρότειον, φθαρεῖσα τῇ ἀπάτῃ τοῦ ὄφεως, Χριστὸν κηρύσασα, παρθενομῆτερ θεόνυμφε, τὸν τοῖς βροτοῖς διδόντα πλούσιον ἔλεος.

Δαβὶδ σε πάλαι ἀλήθειαν, ἐκάλει ἐκ τῆς γῆς ἀνατείλασαν, παρθένε πάνσεμνε, ἐν ᾗ ἐξ ὕψους διέκυψε, δικαιοσύνη θεία καὶ ἀπολύτρωσις.

Ο πάντων κτίστης καὶ Κύριος, ἐκ σοῦ σωματωθεὶς παναμώμητε, λύμην κατέπαυσε, πολυθεΐας καὶ ἔνδειξε θεογνωσίας φέγγος πᾶσι τοῖς πέρασιν.

Υἱὸς ἀνάρχου γεννήτορος, καὶ λόγος πεφηνὸς θείου πνεύματος, βροτοῖς ὠμίλησε, σάρκα λαβὼν παναμώμητε, ἐκ σοῦ ὁ τῶν ἀπάντων κτίστης καὶ Κύριος.

* Ἄλλος. Συνεσχέθη ἀλλ' οὐ κατεσχέθη.

Ρωμαλαῖφ καὶ σταθερωτάτω, μάρτυς φρονήματι πεισθεὶς, ὡς λέων πρὸς βασάνους, προσεχώρησας ἀνδριοφρόνως, καὶ συμπατήσας, τὸν ἐχθρὸν σφέστατα, τῷ τῆς νίκης στεφθεὶς στεφάνῳ, ἀνιλήθεις ἔνδοξε πρὸς Θεὸν νικητῆς, ὅθεν οἱ πιστοὶ σὲ μακαρίζομεν.

Ασεβείας ἀλλ' οὐκ εὐσεβείας, ἤλεγξας μάρτυς τοὺς ἐναγείς, ἔχων ἐν σοὶ λαμπρὰν τὴν τοῦ πνεύματος φωτοφόρον χάριν, ὃ θεοκῆρυξ ἀθλητὰ Νικόλαε, διὰ τοῦτο καὶ πυρὸς ἐνύλου, σὺ κατεφρόνησας προσδοκῶν ἀληθῶς, θεῖαν ἀμοιβὴν μάρτυς πανάριστε.

Μακαρίας καὶ ἐλπιζομένης, ἔτυχες μάρτυς δωρεᾶς, τῆς γὰρ μετὰ μαρτύρων κατηξίωσαι χοροστασίας, ὡς μεγάλην τοῖς στεροῦσι ἀκαμμάτοις σου, τὸν τὰ σύμπαντα νέυματι μόνῳ σοφῶς ἰθύνοντα, ἧς τυχεῖν καὶ ἡμᾶς πρόσβευε Χριστῷ τοὺς ἀνυμνούντας σε.

Θεοτοκίον

Επὶ σέ μου πᾶσαν ἀνθεμένην, κόρη ἐλπίδα ψυχικὴν, ὁμοῦ σωματικὴν τε, διὸ πάναγνε ὡς βούλει μόνῃ σὺ πρὸς τὸ θεῖον τοῦ Υἱοῦ σου θέλημα, καθοδήγησον τὴν παναθλίαν ψυχὴν μου δέομαι, μὴ ἐῶσαι δεινοῖς πταίσμασιν ἀεὶ καταποντίζεσθαι.

* Ἄλλος. Τὴν δέησιν ἐκχεῶ.

Ναμάτων τῶν ζωηρῶν τερπόμενος, ἐν σκηναῖς ἐπουρανίοις παμμάκαρ, διηνεκῶς ἀπολαύης, γενναίως αὐτομολήσας πρὸς ἄθλα καὶ σκάμματα, δι' ὃ μὴ παύσῃ χαλεπῶν, ἐκ κινδύνων ἐξαίρων τοὺς δούλους σου.

Ξενάγισον καὶ ἡμᾶς τοὺς πόθῳ σου τὴν φαιδρὰν ἐπιτελοῦντες ἡμέραν, ἐν τῇ φρικτῇ τοῦ Δεσπότης τραπέζῃ, ὡς παρηρσίαν πλουτίσας πανένδοξε, τρανώτερόν τε καθορῶν ὃν ἐν γῇ ἐκ καρδίας ἐπόθησας.

Ο πάλαι τῷ νομοθέτῃ Κύριος, ἀμυδρότερον ὠφθεὶς ἐν τῷ ὄρει, πλάκας δίδους γεγραμμένας τὸν νόμον, αὐτὸς σοὶ ῥώμην παμμάκαρ δεδώρηται, Νικόλαε μάρτυς Χριστοῦ, μὴ τὸ πῦρ δειλιάσαι τὸ πρόσκαιρον.

Θ'

Υπέφηνεν ὁ δαδίτης Μαρία σε τοῦ τῶν ὅλων βασιλέως Παρθένε, κρᾶζων τρανώς, διαχρύσω ἐσθῆτι, πεποικιμένη ἐν δόξῃ παρέστι σοὶ βασίλισσα, ἢ σὲ φρικτῶς τετοκυῖα τῆς δόξης τὸν Κύριον.

Κοντ. Ἦχ. πλ. δ' Τῇ ὑπερμάχῳ.

Ως ὑπερμάχῳ κραταιῷ καὶ ἀντιλήπτορι, τῶν προσφευγόντων ἑσσεὶ ὑπὸ τὴν σκέπην σου, προσκομίζομεν τὸν ὕμνον σοὶ ἀθλοφόρε, ἱκετεύοντες ῥυσθῆναι πάσης θλίψεως. Ταῖς πρεσβεΐαις σου ἀθλητὰ παναοίδιμε, ἵνα κρᾶζωμεν· χαίροις μάρτυς Νικόλαε.

* Ὁ Οἶκος. Ἀγγελος πρωτοστάτης

Απαντες τὴν στερεάν σου καὶ θεῖαν καρτερίαν ἐκπληττόμενοι ἀθλοφόρε, Χριστὸν τὸν στεφοδότην ὑμνοῦμεν ἀγαλλόμενοι, καὶ σοὶ τῷ στεφανίτῃ τὴν ᾠδὴν προσάγοντες, βοῶμεν ταῦτα· χαίροις ὁ τοῖς πᾶσι τὸν Χριστὸν καταγεύλας, χαίροις ὁ τὴν πλάνην τῶν ἀπίστων ἐκφανλίσας, χαίροις τῶν μαρτύρων τὸ θεῖον κειμήλιον, χαίροις τῶν ἀνθρώπων τὸ μέγα προσφύγιον, χαίροις ὅτι συνεπεύφρανες τῶν ἀγγέλων τὴν πληθύν, χαίροις ὅτι κατεπάτησας τῶν δαιμό-

νων τὴν ἰσχύν, χαίροις ὁ φανείς μάρτυς ἐν τῷ τοῦ κόσμου τέλει, χαίροις ὁ ἐκ γλώττης ἀποστάξας γλυκὺ μέλι, χαίροις χοροῖς μαρτύρων ἐφάμυλλε, χαίροις βροτοῖς διδοὺς ῥώσιν πάντοτε, χαίροις πιστῶν ὁ φρουρὸς καὶ ῥύστης, χαίροις ἐχθρῶν ὁ στερεὸς διώκτης, χαίροις μάρτυς Νικόλαε.

Μηνὶ τῷ αὐτῷ ΙΔ'

Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Νικολάου τοῦ νεοφανοῦς

Πῦρ ὑπενεγκῶν Νικόλαε τρισμάκαρ

Γῆθεν μετέστης πρὸς Μονὰς αἰωνίου

Κάθθανε Νικόλεως δεκάτη

πυρὶ ἡ δὲ τετάρτη.

Οὗτος ὁ τοῦ Χριστοῦ γενναίως μάρτυς ὑπῆρχεν ἐξ εὐτελοῦς τινος χώρας, ἐπὶ χωρίων ἔθει, Ψάρη τὴν κλήσιν ἐσχηκίας, περίπου τῶν τῆς Κορίνθου ὁρίων κειμένης· γεννήτορες δ' ἦσαν αὐτῷ Ἰωάννης καὶ Καλή, ἀμφότεροι θεοσεβεῖς καὶ τῷ Χριστῷ πιστεύοντες· οἵτινες τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς τοῦ μάρτυρος ἡλικίας τῶν ὧδε καταστάντες, κατέλιπον αὐτὸν μόνον οἴκαδε· ὁ δὲ μὴ φέρων τὴν τῶν γονέων στέρῃσιν, ἀφικνεῖται μετὰ πινων συμφυλετῶν, εἰς πόλιν λεγομένην Συλιβρίαν, ἀπέχουσαν ἡμέρας ὀδὸν τῆς Κωνσταν(λεως). Ἐν ἡ συνέστιος τινὶ τῶν τῆς χώρας γνωρίμων γενόμενος, συνῆν αὐτῷ τῶν προσόντων ἐπιμελούμενος. Φόβῳ δὲ Θεοῦ στοιχειούμενος, καὶ τῷ τοῦ Χριστοῦ θεῖῳ νόμῳ πειθόμενος, τῶν ἐκκλησιῶν ὅση δύναμις οὐκ ἡμέλει. Οὕτω γοῦν καλῶς ἐκτραφεῖς, καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας πεφθακώς, νομίμῳ γυναικὶ συνεζεύχθη, καὶ παίδων πατὴρ γενόμενος, τοῖς οἰκείοις ἤθεσι, καὶ τοῖς τοῦ Χριστοῦ διδάγμασι τούτοις ἀνέτρεφεν. Ὡς ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεισθαι· ἀμέλει καὶ τῇ τοῦ κόσμου τύρβῃ συναυλιζόμενος. Ἦν γὰρ ἐν τῇ λεωφόρῳ πιπράσκων τὰ βρώσιμα, οὐδόλως τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας ἡμέλει, ἀλλὰ διηνεκῶς τῶν πενήτων ἐπιμελούμενος, ἰλέον τὸ θεῖον ἐλεημοσύνας, καὶ ταῖς ἀεὶ Ναὼν θαμίσειν· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ μεῖζονος ἠφίειτο χαρίσματος, λέγω δὴ τοῦ μαρτυρίου τούτου καὶ ἡξίωται· τοῦ γὰρ βασιλέως τῶν ἰσσηλιτῶν Σουλεϊμάν ἐν τῷ τριακο-

στοῦ τετάρτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας^(α) ἐν τῇ περσίδι πορευθέντος, κατελήφθη ἑπαρχος ἐν τῇ Κωνσταντίνου... πόλει, Σινάν^(β) ἐπονομαζόμενος. Ὡς τῇ τοῦ βασιλέως ἀγγιστείᾳ ἐπερειδόμενος τυραννικῶς κατεδουλοῦτο τὸ ὑπῆκοον· οὐδὲν μὲν χρηστὸν ἐπιδεικνύμενος, μόνῃ δὲ τῇ ἀξίᾳ φυσιοῦμενος, πᾶν εἴ τι δεινὸν καὶ χριστιανοῖς ἐπαχθὲς κατειργάσατο· οὐς μὲν γὰρ ἐν τοῖς ληστρικοῖς πλοίοις κατέῤῥιπτεν· οὐς δὲ τῇ τῶν δεινῶν ἐλπίδι κατέπληττε. Τότε δὲ καὶ ὁ τοῦ Χριστοῦ νεομάρτυς οὗτος Νικόλαος, ἀδίκως ὑπὸ τῶν ἐν τῇ λεωφόρῳ συγγεινιαζόντων αὐτῷ ἀγαρηνῶν φθονηθεὶς, ἅτε δὴ πλέον αὐτῶν πωλὼν τὰ ὄνια, ἤχθη εἰς Κωνσ(τ)λιν, ὡς τὸν ψευδοπροφήτην Μωάμεθ ὑβρίσας, ἐνθα τῷ τοῦ Ἐπαρχοῦ βήματι παραστάς, καὶ μηδὲν ὑποσταλούς, ἀληθῶς ἑαυτὸν χριστιανὸν ὁμολόγησε, καὶ τὴν τῶν ἰσσηλιτῶν θρησκείαν ὡς ψευδῇ ἀπήλεγξε· διὸ τῇ τοῦ Ἐπαρχοῦ κελεύσει πλεονάκις ῥοῖνους ῥάβδοις τυφθεὶς, ὡς καὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδιαίων ὀνύχων αἷμα ἀφίνων εἰς φυλακὴν ἀπεροίφθη· μετὰ δὲ τέτταρας ἡμέρας αὐθις ἐξαγαγὼν αὐτὸν ἐπειράτο θωπείαις, καὶ τιμῆς μεγίστης ἐλπίδι τοῦτον ὑποσκελίσαι, καὶ πείσαι τῆς εἰς Χριστὸν ἀποστῆναι πίστεως· ἀλλ' οὐδὲν εἰς τέλος ὁ ἀλιτήριος ἤνυσεν· ὁ γὰρ τῷ ὄντι τῆς ἀληθείας μάρτυς Νικόλαος, μᾶλλον τῆς εὐσεβοῦς δόξης ἀντείχετο, καὶ τὸν Χριστὸν ἐπιβοώμενος, τοὺς ἀσεβεῖς τῆς ἀπιστίας διήλεγξε, καὶ τῶν αὐτῶν ψευδοπροφητῶν, υἱὸν διαβόλου καὶ ἀντίθετον ἐπωνόμαζε· διὰ τοι τοῦτο ἀλύσει τοῦ τραχήλου δεθεῖς, καὶ φορμὸν ἀνθ' ἱματίου τῇ σαρκὶ περιτεθεὶς περιήλθε τὴν πόλιν ἅπασαν ὑπὸ τῶν δημίων ἐλκόμενος. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο οὐδὲν αὐτὸν τῆς εὐσεβοῦς ἀπέστησε πίστεως, μᾶλλον δὲ ὑπερίσχυσε, κελεύσει τοῦ Ἐπαρχοῦ ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ πῦρ ἀνήφθη σφοδρὸν, ἐν ᾧ τὸν Ἅγιον ἀπαγαγόντες οἱ τῆς ἀσεβείας ὑπάσπιταί, οὐκ εὐθεῖς ἐν αὐτῷ τοῦτον ἐνέβαλλον, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν τὰς ἀγίας αὐτοῦ σάρκας τῇ πυρᾷ δαπανῶντες, δριμυτέραν αὐτῷ τιμωρίαν εἰργάζοντο. Εἴτα τοῦ Ἁγίου ἐφ' ἱκανὴν ὥραν ἐστῶτος, καὶ ἑαυτὸν γνῶντος μὴ δύνασθαι εἰ ἱστασθαι, προσκλίναντος

(α) Σουλεϊμάν ὁ Α' ἐβασίλευσεν ἐτη 47, 1520—1566.

(β) Σ. Ε. ἀντὶ τοῦ Ὁσμάν σὺνθετος τοῖς Ὁθωμανοῖς. Κατ' ἀνακοίνωσιν τοῦ Θεσσαλοῦ Τουρκομαθοῦς ἱστοριοδίφου κ. Χρ. Βαλοχαιρινοῦ.

ἐπιδεξιοῖς, ὁ σπεκουλάτωρ τὰς ἀλύσεις τείνας, ἣν γὰρ αὐτὰς ὁ μάρτυς ἔτι τῷ τραχήλῳ περικείμενος, ξίφει τὴν ἁγίαν αὐτοῦ κεφαλὴν ἀπέτεμε· καὶ οὕτως ὁ γενναῖος μάρτυς τὴν ψυχὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ παρέθετο· τὸ δὲ τίμιον αὐτοῦ σῶμα, τῇ φλογὶ καταναλωθέν, κόνις ἐγένετο, μόνῃ δὲ ἡ τιμία αὐτοῦ κάρα παρὰ τινος τῶν πιστῶν, ἐκ τοῦ σπεκουλάτορος ὠνηθεῖσα χρυσίοις εἴκοσιν, ἀπεστάλη ἐν τῇ τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου Μονῇ τῇ ἐπικεκλημένῃ Μετεώρῳ· ἐνθα καὶ ἐν ἐστὶ πολλῶν θαυμάτων πηγὰς ἀναβλύζουσα, εἰς δόξαν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὃ πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν· ταῖς τοῦ σοῦ ἁγίου πρεσβείαις ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς· ἀμήν.

ᾠδὴ Ζ'. Οὐκ ἐλάτρευσαν.

Μακαρίζουσί σε πᾶσαι παναμώμητε, ἄχραντε δέσποινα αἱ γεννεαὶ ὡς αὕτη, προέφης σωζόμεναι καὶ σοὶ κραυγάζουσι χαῖρε πάντα γενεαί, ἢ τὴν ζωὴν εἰσάξασα, τοῖς ἐν κόσμῳ εἰς αἰῶνας.

Ο τοῦ νόμου σε σκιῶδες, τύπος πάντα γενεαί, σαφῶς διέγραφες, στάμνος καὶ ῥάβδος ναόν, καὶ ὄρος κατάσκιον ἐξ οὗ ἐπέφανεν ὁ Θεὸς ἡμῶν, κόσμον φθαρέντα πάθεισιν ἀναπλάττων εἰς αἰῶνας.

Ιακώβ σε προσέωρα, πάλαι κλίμακος θεογεννήτρια, δι' ἧς βροτοὶ ἀπὸ γῆς πρὸς ὕψος αἰρόμεθα, σοὶ ἀνακράζοντες, χαῖρε Δέσποινα ἢ τὴν ζωὴν εἰσάξασα τοῖς ἐν (σ) κόσμῳ εἰς αἰῶνας.

Πυρωθέντες τῆς κατάρας τῇ γεννήσει σου, Παρθένε πάνσεμνε τῆς τοῦ Ἀδάμ οἱ πιστοί, συμφώνως τὸ χαῖρε σοὶ βοῶμεν πάντοτε· ἰκετεύοντες τῆς ἐν τῷ Ἁδὲ θλίψεως, λυτρωθῆναι σαῖς πρεσβείαις.

Ἄλλος. Ἀφραστον θαῦμα.

Πειμῶνος θεῖου, περιπολεύων σὺν μάρτυσι· τὸ χωρίον μάρτυς ἔσαι, ἡμᾶς τοὺς εἰς σὲ προσφεύγοντας οἰκτεῖρον· καὶ τῆς μελλούσης ὁδύνης ῥῆσαι πάντας, ἀθλητὰ τοὺς σὲ πόθῳ νῦν τιμῶντας.

Πυρὸς τὸν ὁ οἶζον οὐκ ἐδειλίσας ἐνδοξε, ἀλλ' ἀτρέπτως ἴστασο στερεέ, ἐν μέσῳ φλογὸς ἀθλητὰ Νικόλαε, τῷ τῶν ἀπάντων Δεσπότη ἀναμέλπον, λυτρωτὰ ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.

Εαρ τοῖς πᾶσι σωτηριῶδες ἀνέτειλε, τὰς καρδίας πάντων τῶν πιστῶν, εὐφραῖνον τρανώς, δεῦτε οὖν συνδράμωμεν, καὶ τῷ Κυρίῳ βοήσομεν συμφώνως, λυτρωτὰ ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.

Θ'

Ινα ζώωσιν τοὺς πρὶν τῇ βρωσὶ τεθνήξαντας, ἐκ γαστροῦ σου κόρη σαρκωθεῖς, μόνος ὁ Θεὸς δι' οἶκτον ἀπέφηνεν· ὃ μελωδοῦμεν οἱ πιστοὶ σεσωσμένοι, λυτρωτὰ ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.

Ἄλλος. Παῖδες Ἑβραίων ἐν καμίνῳ.

Πρόστηθι πάντων ἐν τῇ ὥρᾳ, τῆς δευτέρας τοῦ Δεσπότη παρουσίας, τῶν ἐν πίστει φρουρόν, καὶ πρόμαχον καὶ ῥύσιν, ἐχόντων σε Νικόλαε, ἐξαιρούμενος γεέννης.

Ρῆμα Θεοῦ ἐνίσχυσέ σε, ὥσπερ πάλαι τοῦ Ἰὼβ ἐπὶ κοπρίας, ἐρριμμένον δεινῶς, διὸ πυρὶ ἐνύλω, ἠλόγησαι τὸ σῶμα σου, δαπανώμενον διόλου.

Σὺ τῇ τραπέζῃ προσσηνέχθης, τοῦ Θεοῦ καθάπερ ἄρτος ἐν τῇ μάκτρᾳ φυραθεῖς ἀθλητὰ, ἀθλήσεως τῆς θείας, διὸ χοροῖς ἠρίθμησαι τῶν μαρτύρων εἰς αἰῶνας.

Θ'

Τέτοκας λόγον τὸν ἀχρόνως προεκλάψαντα γαστροῦ ἐκ τῆς πατρώας, τὴν βροτείαν μορφὴν ἀρρεύτως προσλαβόντα, ἐκ σῆς νυδύος ἄχραντε τῶν πιστῶν ἢ σωτηρία.

ᾠδὴ Η'. Παῖδας εὐαγεῖς.

Ορθρος τοῖς ἐν σκότει κατημένους, τοῦ βίου ἐδείχθης παναμώμητε, τοῦτοις ἀνατείλασα ἥλιον τὸν ἄδυτον, ψυχὰς καταφωτίζοντα, ψάλλειν ἐγείροντα, τὸν Κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Γένος τῶν βροτῶν σοῦ τῇ γεννήσει τῆς πρώτης κατάρας παναμώμητε, λυτρωθὲν ἐκάστοτε, χαίρε ἀνακραῖσαι σοὶ ἡ τὸν Χριστὸν κηρύσσουσα, τοῖς πίστει μέλπουσι, τὸν Κύριον ὑμνῆτε τὰ ἔργα καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ολος ἐκ τοῖς κάτω ἦν ὁ λόγος, τῶν ἄνω οὐδόλως χωριζόμενος, μητὲρ ἀπειρόγαμε, μόνη πανευλόγητε, εἰ καὶ βροτοῖς ὁμίλησε, βροτὸς γενόμενος τοῦ σῶσαι τοὺς πιστοὺς μελωδοῦντας, σὲ ὑπερυψοῦμεν Χριστὲ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Θ'.

Νῦν ὡς σὺ προέφης ἀπὸ θρόνων, καθεῖλε δυνάστας παναμώμητε, ταπεινοὺς τε ὕψωσεν, ἀγαθῶν ἐνέπλησε πεινῶντας ὡς φιλόανθρωπος, ὁ τὴν σὴν ἄχραντον οἰκῆσαι βουληθεὶς κόρη μήτραν, ὃν ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

"Αλλος. "Εκστηθι φρίττων οὐρανέ.

Ναμάτων μάρτυς ζωηρῶν, αἰεὶ πληρούμενος, ὡς τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ ἀπαύστως παρεστὼς, νῦν δρόσιον τὴν ταπεινὴν μου ψυχὴν, τακεῖσαν τῷ φλογμῷ τῶν πταισμάτων, ἵνα πάντοτε κραῖζω, ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Θέσει γενόμενος Θεὸς τὴν ὑπερούσιον κατοπεύεις ἐμφανῶς, Τριάδα, ἐν πόλῳ Νικόλαε, ἦν ἐκδυσώπει, ἡμᾶς σῶσαι τοὺς πίστει μελωδοῦντας, οἱ παῖδες εὐλογεῖτε ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Εκστηθι γῇ καὶ οὐρανὲ πῶς ὁ ἐπίγειος, νῦν Οὐράνιος σαφῶς ὑπῆρξε, τὸ γὰρ πῦρ οὐκ ἔπτηξεν, ὑπὲρ ἀγάπης Χριστοῦ, ἀλλ' ἔστι παρηρησία κραυγάζων, οἱ παῖδες εὐλογεῖτε ἱερεῖς ἀνυμνῆτε λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Θ'.

Μήτηρ μὲν γέγονας ἀγνή, παρθένος δ' ἔμεινας, μετὰ τόκον ἀψευδῶς, Θεοῦ γὰρ ἡ γέννησις πέφηκεν ὡς μηδαμῶς θεσμούς τῆς φύσεως γινώσκει ὁαδίως, ὃν παῖδες εὐλογοῦσιν ἱερεῖς ἀνυμνοῦσιν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

"Αλλος. Τὸ ἐν ὄρει ἁγίω.

Τῶν ἐσώπτρων λυθέντων θεοκῆρυξ ἐποπτεύει, τρανῶς τὴν παναγίαν καὶ τριφεγγεῖ Τριάδα τὴν ἀμέριστον, Κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε βοῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Υπὸ πέτρας ὅπην ἐστὼς κατεῖδεν ὁ θεόπτης, τὸν Κύριον τῆς δόξης, οὐδὲ τανῦν παμμάκαρ καθαρώτερον, τοῦτον κατοπεύεις, ὕμνον ἀναμέλπομεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Φῶς ἐκλάμψαν, ἐν τῇ καθαρωτάτῃ σου καρδίᾳ γενναῖον πρὸς βασάνοις, εἰργάσατό σε ἐνδοξε Νικόλαε, Κύριον ὑμνοῦντα καὶ ὑπερυψοῦντα εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ο ἀμήτωρ ὑπάρχων πρὸ αἰώνων, ἐπ' ἐσχάτων ἀπάτωρ ἐγγόνει, ἐκ σῆς νηδύος σάρκα προσλαβόμενος, ἄχραντε Παρθένε, ὃν ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

"Ὁδὴ Θ'. "Απας γηγενής.

Αγγασον ἡμῶν ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος κόρας θεόνυμφε, ὡς τὴν ἐνυπόστατον, αὐγὴν τεκοῦσα, καὶ τοῖς καθεύδουσιν ἐν σκότει ὡς ἀστράψασα φῶς τὸ αἰδίων, ὅπως τριβίς θείοις βηματίζοντες, οὐρανῶν βασιλείαν τευξώμεθα.

Μόνην ἐκ πασῶν γενεῶν σε Κύριος ἀγνήν εὐράμενος, ὥκησεν ἐν μήτρᾳ σου, διὸ γυναῖων τῶν πρὶν ὑπέρκεισαι, εἰ γὰρ κάκεινα ἴσχυσαν τεκεῖν πανάμωμε, ἀλλὰ σὺ γε πάντα ὑπερβέβηκας, ὡς Θεὸν τὸν ἀπάντων γεννήσασα.

Ηκται διὰ σοῦ ἡ φύσις ἡ ἐκπτώτος ἡμῶν πανύμνητε, πρὸς τὴν ἐπουράνιον καὶ μακαρίαν θείαν ἀπόλαυσιν, ὁ γὰρ πατρί συνάναρχος Υἱὸς καὶ πνεύματι ἐκ πατρός σου ταύτην προσλαβόμενος δεξιᾷ τῇ πατρὶ τετίμηκεν.

Νεῦσον πρὸς τὰ σά, ἐφύμνια πάνταγε καὶ τὴν πολύφωτον χάριν σου κατάπεμψον, ἡμῖν παρθένε τοῖς σὲ γεραίρουσιν, ὡσὰν προθύμως πάντοτε σὲ μεγαλύνοντες ἐκβοῶμεν, χαίροις παμμακάριστε Θεοτόκε ἀγνή ἀειπάρθενε.

Ἄλλος. Μὴ ἐποδύρου.

Ἰερῶς καθάπερ κοῖνον, ἐν αὐλαῖς τοῦ Κυρίου ἐξήνθησας, μαρτύρων ἐγκαλλώπισμα φαιδρόν, τῶν ἐν πίστει τελούντων τὴν ἀγίαν σου καὶ ἐτήσιον μνήμην, χαρᾶς πνευματικῆς, ἐμπιπλὼν τὰς καρδίας μάρτυς Νικόλαε.

Στρατιαὶ τῶν ἀσωμάτων, τὸ στερεὸν τῆς ψυχῆς σου, ὁρῶσαι κατεπλήττοντο Νικόλαε τρανῶς, τὸ γὰρ πῦρ τὸ φλογίζον οὐ κατέπτηξαν, ἀλλ' ἐστὶν ἐν σταδίῳ ἐν ὕμνοις Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν καὶ πατέρα μάρτυς πανάριστε.

Δυσωπῶν νῦν μὴ ἐλλείπεις ἐκτενῶς τὸν πατέρα, ἀπὸ πάσης μερισθῆναι παμμάκαρ προσβολῆς, μοχθηρᾶς κακίστης ὡς προθέμενον, ἀληθῶς τὴν ᾠδὴν σοι ἦν πρόσδεξαι ψυχῆς σωτηρίαν μοι νέμων ταῖς ἰκεσίαις σου.

Καινουργεῖται παναρίστως ἡ βροτεία οὐσία Μητὲρ Θεοῦ τῷ ξένῳ καὶ ἀφράστῳ τοκετῷ σοῦ παρθένε δεινῶς ἡ πρὶν διοίκουσα, νῦν δὲ χαῖρε βοᾷ σοι, ὃ δῶρον ἐμφανῶς δεχομένη ὡς μεῖζον ὕψωσον κέρας αὐτῆς.

Ἄλλος. Ἐξέστη ἐπὶ τοῦτο.

Χαρᾶς αἰωνιζούσης σὺ γεγονῶς τῶν μαρτύρων συμμέταχος ἔνδοξε χωροβατῆς, τόπον τῆς Ἐδέμ τῆς περιχαλλοῦς, διὸ ὡς εὐεπίβατον ἔχων τοῦ Δεσπότης τὴν ἀκοὴν αἰτήμασί σου θείοις, τῆς ἄνω βασιλείας ἐπιτυχεῖν με καθικέτευε.

Ψελλίζοντος ἐκ στόματος τὴν ᾠδὴν δεδειγμένος ἀντάμειψον δίδου μοι, ὥσπερ χρυσὸς τάλαντα τῆς χήρας διόλεπτα, προθύμως διεδέξατο, ἔχων παρησίαν ὡς ἀγαθῶν ἀπείρων κληρονόμος μεθέξεώς τε θείας καταξιούμενος Νικόλαε.

Ὡς μάρτυς ἐννομιώτατος τῷ Θεῷ, στεφηφόρος παρίστασαι ἔνδοξε, διηγεκῶς ὄθεν τοῖς τελούσι σου τὴν σεπτήν καὶ φωταυγὴ πανήγυριν, ἵλεων ἀπέργασαι ἐν δεινοῖς αἰεὶ χεμαζομένοις, οἰκτῆραι καὶ τῆς θείας ἐπιτυχεῖν μακαριότητος.

Θ'

Υμνοῦμεν σε παρθένε οἱ διὰ σοῦ, τῆς ἀρχαίας ὁυσθέντες κακώσεως, καὶ τὴν φωνὴν πάντες σοι βοῶμεν τοῦ Γαβριήλ,

χαῖρε Θεοῦ λοχεύτρια, χαῖρε ἡ τεκοῦσα τὸν ἐκ πατρὸς ἐκλάμψαντα ἀχρόνως, θεόν τε καὶ Δεσπότην, ὃν ἐκδυσάπει τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

Ἐξάπ. Ὁ οὐρανὸς τοῖς ἄστροις.

Τοῖς μὲν πιστοῖς ἡ σὴ κἀρα, πρὸς ἱασιν ἐπεδώθη, ἡ δὲ ψυχὴ ἐν θαλάμοις, περιπολεῦη οὐρανῶν, διὸ τιμῶμεν σε πάντες, οἱ σχῶντες σε ἱατῆρα.

Ἐτερον. Γυναῖκες ἀκουίσθ.

Μαρτύρων ὁμηγύρεσιν, ἡρίθμισαι πανένδοξε, αἵμασι σοῖς μεγαλείνας, τὸν τῶν ἀπάντων Δεσπότην, καὶ τῶν βασάνων ἅπασαν, ὑπενεγκὼν τὴν ἔφοδον, διὸ ἡμᾶς περιέπε τοὺς εὐφημοῦντας σε πόθῳ Νικόλαε ἀθλοφόρε.

Ὅμοιον Θ'.

Μαρία παντευγένητε, παρθένε παναμώμητε, ἡ τὸν Χριστὸν τετοκνῖα τοῖς σε γεραίρουσι πίστει, πταισμάτων λῦσιν δωρεῖσαι, ὅσα γὰρ θέλεις δύνασαι, τελεῖν ὁαδίως ἄχραντε, ὡς Μήτηρ οὐσα τοῦ πάντα ἰσχύοντος Θεοῦ λόγου.

Εἰς τοὺς Αἰῶνες. Τὸ πᾶσα πνοή

Ἰστώμεν στιχ. δ' ἢ γ. δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσι

Τῇ ὁρῇ τῶν αἱμάτων σου ἀθεῖαν κατέσβεσας, τὸν πυρσὸν νεόμαρτυς καὶ κατήντησας, ἔνθα μαρτύρων τὰ τάγματα, τρανῶς ἀγαλλόμενος, καὶ τὴν δόξαν τηλαυγῶς, τῆς Τριάδος θεώμενος ἦν ἰκέτευε ἐκ φθορᾶς καὶ κινδύνων λυτρωθῆναι τοῖς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας τὴν ἀεισέβαστον μνήμην σου.

Ταῖς βαφαῖς ταῖς ἐξ αἵματος, πορφυρίδα ἐπέχρυσας σεαυτῷ Νικόλαε ἡ σαφέστατα, κεκοσμημένος πρὸς ἅγια, ἀγίων ἐχώρησας, καὶ παρίστασαι Χριστῷ ἰκετεύων δωρησάσθαι, τοῖς ἐκ πόθου σου τελούσι τὴν μνήμην, τῶν πταισμάτων ἱλασμὸν καὶ βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτεύξασθαι.

Συνεργία τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγίου Νικόλαε, τῶν ἐχθρῶν κατέβαλες τὰ φρυάγματα, καὶ γὰρ δεινῶς μαστιζόμενος, εἰρκτῇ τε κλειόμενος, καὶ πυρὶ προσομιλῶν, ἀπαράτρωτος

ἔμεινας, ὅθεν εἴληφας, τοὺς στεφάνους τῆς νίκης, καὶ μαρτύρων, τοῖς χοροῖς συναριθμήθης περιφανῶς ἀγαλλόμενος.

Δόξα. Ἦχος. πλ. β'. Συγχάριτε ἡμῖν.

Συγχάριτε βροτοῖς ἅπασαι, αἱ τῶν μαρτύρων χοροστασίαι, ὁ ἀθλοφόρος γὰρ Χριστοῦ, καὶ ἡμέτερος ἀκέστως, καὶ φύλαξ ἀπροσμάχητος, τὴν σήμερον ἡμέραν, ἐν τῷ κλεινῷ αὐτοῦ τεμένει ἀοράτως ἐπιφαινόμενος καταναγάζει, τοὺς ἀνυμνοῦντας αὐτόν, ὅθεν ἐτησίως εὐφημοῦντες αὐτόν βοήσωμεν, λύτρωσαι ἡμᾶς, ἐκ κινδύνων ταῖς πρεσβείαις σου ἔνδοξε ἀθλητὰ Νικόλαε.

Καὶ νῦν Θ'.

Συγχάριτε ἡμῖν ἅπασαι αἱ τῶν παρθένων χοροστασίαι, ἡ προστασία γὰρ ἡμῶν, καὶ μεσίτρια καὶ σκέπη καὶ μέγα καταφύγιον, τὴν σήμερον ἡμέραν, ἐν τῷ σεπτῷ αὐτῆς τεμένει, παραδόξως ἐποπτανόμενος ἀγιάζει τοὺς εὐφημοῦντας αὐτήν, ὅθεν κατὰ χρέος ἀνυμνοῦντες αὐτήν βοήσωμεν, σκέπασον ἡμᾶς τῇ ἀγρόπνῳ προστασίᾳ σου, ἄχραντε Θεοτοκε πάναγνε.

Δοξολογία μεγάλη καὶ ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς Κεφαλῆς τοῦ Ἁγίου

Ψάλλομεν τὰ παρόντα Ἰδιόμελα. Ἦχος α'.

Τίς ἰσχύσει πρεπωδῶς, ἀνυμνήσαι σε νεομάρτυς, τῇ δυνάμει γὰρ τοῦ Χριστοῦ περιφραχθεὶς, τὸ πῦρ οὐκ ἔπνυξας ἀλλ' ἀνδρείως ἀθλήσας, τῶν δαιμόνων τὰς φάλαγγας διώλεσας, καὶ στεφανίτης ἄριστος γενόμενος, ἐν οὐρανοῖς ἀπολάβης τῶν ποθουμένων σοι.

Διὸ παρηρησίαν πεπλουτηκῶς πρὸς Χριστὸν τὸν σὲ δοξάσαντα αἴτησαι ἱλασμὸν ἁμαρτιῶν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Ἦχος β'

Ως ὁ Παῦλος ἐβόας ἐν τῷ σταδίῳ Νικόλαε, τὴν τοῦ Χριστοῦ μου ἀγάπην, οὐδὲν χωρῆσαι δυνήσῃσαι, οὐ πῦρ, οὐ ξίφος, οὐ λιμὸς οὐδὲ θάνατος, ἀλλὰ πάντας ὡς σκύβαλα λελόγισμαι, ὅπως τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀξιωθῶμαι, καὶ γε-

νήσωμαι θείων ἀγαθῶν κληρονόμος, ὃν περ ἀπολαύωμεν συνεχέστερον, πρέσβευε Χριστῷ καὶ ἡμᾶς ἐπεντροφῆσαι, ταύτην ἐν ὥρᾳ τῆς κρίσεως ἔνδοξε ἀθλητὰ πανεύφημε.

Ἦχος γ'

Ως ἀριστεὺς λαμπρότατος καὶ τῶν ἀγγέλων συνεφάμιλλος, ἐν παραδείσῳ μάρτυς διηνεκῶς ἀυλιζόμενος, τὰ τῶν πόνων ἑπαθλὰ κομίζει, καὶ ζωὴν ἀντὶ θανάτου αἰδίων εὖρηξας, ὅθεν καὶ ἡμᾶς ὡς συμπαθῆς περιφροῦρησον, ἐκ τῶν κινδύνων λυτρουμένους, καὶ ἐξ ἐχθρῶν ἀοράτων καὶ πρέσβευε σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἦχος πλ. δ'

Εὐφρανθήσονται ἔφη, γηγενεῖς δικαίου ἐπαινουμένου, Σολομῶν ὁ συνετώτατος, τούτου γὰρ ἡ μνήμη ἀθανασίας ὑπάρχει πλήρης, διὸ καὶ ἡμεῖς Νικόλαε μαρτύρων ἐκσφράγισμα λαμπρότατον, συναθροισθέντες ἐνθάδε, εὐφραίνομεθά σε γεραίροντες, καὶ πιστῶς σοι πάντες βοῶμεν δεόμενοι, ὁ τὸ πάθος τοῦ Κυρίου κατὰ δύναμιν μιμησάμενός, καὶ τὸ πῦρ μὴ δειλιάσας, ἰκέτευε καὶ ἡμᾶς ἐκ τῶν σκανδάλων ῥυσθῆναι, τῶν αὐτὰ κύκλωσιν ἐπιτιθεμένων, ὅπως σὲ κατὰ χρέος γεραίρομεν ὡς πλουτοῦντες σὲ ῥύστην καὶ πρόμαχον.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν τὰ Τυπικὰ καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ Ἁγίου Ὡδὴ Γ' καὶ Δ'.

Τὸν Ἀπόστ. ζῆτει Σεπτ. β'. Πρὸς Ῥωμαίους Ἐπιστ. Παύλου

Ἀδελφοί, οἶδαμεν ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς τὸ ἀγαθόν.

Τὸ Εὐαγγέλιον ζῆτει Μαρκίου Θ' ἐκ τοῦ κατὰ Ματθ.

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην, ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἡμία πρῶτ', μισθώσασθαι ἐργάτας. Τέλος, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

Κοινων. Εἰς μνημόσυνον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΚΔΟΤΟΥ

Τοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ μελέτη 9ου ἀναφερομένου Νικολάου τοῦ ἐκ Χίου ἡ ἀκολουθία συντεθεῖσα ὑπὸ Νικηφόρου Ἱεροδιακόνου, εὐοίσκεται ἐν Νέφ Μαρτυρολογίῃ, (πρβλ. καὶ Δουκάκη Συναξ. Ὀκτώβριος Ἀθ. 1895).

Ἡ παραπομπὴ (4) τοῦ 6ου ἀναφερομένου Νικολάου τοῦ Καραμάνου δέον νὰ συμπληρωθῇ οὕτως (πρβλ. Χριστοφόρου Προδρομίτου Ὀνομαστικὸν Πανάγιον Ἑνετίησιν 1808).

Ὁ διασκευάσας πρῶτος τὴν ἀκολουθίαν ἀγνώστου συνθέτου Νικολάου τοῦ ἐν Βουνένοις τὸ πρῶτον ἐκδοθεῖσαν Ἑνετίησιν 1657 Ἱερομ. Ἀκάκιος Διακροῦσης, εἶναι γνωστὸς καὶ ὡς διορθώσας καὶ ἐκδόσας τὸ Κυριακοδρόμιον Ἀγαπίου Μοναχοῦ Ἑνετίησιν (αχ. . . .) (ἐφθαρμένη ἢ προμετωπίς). Προτάσσει τοῦ ἔργου μακρὰν ἀτιέρωσιν «Τῷ ἐντιμωτάτῳ καὶ χρησιμωτάτῳ ἐν ἀρχοῦσι Κυρίῳ Κυρίῳ Πάνῳ Ἱερομνήμονι τῷ ἐξ Ἰωαννίνων», ἐπαινεῖται δὲ ὁ ἀρχων διότι «ὁ πρὸς ἐμέσου ἐνθεος ἔρωσ τὸ πολὺ τῆς βοηθείας τὸ μέγα τῆς εὐσπλαγχνίας ὅπου ἐκ προαιρέσεως ἀπέδειξας. . . καὶ ὥσπερ σὺ πρῶτος εἰς τὴν τοῦ βιβλίου τύπωσιν ἐβοήθησας». Ἐπονται δὲ μακρὰ προλεγόμενα, καὶ ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἀρχοντα Ἀρσένιου Ἱερομονάχου τοῦ Καλοῦδου.

Ὁ ἐν ἔτει δὲ 1736 διασκευάσας καὶ ἐκδόσας τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἰδίου Νικολάου τοῦ ἐν Βουνένοις ἐν Μοσχολέι Γρηγόριος Ἱερομ. Μοσχολότης, εἶναι ὁ Γρηγόριος Κωνσταντινίδης ὁ κατόπιν Μητροπολίτης Ἀνδραχίων, ὅστις φέρεται ἐπινοήσας ἰδίαν γραφὴν δι' ἧς Ἱταλιὰν καὶ Νέαν Διαθήκην μετέφρασεν εἰς τὴν Ἀλβανικὴν.

Οὗτος διεσκεύασε τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἀγίου Κλήμεντος Ἀρχιεπισκόπου Ἀχρίδων (ἐν Μοσχολέι 1742), ὁμοίως τὴν Ἀκολουθίαν Ναοῦμ τοῦ ἐν Λιβανίσκῳ (ἐν Μοσχολέι 1740), ὁμοίως ἐποίησεν ἐπίγραμμα πρὸς τὴν Σχολὸν τῆς Ἀχρίδος, φέρεται δὲ καὶ ἐπιστολὴ αὐτοῦ πρὸς τὸν Λαρίσης Ἰάκωβον ἀφιερωτικὴ προτασσόμενη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἀγίου Βησσαρίωνος (ἐν Μοσχολέι 1744), ἐτέρας δὲ ἀκολουθίας εἰς Νικόδημον τὸν Ἑλμπασινιώτην καὶ Ἀγιορίτην, καὶ εἰς τοὺς ἁγίους ἑπταρίθμους, ἴσως δὲ καὶ εἰς Βλαδίμηρον τὸν βασιλέα ἧς φέρεται ἀνωνύμως.

Ἐπειδὴ δὲ φέρεται ὁ Γρηγόριος οὗτος ἀλλαχού μὲν ὡς διορθωτὴς ἀλλαχού δὲ ὡς τυπογράφος ὑπάρχει καὶ ἀμφιβολία μὴ τυχόν ἦσαν δύο Ἱερομ. Γρηγόριοι πλὴν ἐν τῇ προμετωπίδι τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἀγίου Ναοῦμ ἀναγράφεται «διορθώσαι τοῦ ἐν Ἱεροδιδασκάλοις Γρηγορίου τοῦ Μοσχολίτου τοῦ καὶ τυπογράφου» (ἐν Μοσχολέι 1740), ἐξ οὗ δὴλον ὅτι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἦτο λόγιος Κληρικὸς παιδεία· ἐξαιρέτως μετεληφώς. (πρβλ. Εὐλογίου Κουρίλα Μοναχοῦ Λαυριότου νῦν Πρωτοεπιστάτου Ἀγίου Ὁρους, Γρηγόριος ὁ Ἀργυροκαστερίτης ἐν Θεολογίᾳ τεύχος Α' 1930 σελ. 263).

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης πρώην Λευκοπόλεως κ. Σωφρόνιος μὲ πληροφορεῖ ὅτι Νικολάου τοῦ ἐκ Καρπενησίου ἀκολουθία πλὴν τῆς ὑπὸ Καρυοφίλλῃ συντεθείσης καὶ δις ἐκδοθείσης, ὑπάρχει καὶ ἐτέρα ἐν χειρογράφοις τῶν Κανσοκαλυβίων Ἀγίου Ὁρους ποίημα Ἰωάν. Ἱερομονάχου τοῦ Κανσοκαλυβίτου Τὸν Ἅγιον ἀδελφὸν εὐχαριστῶ διὰ τὴν πληροφορίαν.

† Θ. κ. Φ. Ι.

ΕΓΚΩΜΙΟΝ

Εἰς τὸν νεομάρτυρα Νικόλαον τὸν νεοφανῆ, συγγραφὴν παρὰ τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις ἐλαχίστου Δαμασκηνοῦ τοῦ Στουδίτου.

Πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων δι' ὧν ἑμαυτὸν ἐν τούτῳ τὸν ἀγῶνα καθήκα φιλέορτοι, ὑπέργε τὴν ἐμὴν ὄντα δύναμιν, ἐν μοι τῶν ἀπάντων τὸ καιριώτατον, ὅτι Θεῷ πευθεῖσας καὶ μάρτυρος Ἀγίου θεοπειθέσι δέησιν, ἔπειθ' ὅτι εἰ καὶ μὴ νῦν τοῖς λόγοις χρησαίμην καιροῦ καλοῦντος καὶ αὐτῆς τῆς ἀληθείας ὑπερμαχοῦσης, μαρτυρικῶν τε ἄλλων προκειμένων, τίνι τῶν ἀπάντων χαρίσαιμι, οὕτω τῆς ἐμῆς οὐθενεὶ ἡμᾶλλον εἰπεῖν ἀσθενείας ὑπεριδὼν, ὡς τὸν παρ' ὀλυμπίαι δρόμον ὁ φασὶ καὶ χολὸς ὧν βαδίσαι προεῖρηται.

Ἐδεῖ μὲν γὰρ ἅτε λόγων ἀμαθία, καὶ παθῶν ἰλύϊ κατ' ἄμφορ με κατεχόμενον ἀμέλει καὶ ποσὶν ἀνίπτοις χρώμενον, τὴν ᾄψιν ἐπασκεῖν σιγὴν. καὶ μὴ πέραν τῶν Γαδείρων μὴ τε γὰρ περὶ, ἀλλ' οὐδὲ πλωτῶς βαδίζειν· οὐδὲ τοῖς ἴσοις ἀνέμοις τρέχειν ἐπὶ τῶν ἀνθερίκων δυναμένοις, ἐν σταδίῳ συμπαράβਾਲεσθαι· μᾶλλον γὰρ αἰσχύνην ἢ ἔπαινον ὀφλήσομαι. Ἐπεὶ δὲ οὗτοι οἱ τὴν ἐν λόγοις νίκην ἠλήχασιν, καίτοι γε οὐ λόγοις ἀλλ' ἔργοις ὁ παρ' ὀλυμπίαισιν ἀγὼν πέφυκεν, οὐκ οἶδ' ὅπερ τῶν πολλῶν παθόντων σεσιγήχασιν, ἐμοὶ δὲ λέγειν οὐ τρέχει ἐφεῖται, ἀλήπταις αὐτοῖς χρησάμενος, τοῦ λέγειν ἀπειγέσθαι.

Ἀλλὰ μοι Χριστοῦ νεομάρτυς Νικόλαε, σοὶ γὰρ ὁ παρὼν λόγος ἀνατίθεται, στήλης ὧν ἀψύχου μᾶλλον φανότερος, νικηφόρον με τοῦ σταδίου ἐκπέμψειαν· καὶ γε τοῖς παροῦσιν ἀθλοφόροι ἀνακηρύττειαν· ἐμοὶ τε γὰρ οὕτω χαρὶ τὰ μάλιστα τοῖς σοῖς ἀνδραγαθήμασι πευθήσαντι· καὶ σαυτὸν τοῖς τε παροῦσι καὶ ὀψιγόνοις φαινότερον δείξεις.

Τοὺς μὲν οὖν πρὸς τοὺς ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ἀναδυομένους ἀληπταί τινες εἰώθεσαν ἐπαλείφειν ὡς τοῖς Ἑλληνικοῖς ὕθλοις ἐγγέγραπται· ὥς ἂν μὴ τοῖς ἀντικειμένους παλαισταῖς ὧσιν εὐληπτοὶ· ἐγὼ δ' οὐκ ἐλαίῳ ἀμαρτωλοῦ τὴν κεφαλὴν

λιπανθείς, ὁ καὶ τοῖς ὁστέοις διέρχεται τοῦ παρόντος ἀγῶ-
νος ἄψομαι. Ἐπεὶ περ οὐδ' ἐν Ἡλιδι καὶ Πίσση περὶ κοτίνου
στεφάνου εὐρίσονται· ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ καθοπλισθείς ἡ μόνη
πάντων ὑπέρκειται, τὰ τοῦ μάρτυρος ἐπεξίνα· κατάρχομαι·
ἐπεὶ καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων ὁ ἀγὼν ἡμῖν μαρτύρων δόξης
ἐνεκα γίγνηται· εἰ καὶ τέως ἐνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χαριούμενος,
τουτοῦ τὸν ἀνὰ χειρὸς λόγον συντίθημι· ὥσπερ γὰρ τοῖς
ὀλίγον τοῦ τῆς θαλάττης ὕδατος πεπωκόσιν, ἡ ποιότης ἅπαντα
ἐγγνώσται, οὕτως οἶμαι τινος τῶν μαρτύρων ἐπαινουμένου,
πάντων κοινῇ πεφυκέναι τὸν ἔπαινον· ἀλλ' ὁ παρόντες, ἵνα
τοῖς ἐν μέσῳ λόγοις, χαίρειν εἰπεῖν ἐπ' αὐτὴν ἤδη τὴν νύσσαν
χωρίσω. Σύγγνωτέ μοι μικρὸν τῆς ὑπὲρ ἐμὲ ἐγγειροῦντι· καὶ
πῶς ἀνεφίξτων ὥς οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπιλαβομένῳ· σύγγνωτε
καὶ δεήσας τὸν προκειμένον ἡμῖν εἰς εὐφημίαν λιτανεύσετε
ἵνα τουτοῦ τὸν ἀγῶνα, καὶ τὸ παρὸν ἀκινδύνως τὸν λόγον
διέλθω σκάδιον· ἤδη γὰρ τὴν τοῦ λόγου βαλβίδα σχασάμενος,
ὄθεν ἄμεινον ἄρξομαι.

Τί δ' ἂν γένοιτο τῶν ἀπάντων ἄμεινον· ἢ τῶν διὰ Χρι-
στὸν ἀθλησάντων μαρτύρων μεμνησθαι· καὶ λόγοις ἐκβο-
μῶν αὐτοῖς ἐκδιᾶξιν· πολλῶν γὰρ ὄντων ἐτέρων δι' ὧν
ἡμεῖς πρὸς σωτηρίαν χειραγωγούμεθα, λέγω δὴ νόμου, καὶ
λόγων προφητικῶν· μᾶλλον δὲ τῶν τοῦ Χριστοῦ Εὐαγγελι-
κῶν προσταγμάτων, οὐδὲν ἔλαττον οἱ τῶν μαρτύρων ἀγῶ-
νες, καὶ τὰ διὰ Χριστὸν σκάμματα, πρὸς τὴν τοῦ κρείττονος
ἔφεσιν ἡμᾶς ἐρεθίζουσιν, ὃ δὴ τῶν ἀπάντων ἄμεινον. Οὗτοι
γὰρ Χριστοῦ ὄντες μάρτυρες τοῦ πρώτου τῆς ἀληθείας καὶ
τῆς τοῦ πατρὸς δόξης μάρτυρες, θυσία τε δεκτὴ καὶ τῆς
ἀνθρωπίνης φύσεως ἀπαρχαί, τῆς κακίας εἰσὶν ἀναιρέται,
καὶ τοῖς βουλομένοις πρὸς ἀρετὴν ἀλείπται· Πάν τῳ μὲν οὖν
μεμνησθαι βέλπιστον καὶ σωτηριώδες, ἐπεὶ καὶ βασιλείας
Οὐρανῶν ἐστὶ παράτιον, οὐχ' ἦρτον δὲ καὶ τοῦ νεοφανοῦς
τουτοῦ μάρτυρος, ὅσο καὶ τῳ χρόνῳ τὴν μνήμην πρόσφα-
τον κέκτηται· ἀλλ' ἐπειδὴ νόμος οὗτος ἐστὶ παρὰ πᾶσιν ἐπαι-
νούμενος, ὅσος τοῖς ἐν τοιοῖσδε λέγειν νενόμιστο, πατρίδα
τε καὶ γένος, τὰ τ' ἄλλα καθέκαστον διεξίεσθαι, χρὴ καὶ ἐμὲ
ἐπόμενον τῳ νόμῳ ταῦτα πειράσθαι σαφέστερον, καὶ οἷον
ἂν τις φάη καὶ συντομώτερον διελεύσεσθαι. Ἐάν οὖν ἐώρων

τὴν τε πατρίδα καὶ τ' ἄλλα τῶν τοῖς χαμαιζήλοις ἐπαινετῶν,
τοῖς τοῦ Χριστοῦ μάρτυσι, μικρὸν μὴ τοι γε μέγα δόξης
αὐτοῖς ἐπαύξονται· πάντα λίθον κινήσας κατὰ τὴν παροιμίαν,
ἔλεγον ἂν εἴπαι τούτων ἐντὸς ἐπαίνου καθέστηκεν. Ἐπεὶ δὲ
τούτων οὐδὲν οἱ πάντες ἀπώναντο, ἀλλ' ἡ τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ
μέχρις αἵματος ἀγαπήσεως, τοῖς ἄλλοις μικρὸν ἐνδιατρίψας
τῳ λόγῳ, ἵνα μὴ καὶ ταῦτα λήθης βυθῷ ἀπώλωνται, ἐπ' αὐτὸ
τὸ τοῦ λόγου κεφάλαιον χωρήσομαι.

Νικολάῳ τῳ ἐν μάρτυσιν ἀρτιφανεῖ, πατρίς μὲν ἦν ἡ
παρὰ τῳ Ζάρεγι ὄρει κώμη· πάλαι μὲν Ἰχθυὺς ὀνομαζομένη
νῦν δὲ τῇ τῶν χυδαίων φωνῇ Ψάρη προσαγορευομένη. Ἀλλ'
ἴδωμεν εἰ δοκεῖ τίνι τῶν ἀπάντων αἱ πόλεις, εἰ καὶ μὴ παρὰ
πάντων, ἀλλ' εἴ γε παρὰ πλειόνων ἐξάδονται· οἶμαι δεῖν
ἐπαινεῖσθαι πόλιν, τρισὶ τούτοις στοιχείοις, ἄερι γῆ τε καὶ
ὕδατι· ὁ γὰρ αἰθὴρ ἅτε τὸν ὑπέρτατον τόπον λαχὼν, πᾶσιν
ὁμοίως ἐν ἐστίν· καὶ μὴν γῆν εὐβωλον καὶ ἀρόσιμον, ἀέρας
τε ἀεράτους. Ὡς μῆτε τῶν ψύχει νεκροῦν, μῆτε τῳ καύσωνι
τίχτειν, καὶ πηγὰς ὑδάτων ποτίμους καὶ εὐτραφεῖς, εἰ καὶ τις
ἄλλη τῶν πόλεων, αὐτὴ πεπλούτηκεν· ἀλλ' οὐ τούτοις μᾶλλον
αὕτη θαυμάζεται, ὅσον ἐπὶ τῳ τοιοῦτον ἄνδρα φύσαι τε
καὶ ἐκτρέψασθαι· ὅτ' οὐδὲν τῶν πόλεων διενύνοχεν· εἰ δὲ
καὶ τείχεσιν αἱ πόλεις ὠχύρονται ἀλλὰ γε τῇ κακίᾳ τῶν
κοιτῶν ὑπέρκεινται· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἄλλοις παρίσομεν, οἷς
τὸ περὶ τούτων λέγειν ἥδιστον· οὐ γὰρ ὁ τοῦ Χριστοῦ νεο-
μάρτυς τούτοις ἀγλαΐζεται, ἀλλῶς τε ἵνα μὴ δόξωμεν, ἐκ τῆς
σκιάς τὸν ἀνδριάντα θαυμάζειν, κ' ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα· ὁ
δέ μοι καὶ λέγειν ὁ λόγος ἐπείγεται, οὔμενον παραλήψο-
μαι, ἔθνους γὰρ τοιοῦδε τε τύχηκεν οὐ τί ἂν γένοιτο τῶν
ἀπάντων θεϊότερος, λέγω δὴ τοῦ χριστωνύμου· ἄλλων μὲν
γὰρ ἄλλοις ἐπαινουμένων νόμοις· ἦθεσι· πόλεων τείχεσιν,
ἀνδρείᾳ τῇ κατὰ πόλεμον· ἡμῖν εἰς ἀντὶ πάντων ἔπαινος,
Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ τοῦδε τοῦ ἀγίου ἔθνους ὑψηλῆς πρῶ-
τιστος· ὃς τῳ οἰκείῳ αἵματι τοῦτο τῆς ἁμαρτίας ὠνησάμενος,
λαὸν ἑαυτῷ περιούσιον ὠκειώσατο· δι' οὗ καὶ τοῖς ἀποστό-
λοις πνεῦμα πέπονθεν· ὥσάν τῃ τῶν γλωσσῶν ἐτερότητι τῆς
πλάνης τοῦτο τελείως ἀπαλλάξας, εἰς ὃν νῦν ἐστὶν εὐσεβείας
θέμελλον ἀπερείσηται· καὶ μὴν Ἀθηναῖοι μὲν Κέκροπι καὶ

Λυκούργω Λακεδαιμόνιοι· καὶ Θωθ Αἰγύπτιοι, καὶ ἄλλος ἄλλῳ τῶν ἐφημέρων ἀνδρῶν μεγαλείονται· ἀλλὰ γε ἦν τι ἂν γένοιτο μείζον Χριστοῦ ἐγκώμιον.

Τοιοῦδε τοίνυν ἔθνους, οὐ κάλλιστον οὐδὲν οὔτε ποτ' ἐγένετο οὐτ' αὖθις γενήσεται ὁ μάρτυς τυχών, οὐμεινον καὶ γένους ἀσήμεον κατήγετο, οὐδὲ γεννητόρων δυσκλεῶν ἐπέ-
τυχε· καὶ γὰρ ὅτε πατήρ αὐτοῦ Ἰωάννης ἢ τε μήτηρ Καλή, ἀμφοτέρω χριστιανῶν παῖδες ὄντες, μᾶλλον τῆς εὐσεβείας ἀντείχοντο εἰ καὶ τις ἄλλος· πλουτοῦντες γεώδει καὶ τοῖς ὑλώδεσι πράγμασιν, οὐδόλως ἐναμβρινόμενοι· τῇ ὀρθοδόξῳ δὲ πίστει, καὶ τῷ τοῦ Θεοῦ θεῖῳ φόβῳ κοσμούμενοι· οὐ γὰρ αὐτοῖς μᾶλλον βίου ἡμελε θησανρῶν, ὅσον τῆς τῶν Χριστοῦ ἐντολῶν τηρήσεως· ἀλλ' ἵνα τὸ πᾶν ἐν συντόμῳ συνελθὼν εἶπω, ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον ἔσται γνωρίμιον καθὼς ὁ Κύριος ἔφησεν· ὁ γὰρ τῷ ὄντι τῆς ἀληθείας μάρτυς Νικόλαος, αὐτὸς αὐτοῖς καὶ κόσμος καὶ πλοῦτος καὶ ἔπαινος καὶ πᾶν ὃ φήσεται τίς ἐστιν, ὅς τοιῶνδε γεννητόρων λαχὼν, ἔφοις τὸ γένος ἐκόμησε· μάρτυς τῆς ἀληθείας χρηματίσας καὶ πέ-
χους αἵματος ἀγωνισάμενος· ἀλλ' ἵνα μὴ τὰ πάντα διςξιδόντες, ἄλλοις οὐ παρίσωμεν ἐγκωμίων ὑπόθεσιν, ἐπ' αὐτὸν ἡδὴ τὸν μάρτυρα τὸν λόγον τρεπτέον· καὶ τὰ περὶ τούτου ὡς οἶόν τε διηγητέον· ἀλλὰ μοι προσέχετε τῷ λόγῳ τάλιη διηγου-
μένῳ, ἵνα μὴ κενοὶ θεῶν λογίων τῶν ὧδε ἀπήτε. Χριστιανῶν ὡς ἐφθην εἰπὼν ὁ μάρτυς γονέων τυχών, οὐ μᾶλλον γάλακτι ἢ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει ἀνετρέφετο, ἐξ αὐτῶν ὡς εἰπεῖν τῶν μητρικῶν ὠδίνων, Θεῷ ἀνακείμενος· καὶ μὴν Σαμουὴλ μὲν ὁ ἐν προφῆταις εἰ καὶ τις ἄλλος ἐνδοξος, Θεῷ πρὸς τῆς Μητρὸς Ἀννης ἀφιέρωτο, ἀλλ' οὐ τοσαύτης ἡξιώθη χάριτος, ὅσῃς ὁ μάρτυς Ἱερεμίας πρὶν γενέσθαι Θεῷ ἔγνω-
σται, καὶ μὴν οὐδὲν ἦσσαν ὁ νεομάρτυς· τί μοι τοὺς καθέ-
καστον λέγειν, ἐξ ὧν τῷ πράγματι τάλιη συνήρασθαι· πλὴν ἀλλὰ τοὺς γονεῖς τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ ἡλικίας ἀπο-
βαλὼν ὧ καὶ ἀνέκειτο Θεῷ μόνος ἀπελήφθη ἔνθεν τοι καὶ ὡς ἄλλος τις Ἀβραάμ τῆς οἰκείας γῆς καὶ συγγενείας ἀπῆλ-
θεν, μετανάστης ὑπὸ τοῦ καλοῦντος Θεοῦ εἰς Σηλιβρίαν γίνεται· πόλις δὲ αὕτη τῶν οὐκ ἀσήμεων, ἡμέρας ὁδὸν ἀπέ-
χουσα τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων· ἔδει γὰρ οὕτω τῇ τῶν

πόλεων Τριάδι, τὴν ἄκτιστον καὶ παναίτιον τιμηθῆναι Τρι-
άδα, φῶς γὰρ ἀφ' ἧς ἔφημεν, καὶ τῇ Σηλιβρίᾳ τὰ πλείστα
διατρίψας ἐν δὲ γε τῇ Κωνσταντίνου πόλει τὸν ὑπὲρ Χρι-
στοῦ καὶ τῆς ἀληθείας δρόμον ἀνίσας, οὕτω τὴν ἁγίαν Τρι-
άδα ὁ μάρτυς τετίμηκεν· ἀλλ' ὅπως καθ' εἰρμὸν ὁ λόγος
χωρῶν ἀληπτος ἢ τοῖς ἀκούουσιν, ἐνθεν ἐρῶ τὰ καθέκα-
στον· Χριστιανός τις τῶν τῆς πόλεως Σηλιβρίας ἰδὼν ἡθους
εὐσταλοῦς εὐ ἔχων τὸν μάρτυρα θεῖα τε χάριτι κοσμούμενον,
οἰκτεῖον αὐτὸν ποιεῖται, καὶ κηδεμόνα τῶν οἰκαδὲ· ὁ δὲ τῷ
τοῦ Θεοῦ θεῖῳ φόβῳ ἐπερειδόμενος καὶ συνέσει καλλυνόμε-
νος οὕτως ἐπεμελεῖτο τῶν πιστευθέντων ὡς οὕτω τις τῶν
ἑαυτοῦ· τί μοι τὴν φρόνησιν διηγείσθαι τοῦ μάρτυρος· ἧς
καὶ τις ἄλλος ἐμπλεως ὧν ἔργῳ ταύτην δέδειχεν· ἐῶ τὴν σω-
φροσύνην οὐ κάλλιστον οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις· τὴν τῶν πα-
θῶν ἐγκράτειαν· τὴν πρὸς τοὺς πένητας ἐπιμέλειαν· τὴν τῶν
ἐκκλησιῶν μέριμναν· τὴν πρὸς τοὺς τῶν τοῦ Θεοῦ μυστηρίων
ὑπουργοὺς αἰδῶ· πρὸ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν καὶ μετὰ πάντων
τὴν τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως φυλακὴν· τοῦτοις τοῖς σεμνοῖς
ἡθῶσιν ἐκτραφεὶς καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας πεφθασκῶς, νομίμῳ
γυναικὶ συνεζεύχθη· ἐξ ἧς καὶ παίδων πατήρ γενόμενος
ἔχαιρε μετὰ τοῦ προφήτου· ἰδοὺ ἐγὼ λέγει καὶ τὰ παιδία ἃ
μοι ἔδωκεν ὁ Θεός, ἀμέλει καὶ τῇ τοῦ κόσμου τύρβῃ συναυ-
λιζόμενος, καὶ κοσμικαῖς ἐννοίαις ἐνασχολούμενος· ἦν γὰρ
ἐν τῇ λεωφόρῳ πιπράσκων τὰ βρώσιμα οὐδόλως τῆς ἑαυτοῦ
σωτηρίας ἡμέλει· ἀλλ' ὥσπερ ὁ χρυσὸς εἰ καὶ γῇ συγκαλύ-
πται, οὐκ ἰοῦται, οὕτω δὴ καὶ ἡ τοῦ μάρτυρος λαμπροτάτη
ψυχὴ, οὐμεινον ἐκ τῆς τοῦ κόσμου συγχήσεως ἡμαύρωτο·
ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἶσαι ὡς πᾶσι δῆλα, ἐπ' αὐτὸ τὸ τοῦ λόγου
κεφάλαιον ἤξομαι· καὶ ὅπως τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ ὁ μάρτυς
ἀγῶνα τετέλεκε διηγῆσομαι· ἀλλ' ἄνωθεν τὸν λόγον ἀρχτέον.

Τέτταρας ἴσμεν βασιλεῖς τῶν ἰσλαμικῶν ἐν τῇ τῶν πό-
λεων βασιλίδι προκατάρξαντας, τοῦ δὲ πέμπτου Σουλεῖμάν
τῇ σφῶν γλώττῃ ὀνομαζομένου, ἐν τῷ τριακοστῷ τετάρτῳ
ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ὅτε δὴ καὶ τὸν ἑαυτοῦ μεζονα υἱὸν
ἀπέκτεινεν, ἐν τῇ Περσίδι πανστρατὶ ἀποικομένου πολέμου
ἐνεκα τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, κατελήφθη· Ἐπαρχος ἐν Κων-
σταντινουπόλει, Σινάν οὕτωσι πῶς ὀνομαζόμενος, ἀνθρωπος

μὲν ὦν τῇ φύσει, θηρίον δὲ μᾶλλον ἀγριότερος, ὥς τῇ τοῦ βασιλέως ἀγχιστεία ἐπερειδόμενος, ἦν γὰρ ἀδελφὸς τοῦ τῆς βασιλείας Ἐπιτρόπου, ρουστάνου τοῦ καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως ἔχοντος, τυραννικῶς ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀθέως ἐκράτει τῶν ὑπηκόων· ἄλλός τις Φαραὼ ζυγῷ δουλείας σκληρῶς, τὸν νέον Ἰσραὴλ καταδουλούμενος· καὶ μὴν· καὶ τὸν τοῦ Χριστοῦ μάρτυρα Νικόλαον· οὕτως τετυράννηκεν. Ἐπεὶ γὰρ οὕτω δεινὸς ἦν χριστιανοῖς πᾶς τις τῶν βουλομένων ἀγαρηνῶν ὑπὲρ τοῦ τυχόντος εἰκαίου πράγματος χριστιανῶν ἐδικάζετο· διό τινες τῶν τῆς πόλεως Σηλιβρίας, ἐν ἣ ἔφθιμεν εἰπόντες οἰκεῖν τὸν μάρτυρα ἀγαρηνοὶ τῶν κἂν τῇ λεωφόρῳ συγγεινιάζοντων αὐτῷ, φθόνῳ βαλλόμενος ἅτε πλεονάκις ὁρῶντες αὐτὸν πιπράσκοντα τὰ ὄνια, καὶ γὰρ ἔθος τοῖς ἐν λεωφόρῳ ἀλλήλοις φθονεῖν, ψευδῇ συκοφαντίαν συνήραντες, ἀνάρπαστον ἐκ τῆς λεωφόρου πεποιήκασιν, ὥς τὸν ψευδοπροφήτην Μωάμεθ ὑβρίσαντα, καὶ ἢ πόδας εἶχον εἰς Κωνσταντινούπολιν ἡγαγον, ἐνθα τῷ τοῦ Ἐπαρχοῦ βήματι παραστήσαντες τοιοῦτοις ἐχρήσαντο ῥήμασιν. Ὑμῖν λέγοντες ὃ ἔπαρχε, οὐδενὸς οὕτω τῶν ἀπίστων μέλει, ὥς ἡ τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν πίστεως τιμῆς καὶ ὁ τοῦ Προφήτου Μωάμεθ ἔπαινος. Ἐνθὲν τοι καὶ εἴ που τινὰ τῶν χριστιανῶν εὐροιμεν τὴν ἡμῶν πίστιν ὑβρίζοντα, πρὸς τὸ δημόσιον κριτήριον ἐκκομιν, πάντας μὲν οὖν ἀριθμεῖν τοὺς ὑφ' ἡμῶν ἕνεκα τοῦτου τιμωρηθέντας, μακρὸν ἂν εἴη· νῦν δέ σοι τοουτοῖ τὸν ἀλιτήριον κεκομίκαμεν, ἅτε πλεῖον πάντων τὴν ἡμῶν πίστιν ὑβρίσαντα, καὶ τὸν νομοθέτην Μωάμεθ ἀπελέγξαντα, τοῦτον τοίνυν ἢ τάχος ἀπόκτεινον ἔπαρχε, ἢ οὐ φιλεῖς τὸν Θεὸν καὶ Μωάμεθ· τούτων ὁ Ἐπαρχος τῶν ῥημάτων ἀκηκοὼς μεθ' ὅσης ἄντις εἴποι τῆς ἀγριότητος, ἦν γὰρ ἀνέκαθεν κατὰ χριστιανῶν φονιῶν· τίσι ἔφη τῷ μάρτυρι τῆς τοσαύτης τόλμης αἴτιον ὃ κάκιστε· ὥς τε σε μὴδὲν ὑποσταλέντα, οὐ βασιλείον ἀρχὴν οὐκ ἔξουσίαν ἡμῶν, οὐ τὸ παντέφορον ὄμμα οὕτω θρασέως κατ' ἡμῶν ἐνεχθῆναι ὥς τ' ἐρυβρίσαι μὲν ἡμᾶς, καὶ τὸν τοῦ Θεοῦ πιστὸν προφήτην Μωάμεθ· ἀλλὰ δι' καὶ τὴν ἡμῶν θρησκείαν ὥς ψευδῇ ἀπελέγξαι. Ἀλλ' ἐνταῦθα μοι τὸ τοῦ μάρτυρος γενναῖον σκεπτέον, ὃ γὰρ ἂν τις ἔπαθεν ὑποσταλὲς τῷ φόβῳ τοιοῦδε φονίου ἀνδρὸς τῷ τε ἦθει καὶ

τοῖς λόγοις ὠχρεῖσθαι μὲν τῷ προσώπῳ ἐκκεκρόφθαι δὲ καὶ τὴν φωνήν, τοῦθ' ὁ μάρτυς οὐ πέπονθεν· ἀλλ' οἷον ἂν τις εἴποι παρακαλούμενος οὐκ ἀπειλούμενος, οὕτω τῷ ἔπαρχῳ ἀπεκρίνατο· ἐμοὶ λέγων ὃ Ἐπαρχε οὐ ψεύδους μέλλει, ἀλλ' ἀληθείας· ἐπεὶ τὸ μὲν ἐκ τοῦ διαβόλου ἦδ' ἐκ τοῦ Θεοῦ πέφυκεν· ἐνθεν οὐ φέρων τὴν μὲν ἀλήθειαν ὑφ' ὑμῶν ὑβρίζομένην ὁρᾶν, τὸ δὲ γε ψεύδος τιμώμενον· τὸν μὲν Χριστὸν Θεὸν γινώσκων ἀληθῇ καταγγέλλω, τὴν δὲ ψευδῇ θρησκείαν ὑμῶν ἀδεῶς ἀπελέγχω· τοῦτο μοι τῆς ἡς σὺ φῆς τόλμης αἴτιον, οὐ γὰρ ἐγὼ τοῦτο τόλμην ἀλλὰ παρησιάν ἀποκαλῶ· πρὸς τοῦτοις ὁ ἔπαρχος. Οὐκοῦν ἀληθῇ φασὶ μοι περὶ σοῦ μοι λέξαντες ὥς Χριστὸν Θεὸν εἶναι λέγεις, πνοιῇ Θεοῦ παρὰ τῇ ἡμετέρα γραφῇ κηρυττόμενον. Τὸν δὲ τῆς ἡμῶν εὐσεβοῦς πίστεως καθηγητὴν ἀληθῶς προφήτην ὄντα ἀδεῶς οἶδ' ἐκ τοῦ διαβόλου ἀποκαμεῖν; ὁ μάρτυς ἔφη· καὶ μάλα γε ὃ ἔπαρχε· οὐ γὰρ οὐκ ἔστι τὸν μὲν ἥλιον φᾶναι σκοτινόν, τὴν δὲ νύκτα φωτεινὴν. Ἔστι γὰρ τῷ ὄντι ὁ μὲν Χριστὸς ἅτε δικαιοσύνης ἥλιος, φῶς καὶ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον· ὁ δὲ τῆς ὑμῶν ἀπωλείας οὐ πίστεως καθηγητὴς Μωάμεθ, σκότος ὦν ἀφεγγές, πᾶσι τοῖς αὐτῷ ἐπομένοις, κρημνοῦ καὶ βαράθρων αἴτιος πέφυκεν. Καὶ γὰρ οὐ καὶ ὁ ἐμὸς ἔφη Χριστὸς, τυφλὸς τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφοτέρω εἰς βόθρην ἐκπεσοῦνται. Ἐνθεν τοι καὶ ὑμεῖς τυφλῷ ἀνδρὶ πειθόμενοι, εἰς βυθὸν ἀπωλείας ἀπαξάπαντες ἐμπεσεῖσθε. Τούτων ὁ Ἐπαρχος ὥς ἤκουσε τῶν ῥημάτων, τοὺς ὀδόντας βρύξας τοῖς παρεστῶσιν ἐκέλευσεν ἐπ' ἐδάφους ῥίψαι τὸν ἅγιον, καὶ ῥοῖνοις ῥάβδοις ἱκανῶς ἀμφοτέροις τύπτειν τοὺς πόδας, μέχρις ἂν αἱμαχθέντας, μὴ δύνασθαι βαδίζειν· ἀλλ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος, ὃ παρόντες ἐπερχονταί μοι τὸ τοῦ προφήτου φᾶναι πεπληρωσθαι καὶ τῷ μάρτυρι· βέλη γὰρ νηπίων λογιζόμενος ὁ γενναῖος τὰς τῶν ἀνδρῶν πληγὰς ἡγαλλιᾶτο τῷ πνεύματι, ὅπως τοιαύτης ἡξίωτο χάριτος· καίτοι μικρόν τις οὕτω τυφθεῖς, ἄλλοις μὲν τ' ἂν ἄξιον πάθειεν· πλὴν ἀλλ' ὑπενέγκοι τῇ τῶν παρόντων αἰδοί· ὁ δὲ οὕτω σφοδρῶς καὶ ἀμέτρως, οὐ γὰρ τῇ τῶν στρατιωτῶν πρὸς τὸν Ἐπαρχον χάριτι καὶ χερσὶ καὶ βία χρωμέων, αἱ τύψεις ἡρτίμηνται τοῖς ῥάβδοις αἰκισθεῖς ὥς καὶ τὰ

ἄκρα τῶν ποδιαίων ὀνύχων αἷμα ἀφίην, οὐμενουν λόγον τῆς ἑαυτοῦ γενναιότητος ἀνάξιον ἐφθέγγατο. ἀλλ' ὥς τις ἀδάμας, μήτοι γε σιδήρῳ ἀλλ' ἱμάσι τυπτόμενος, ἄθραυστος εἰσάπαν ἐστίν οὕτω δὴ καὶ ὁ μάρτυς εἰ καὶ τοῖς αἵμασιν ἅπας ἐφοινίασεν, ἀλλ' οὐδόλως τῆς εὐσεβοῦς παρεκτροπῇ πίστεως. Ἐνθὲν τοι καὶ τῇ τοῦ Ἐπαρχοῦ κελεύσει, τῇ εἰρκτῇ ἐναπέκλειτο, ἔθος γὰρ τοῦτο τυράννοις, οἱ ἐπειδὰν τοῖς βασάνοις ἀποκάμωσιν οὐδενὶ τῶν ἀπάντων ἔχοντες ἡρεμεῖν. Ταύτῃ μόνῃ τῆς σφῶν ἡττης ἀνάπαιυσιν χρωῶνται· ὅπερ οὖν καὶ τῷ Ἐπαρχῷ γέγονεν, οὐ γὰρ ἔχων οὕτω ταῖς ποιναῖς πείσαι τὸν μάρτυρα τῆς ὀρθῆς ἀποστήναι πίστεως, εἰρκτῇ τούτων ἐγκλύσας, αὐθις εἰς ἡμέρας τέτταρας ἐποιήσατο τὴν ἐξέτασιν· δυοῖν γὰρ ὃν τοιν αἰτίοι· τοῦ μὲν βασιλικῶς ἀπαγγέλλουσιν ὡς τὸν υἱὸν ἀποκτείναντος κρίνειν τὸν Ἐπαρχον εἰργόντος, τοῦ δέ, τοῦ τῆς εἰρκτῆς κατηφεῖα, μένειν τὸν μάρτυρα πείθοντος, οὕτω τὴν κρίσιν ἀνεβάλετο. Ἄλλος μὲν οὖν εἰρκτῇ καὶ σκότει· καὶ τί γὰρ ἔνεστιν ἐν εἰρκτῇ ἀγαθὸν προσομιλήσας, πέδαις τε κατ' ἄμφω χερσὶ καὶ ποσὶ πεδηθεὶς, στενάξειεν ἂν καὶ τὴν ψυχὴν ἀλγήσειεν· ὁ δὲ καὶ γὰρ Χριστοῦ τὴν ὄντως ἀγαλλίασιν εἶχεν ἔνοιον, οὕτως ἔχαιρε ὡς εἶν τις ἐν λειμῶνι ῥόδοις καὶ ἄνθεσι κατακόμην ἀνλίζοιτο· ὡς δὴ καὶ τῷ προσώπῳ τὴν τῆς καρδίας εὐφροσύνην δεικνύειν, κἀντεῖθεν ἐκπληροῦσθαι τὸ Σολομόντειον· «καρδίας εὐφροαινομένης λέγον θάλλειν πρόσωπον»¹. Τί μοι τὴν ἐν εἰρκτῇ διηγεῖσθαι δοξολογίαν, πῶς δὲ καὶ τὴν πρὸς Θεὸν εὐχαριστίαν ἐξείποιμι· ἐὼ τὴν μετ' ἀγγέλων συνομιλίαν, τὴν τοῦ δεσπότου ἀπροῦδῃ παρουσίαν. Τάλλα ἵνα μὴ καθέκαστον λέγων ἐπαχθῆς ὡς τοῖς ἀκούουσι· καὶ μὴν Ἥλία μὲν πεινῶντι κόραξ τροφῆς ὑπουργὸς ἦν· Νικολάφ δὲ τῷ πανευφήμῳ ῥῆμα Θεοῦ ὡς καὶ ζῆν ὁ Κόραξ ἔφησεν ἄνθρωπον ἔτρεφεν. Ἰακώβ ἀγγελὸν εἶχε τῆς λύπης παρήγορον, ἀλλ' ὁ νεομάρτυς Χριστὸν τὸν τῶν Ἀγγέλων ποιητὴν ἐκέκτητο· ὅς καὶ πᾶν δάκρυον ἐκ προσώπου πάσης τῆς γῆς ἀφείλετο· ἀλλὰ γὰρ μοι ταῦτα περὶ δροῦν ἢ περὶ πέτρην· ἥξομαι γὰρ ὅθεν τὸν λόγον ἀπέλιπον· ἀλλὰ δέδοικα μὴ μακρηγορίας φεύγων γραφήν,

1. Σ Ε Τὸ ῥητὸν ἔχει οὕτως «Καρδίας εὐφροαινομένης· πρόσωπον θάλλει» Παροιμ. ΙΕ, 13.

ῥαθυμίας περιπέσω ἐγκλήματι· εἰ γὰρ βραχυλογίας ἐφάψομαι, δόξαιμι ἂν ῥαθυμία ἔχεσθαι. Ἐνθὲν τοι τὸν λόγον ἐπιτεμῶν, ἀνελειπῶς τοῦ πῆλοιο διηγῆσομαι· πρότερον ὑμῶν δεηθεὶς πρὸς τοῦ μάρτυρος ὡσὰν τοῖς λεγομένοις εὐνοϊκῶς πρόσχητε.

Τεττάρων ἡμερῶν διελθόντων ἀφ' ἧς ὁ μάρτυς τῇ εἰρκτῇ ἐπαπέκλειστο αὐθις ὁ τῆς τοῦ Μωάμεθ πλάνης ὑπέρμαχος Ἐπαρχος, τοῦ βήματος προσπαθήσας κελεύει τὸν ἅγιον τῆς εἰρκτῆς ἐκβληθέντα, παραστήναι οἱ αἰταχθισόμενοι καὶ δὴ παραστάντα τῷ βήματι, τὴν τοῦ ἡθους ἀγριότητα εἰς θωπεῖαν μεταβαλὼν, ἣν γὰρ ὡς χαμαιλέον πάντα γενόμενος, πλὴν λευκοῦ, ταύτης λέγω τῆς λαμπρᾶς ἡμῶν πίστεως πείθων ἐπεχειρεῖ· πολλὰ μὲν θάτερα λέγων καὶ μὴν καὶ ταῦτα· ἐγὼ τῇ τοῦ βασιλέως ὧ ἄνθρωπε γνώμῃ πάντων πρόκριθεις πιστότατος εἶναι, ὑπελείφθην ὧδε τοῦ θρόνου καὶ τῆς πόλεως φύλαξ, λαβὼν παρ' αὐτοῦ τὸ ἐνδόσιμον, τοὺς μὲν ἀγαθούς ἐπαινεῖν, τοὺς δὲ κακοὺς τιμωρεῖν· καὶ γὰρ οὕτω Θεῷ καὶ νόμοις καὶ βασιλεῖ προσήκον ἐστὶ· πάντων μὲν οὖν ἔγωγε τῶν τὰ δεινὰ δρώντων ἀνδρῶν φρεσάιμην· τοῦ δὲ δὴ τὴν ἡμῶν πίστην ἐφυβρίσαντος οὐτ' αὐτὸς οὐτ' ἄλλος φήσασατο· ἐνθεν ἐπεὶ σὺ τὸν ἡμῶν προφήτην ἀπείλεγξας, ὄντως ὑπεύθυνος τοῖς νόμοις εἶ· διὸ καὶ τὴν δικαίαν ψῆφον ἣν ἡμῖν ὁ θεὸς ἐκεῖνος νομοθέτης ἐνέθηκε πυρὶ μέλλης τεθῆναι· ἀλλὰ μοι συμβούλῳ χρησάμενος ἀγαθῷ αἰδέσθητι τοὺς παρόντας, οἵ κτερον τὴν σὴν γυναῖκα, πρὸ πάντων δὲ τοὺς σοὺς παῖδας, ὀρφανούς λειπομένους, φείσαι τῆς σῆς ἀώρου τελευτῆς, φείσαι τῶν παρόντων ἀγαθῶν, βίου· χρημάτων· κτημάτων· οἴκου· φίλων· συγγενῶν· συμφυλετῶν· μετὰ πάντων τῆς σε αὐτοῦ ζωῆς, καὶ ἐλθὼν γενοῦ τῆς ἡμῶν εὐσεβοῦς πίστεως μέτοχος· τίμησον τὸν προφήτην Μωάμεθ, ἀπόστα τῆς τῶν Χριστιανῶν ματαίας πίστεως, καὶ σοι Θεὸν ἴλεων ἔξεις ἐφ' οἷς πρότρυτα βλασφημίας ἡμαρτες· ἀλλὰ δὴ καὶ ἡμεῖς σοι χάριτας ὅτι πλείστας παρέξομεν· τοῦ γὰρ παρὰ τοῦ βασιλέως, νῦν οἰκοδομουμένου πτωχοτροφίαν ἐφορὸν σε ποιήσαντες, τιμῶν μεγίστων ἀξιώσομεν· ἀλλὰ δὴ καὶ τοὺς σοὺς παῖδας ἀγαθόνους μετὰ σὲ γενομένους ἢ βασιλεία μέχει θανάτου διαθρήψει, καὶ γε βασιλικῶν ἀξιομάτων ἀξιώσει.

Τούτων μὲν οὖν καὶ ἔτι μειζόνων ἀγαθῶν ἐπιτεύξει ὃ ἄν-
θρωπε τοῖς ἑμοῖς πεισθεὶς ῥήμασιν· εἰδ' ἀπειθής ὢν, ἔτι τῆς
πρώτης ἀντέχει γνώμης· καὶ τοσούτων ὀχλῶν παρόντων αὐ-
θις τὴν ἡμῶν πίστιν ἀπελέγξας γνώση μὲν οἷων βασάνων
πειραθῇσιν· γνώση δὲ καὶ τὴν ἐμὴν ἐξουσίαν· ἀλλ' ἐκτὸς μὲν
ὄντισι τῶν βασάνων καὶ πειθομένῳ χάρις εὐ ἴσθι κείσετε·
ἡνίκα δὲ τῆς σῆς ἀπονοίας ἄξια παθῶν, ἐπιστρέψετε·
ἢ οὐδὲν σοι παρέξομεν διὸ προλαβὼν τῶν βασάνων τῆς
ὀρθῆς ἡμῶν πίστεως αἴρεσιν ῥῦσαι σαυτὸν τῆς διὰ πυρὸς
χαλεπῆς τιμωρίας· ἄλλο δέ σοι εἶπω, καὶ σύ μοι τῷ λόγῳ
πρόσχου· μὴ δόκει ὡς ἀθρώως τῷ πυρὶ σε καταναλώσομεν·
ὡς συντόμως σοι γενέσθαι τὸν θάνατον, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν
τῇ φλογὶ δαπανήσαντες δοιμύτερον οὕτως τὴν τιμωρίαν ἐρ-
γασόμεθα· ἀλλ' ἀπόκρινον ἡμῖν ὃ σοὶ δοκεῖ· παρ' ἡμῶν λα-
βὼν τὸ τοῦ λέγειν ἐνδόσιμον. Ταῦθ' ὁ Ἐπαρχος ἔλεγεν· ὅτε
μὲν δοκῶν παραινεῖν, ὅτε δὲ προσαπειλεῖν· ὁ δὲ τοῦ Χριστοῦ
γενναῖος Μάρτυς, ἄρα πρὸς τὴν ἀπόκρισιν ἐβράδυνεν· ἄρα
πρὸς τὴν ἀπάντησιν ἐδίστασεν· ἄρα μικρὸν ἢ μέγα πτοη-
θεὶς τὸν Ἐπαρχον οὐκ εἶχεν ἀντειπεῖν· Οὐ μένου· ἀλλὰ τῇ
τοῦ Χριστοῦ δυνάμει ἀμάχῳ ὑπερμάχῳ χρησάμενος, ταῦτα
πρὸ αὐτοῦ ἀπεκρίνατο· ὅτι μὲν ὃ Ἐπαρχε πρὸς τοῦ βασιλέως
φύλαξ τῆς πόλεως καὶ τοῦ Ὁρόνου λείλειψαι, ἴσμεν ἀπαξά-
παντες· οὐ μὴν ἀδίκως θανατοῦντες ἀθώους· σὺ μὲν γὰρ
τοὺς κατὰ σὲ τῇ πλάνῃ τοῦ Μωάμεθ ἐπομένους, ἀθώους
εἶναι φῆς τιμωρίας· ἡμᾶς δὲ τοὺς τὴν ἀλήθειαν γυμνῇ τῇ
κεφαλῇ λέγοντας καὶ τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀποκαλοῦντας,
ἀξιούς εἶναι φῆς θανάτου· ἀλλ' οὐχ' οὕτω τ' ἀληθὲς ἐστίν·
ἂν γὰρ τὸ περὶ τοὺς τῆς σῆς καρδίας ὀφθαλμοὺς ἔλῃς κά-
λυμμα, ὅψῃ χριστιανούς μὲν, ἀθώους ὄντας θανάτου, ἀγα-
ρηνοὺς δέ, μυρίων ἀξίων κολάσεως· πλὴν ἀλλ' ἐπεὶ τιμωριῶν
ἀξιούς εἶναι φῆς χριστιανούς τοὺς τὸν ψευδοπροφήτην ἐλέγ-
χοντας, ἔστωσαν εἰ δοκεῖ θανάτου ἄξιοι· τίνων οὖν ἀφαιροῦν-
ται θανατούμενοι· ζωῆς· καὶ μὴν ζῶσι ἐν Κυρίῳ εἰς αἰῶνας
ἀπειραπλétως ἀγαλλόμενοι· παίδων· καὶ μὴν εἰ ἀγαθῶν αὐ-
θις τούτων ἐν οὐρανοῖς ἀπολαύουσιν· εἰ δὲ κακῶν εὖγε τῆς
ἀποβολῆς· φίλων· καὶ μὴν ἀγγέλων μυρίων φίλων ἀντάξιός·
πόλεων· καὶ μὴν Ἱερουσαλήμ τῆς Οὐρανίου μητροπόλεως.

ἥς τὰ τεῖχη ἐν ταῖς ἀχράνταις χερσὶ τοῦ ἀοράτου Θεοῦ ἐξω-
γράφονται· τίς ἂν γένοιτο πόλις ὀχυρωτέρα· πλοῦτον· χρη-
μάτων· κτημάτων· οἴκων· καὶ μὴν τούτων φθαρτῶν ὄντων
ἀπαλλαγέντες, ἀφθάρτων ἐπιτυχάνουσι· τί μοι τὰ καθεζά-
στον λέγειν· πάντων τῶν ἐνθάδε τιμῶν πολλῶ· χρειτόνων
ἐν οὐρανοῖς ἀπολαύσειεν, οἱ ὑπὲρ Χριστοῦ ἑαυτὸν τῷ θά-
νατῳ πρόηται· δεῖ γὰρ οὕτω τὰ ἐν Οὐρανοῖς πολλῶ τῶν
παρ' ἡμῖν εἶναι χρειτόνα· διὸ καὶ γὰρ οὔτε παίδων οὔτε γυ-
ναικὸς οὐ χρημάτων οὐ κτημάτων οὐδενὸς τῶν ἀπάντων
φεισάμενος Ἐπαρχε, τῆς ὑμῶν θρησκείας μέτοχος ἔσομαι·
οὐδὲ τὸν ψευδοπροφήτην Μωάμεθ τιμήσω· οὐδ' ἂν τῆς εὐ-
σεβοῦς τῶν χριστιανῶν ἀποστήσομαι πίστεως· τί μοι πλοῦτος,
τί μοι δόξα, τί μοι ἄξια, τί μοι ἢ παρ' ὑμῶν τιμὴ, τί μοι χρή-
ματα, τί μοι κτήματα, πάντα κόνις, πάντα σκόβαλλα, πάντα
μοι ὡς καπνὸς λελόγισται· ὑμεῖς οἱ τῆς ἀπωλείας νιοί, οἱ τοῦ
πονηροῦ ἐκείνου δούλου ἀκόλουθοι, ταῦτα ἐπιζητεῖτε· ἑμοὶ
Χριστὸς πλοῦτος, Χριστὸς ἑμοὶ ζωὴ, Χριστὸς ἑμοὶ ἔσως, Χρι-
στὸς ἑμοὶ Θεός, Χριστὸς ἑμοὶ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν· οὐδὲν με
τῆς αὐτοῦ ἀγάπης χωρίσαι πόποτε· οὐ πῦρ· οὐ ξίφος· οὐ λι-
μὸς· οὐ κόσμος· οὐ πλοῦτος, οὐ βάθος, οὐχ ὕψος, οὐκ ἐνε-
στώτα, οὐ μέλλοντα· οὔτε τις καὶ ἑτέρα κτίσις· ἀλλὰ μέχρι τῆς
ἐμῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς· εἰ καὶ δι' ὀξείας δεῖ δραμεῖν, καπὶ
κερβερείους βαδίσαι· εἰ καὶ θανάτους μοι μυρίους ἐνεῖκοιτε,
ὑπὲρ τῆς ἐμῆς πίστεως ἀγωνίσομαι· ὡς ἂν οὕτω τῆς τοῦ
Χριστοῦ μου βασιλείας ἐπιτυχῶν, εἰς αἰῶνας αἰώνων εὐ-
φραίνωμαι. Ταῦτα παρὰ τῆς ἐμῆς γλώττης ἀκηκοὺς Ἐ-
παρχε, ποῖα ὅ, σοι δοκεῖ τέμνε, σφάττε, καῖε, θύσον πυρὶ,
μεληδὸν διαίρει, ἀνηλεὺς τιμῶρει, ἀπηνῶς αἰκίζαι, ἀφειδῶς
κόλαζαι, ἐμὲ γὰρ ὅλως οὐκ ἀποστήσεις τῆς τῶν χριστιανῶν
εὐσεβοῦς πίστεως.

Ταῦτα σου Νικόλαε τὰ τῆς ἀνδρείας ἰνδάλματα, ταῦτα
τοῦ πρὸς Θεὸν ἔρωτος τὰ γενναῖα ἀποφθέγματα· ταῦτα
ἥσχυνε μὲν τὴν τοῦ Ἐπαρχοῦ θρασυτητα· πολλῶ δὲ μᾶλλον
ἐνέκοψε τὴν τῶν λόγων ταχύτητα· οὐ γὰρ ἔτι τῷ τῆς ἀλώ-
πεκος ἡμφυέννυτο δέσματι· ἀλλὰ τὴν τοῦ προβάτου δορὰν
ἐκδείξας λεόντειόν τε θράσος ἀναβαλλόμενος, πρὸς τιμωρίαν
ἐχώρει τοῦ μάρτυρος· καὶ δὴ κελεύει τοῖς δημίσις ἐξελεῖν

μὲν ἅπερ ἡμφιέννυτο περιθεῖναι δὲ φορμὸν τῇ σαρκὶ τοῦ μάρτυρος· καὶ οὕτω δυσὶν ἀλύσει τοῦ τραχήλου ἀγχόμενον, περιάγεσθαι τὴν λεωφόρον ἅπασαν, κἀντεῦθεν κηρύσσειν ὡς ὁ τὸν Μωάμεθ ὑβρίζων. Οὕτω ποιναῖς εὐθυνθήσεται· ὁ δὲ καὶ θάπτον λόγου γέγονε τῶν γὰρ δημίων ἡ τάχος εἶχον ἀποδυσάντων τὸν μάρτυρα καὶ τὰλλα δρασάντων, περιήγετο φαιδρῶ τῷ προσώπῳ τὴν λεωφόρον ἐλκόμενος· καὶ μὴν ὀλυμπιονίκαν μὲν ἀθλοφοροῦντες περιάγονται θεατριζόμενοι, ἀλλ' οὐδὲν τούτου κερδαίνουσιν.

Ὁ δὲ τοῦ Χριστοῦ ἀθλοφόρος Νικόλαος εἰ καὶ τῷ φερμῷ ἐθριαμβεύετο, ἀλλ' οὐν βασιλείας ἀφάρτου ἡξίεται· πλὴν ὅσον οἱ μὲν μηδὲ τὸν θρίαμβον ἀπολύονται· ὁ δὲ μείζονι τυραννίδι κατεδικάσθη. Ἐπεὶ γὰρ ἰσμηλῆται νόμος οὗτος ἄθεος ἔνεστι· πυρὶ τεθνάναι τὸν τὴν θρησκείαν αὐτῶν ἐφυβρίσαντι· ὡς μὴ δ' ὅσοοι ἀγιασμοῦ χάριν ἀποληφθῆναι τοῖς μετέπειτα, οὗτος καὶ τῷ μάρτυρι ὄριστο· καὶ δὴ πυρᾶς σφοδρᾶς, ὡς καὶ τῇ θῆα μόνῃ μήτοι γε τῇ προσφάσει φοβεῖν τοὺς παρόντας ἐν τῷ τῆς πόλεως ἀναφθείσης ἱπποδρομίῳ ἐν αὐτῇ τὸν ἅγιον ἤλκων οἱ τῆς ἀσεβείας ὑπασπισταί, οὐκ ἐρίζοντα ὅλως οὐδὲ κραυγάζοντα· ἀλλ' ὥσπερ τις αἰνὸς ἀκακος ἐναντίον τοῦ κείροντος ἀφωνος ἴσταιται, οὕτω δὲ καὶ ὁ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς Νικόλαος ἀπονητὶ τοῖς ἔλκουνσιν ἤλκετο· Χριστὸν ἐν τούτῳ μιμούμενος, ὑπὲρ οὗ καὶ θανεῖν προεῖλετο· ὁ δὲ τῆς ἀληθείας ἀντίπαλος ἐπαρχος πρὸς ἑαυτὸν ἐκαλέσατο τὸν ἅγιον μικρὸν ἄπωθεν τῆς πυρᾶς πείθων ἐπεχειρεῖ· μὴ σοι γε λέγω ἐν τοσοῦτον ἀνοίας ὀλισθὼν ἐμπέσης Νικόλαε ὡς τῆς παρούσης ζωῆς ἀλογίσαι· ἥς οὐδὲν ἐν κόσμῳ ἡδύτερον· μὴ δὲ τῆς σεαυτοῦ γυναικὸς καὶ παίδων ὑπεριδὼν ἀθλίως οὕτω προδῶς τὸ σῶμα τοῖς αἰκίζουσιν· ἀλλ' ἴθι συμβούλῳ χρησόμενος τῇ γυναικὶ ἐδόκει γὰρ αὐτὴν φιλοψυχῆσαι τῇ τοῦ μάρτυρος τελευτῇ· καὶ προσελθὼν γενοῦ μεθ' ἡμῶν τῆς τοῦ Μωάμεθ δόξης ἀκόλουθος· ὡσάν βασιλικῶν ἀμφοτέροι τιμῶν ἐπιτεύξησθε· ταῦθ' ὁ μάρτυς ἀκηκόως, ἦν γὰρ παρὰ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς πρὸς τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον ἐπιρρωννύμενος, ὅτε τῇ εἰρκτῇ ἐφρουρεῖτο, ἐμοὶ ἔφη, ὦ Ἐπαρχε, οὐδενὸς ἔτι τῶν ἀπάντων μέλλει· οὐ γυναικός· οὐ παίδων· οὐ ζωῆς προσκαίρου· ἀλλ' ἢ τὸ ἀναλίσαι καὶ

σὺν Χριστῷ εἶναι· διὸ μὴ μοι τὴν παροῦσαν ὥραν ἀπῆλει· ἐγὼ γὰρ ταύτην χαρὰν ἡγημαί· ἐνθὲν τοι τοῖς λόγοις ἐρόωσθαι φράσαι· χάρις πρὸς ὁ βούλοιο. Τούτων ὁ ἀνιλεῖς ἐκεῖνος ἐπαρχος ἀκούσας ῥημάτων, κελεύει τοῖς δημίῳις πλησίον τῆς πυρᾶς ἔλξαι τὸν ἅγιον· κἀντεῦθεν κατὰ μικρὸν τῇ φλογὶ δαπανᾶν· ὡς ἂν οὕτω τῇ κολάσει ἀπειπὼν τῆς τῶν χριστιανῶν εὐσεβοῦς ἀποστῇ πίστεως· ἀλλ' εὐγε τῆς ἀνδρείας τοῦ μάρτυρος, οἷα γὰρ τις χρυσὸς ἐν χωνεῖα πυρπολούμενος τηλαυγέστερον γίγνηται, οὕτω δὲ καὶ ὁ μάρτυς κατὰ μικρὸν τῇ φλογὶ δαπανώμενος, γενναϊότερος ἐδείκνυτο· πολλῶν γὰρ αὐτὸν παρακαλοῦντων τὴν βασιλείαν ἀρχὴν διεπόντων, πεισθῆναι τοῖς τοῦ Ἐπαρχοῦ ῥήμασιν, οὔμενον ὁ μάρτυς ἐνέδωκε τοῦ φρονήματος· ἀλλ' εἰ καὶ τὸν περὶ ψυχῆς ἀγῶνα διήνυσεν, ὅμως ἔτι σταθερῶς τῆς εὐσεβοῦς δόξης ἀντείχετο, ὡς ἐλέγγειν μὲν τῆς ἀσεβείας τὸν Ἐπαρχον· κηρύττειν δὲ διαπρυσίως τὸν Χριστόν· μέχρις οὗτου τῇ τοῦ πυρὸς ἐνδόντος σφοδρότητι, ἄνθρωπος γὰρ ἦν εἰ καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον ἔπασγεν. Ἐπὶ δεξιῶις τε προσκλίναντος, ὁ σπεκουλάτωρ ἀλύσεις τείνας, ἦν γὰρ αὐτὰς ὁ μάρτυς ἔτι τῷ τραχείῳ περιζείμενος, ἔιφει τὴν ἀγίαν αὐτοῦ κεφαλὴν ἀπέτεμε· Τεσσαρεσκαίδεκάτων μηνὸς ἐλαφροβλιῶνος ἔλκοντος. Ἀλλὰ μοι γνωστὸν τὴν τῶν ἀθῶν ἀγαρηνῶν σκαιῶδη θρασύτητα δεικνύντες γὰρ μηδὲν τοὺς μάρτυρας τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ ἀθλήσεως ἀπώνασθαι, ὅσον καὶ τοὺς κύνες καιομένους εἰκῇ, φύρδην ὅσα κύνων τοῖς μαρτυρικοῖς ἐπικαίουσιν ὅπερ ἤδη καὶ τῷ μάρτυρι Νικόλῳ πεποιήκασιν. Ἐπεὶ γὰρ ἡμελε τῇ φλογὶ δαπανηθῆναι τὸ σύνολον κύνων ὅσα τεθνηκότων ἐγείραντες, ἔστι δὲ οὗς καὶ θνησιμαίους, τῇ πυρᾷ ἐναπέριψαν. Ἐνθεν τοι τὸ τοῦ μάρτυρος σῶμα τῷ πυρὶ καταναλωθὲν, ὥσει σποδὸς ἐγένετο· ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ἡμῶν ἐπεμελεῖτο τὸ τοῦ θεοῦ παντέφορον ὄμμα, ὡσάν ἀγιασμοῦ μαρτυρικῶν λειψάνων μὴ ὤμεν ἀμέτοχοι, ἡ τιμία κάρα ἦν ἐφθην εἰπὼν ἐκτμηθῆναι, παρὰ τινος τῶν πιστῶν ὠνηθεῖσα, διεσώθη τῆς πυρᾶς· κἀντεῦθεν ἀποσταλεῖσα τῇ τοῦ θεοφύρου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου μονῇ τῇ ἐπικεκλιμένῃ Μετεώρῳ, μόνῃ τοῦ παντὸς σώματος λέλῃται· φέρε δὲ πολλῶν ἐν τοῖς πάλαι καιροῖς γεγονότων μαρτύρων, παρ' ἐκείνοις

τὸν ἡμέτερον θεωρήσαντες, ἐντεῦθεν τὸν μάρτυρα γνωρίσομεν. Γεώργιος ὁ ἐν τοῖς μάρτυσι περιφανής, εἰ καὶ τις ἄλλος μέχρις αἵματος καὶ θανάτου ὑπὲρ Χριστοῦ στερωθῶς ἀγωνισάμενος βασιλείας οὐρανῶν ἠξίωται. Καὶ μὴν Νικόλαος οὐδὲν ἥσσον ἠγωνίσαστο· εἶδὲ καὶ βασάνων βραχυτέρων πεπείραται, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο ὑπεροπταῖος· Ἐπεὶ καὶ Δημήτριος ὁ μόνος ἐν μάρτυσι μυῖθροδός οὐ πολλῶν, τιμωριῶν πεπείραται, ὅμως δ' οὖν ἐτέρων ὑπέρκειται. Μερκούριος ὁ πανένδοξος πυρὶ καὶ ξίφει προσομιλήσας, χαρᾶς Οὐρανίου ἀπήλυσσε, ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ νεομάρτυς οὕτωςι παραπλήσια πέπονθεν· Ἀρτέμιος ὁ πανεύφημος ξίφει τὴν κεφαλὴν ἐκμηθεὶς τιμῆς ὅσης πλείστης πρὸς τε Θεὸν καὶ ἀνθρώποις ἠξίωται, ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ νεοφανὴς μάρτυς Νικόλαος οὐδ' ἥσσον τὴν κάραν ἐκτέμνεται· οὐ τοίνυν μεῖον αὐτῶν ἐστίν, εἰ καὶ τῷ χρόνῳ ὕστερος. Ἐπεὶ πρὸς ἴσα τῆς ἀθλήσεως κεχώρηκε σκάμματα, ἕω Νέστορα λέγειν· παραλείπω Προκόπιον, ἀφίημι Θεόδωρον, ἵνα μὴ τοὺς καθέκαστον λέγειν μηκύνω τὸν λόγον· πλὴν ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐξήλωσε, τοὺς δὲ ἡμιλλήθη, τῶν δὲ οὐκ ἀπελήφθη, ἔστι δὲ καὶ οὗς ὑπερέβαλε, σὺν οἷς ἄρτι τῶν ἐσόπτρων λυθέντων, ὃν ἐπόθει Χριστὸν ἐποπτεύει τρανότερον, ἡμῖν μὲν εὐετηρίαν ἐπειχόμενος· ἐαυτῷ δὲ τὰ κάλλιστα ποριζόμενος. Ταῦτα σοι παρ' ἡμῶν ὃ νεομάρτυς γέρα τῆς ἀθλήσεως, Ὀλυμπιακοῦ κοτίνου καὶ πυθικῶν μῆλων τιμιώτερα Νεμαίας τε σελήνων, καὶ Ἰσθμικῆς πίτυος ἐνδοξότερα· οὗτος σοι παρ' ἡμῶν ὁ στέφανος λογικὸς μὲν ἀλλ' ὅμως οὐκ ἄξιος εἰσάπαν τῆς σῆς κεφαλῆς, αὐταὶ σοι τῶν ἑμῶν λόγων αἱ ἀπαρχαί, στήλης ἀψύχου μᾶλλον οὔσαι φανότεραι· ἐπεὶ ἡ μὲν ἐν ἐνὶ τόπῳ ἐστώσα, μικρὸν στηλιτεύει τὸν ἔπαινον, αἱ δὲ εἰ δεῖ φᾶναι μέχρι τερμάτων γῆς ἀφήξονται· καὶ σε τοῖς τε παροῦσι καὶ ὀπιγόνοις ἀθλοφόρον ἀνακηρύξουσι.

Ταῦτά σοι παρ' ἐμοῦ ἀνθ' ὧν εὐηργέτημαι δεδώρηται· ἀλλ' εἰ μὲν τῆς δωρεᾶς ἐγγύς, σοὶ τοῦτο χάρις, σοὶ γὰρ θαρρῶν τὸν περὶ σοῦ λόγον συντέθηκα· εἰ δὲ πόρρω καὶ πάρα πολὺ τοῦ δωρήματος, τί χρὴ παθεῖν, ἀμαθία λόγων κατεχόμενος καὶ παθῶν ἱλύϊ καλυνδούμενος· πλὴν ἀλλὰ Θεῷ φίλον τὸ κατὰ δύναμιν ὅς καὶ ἐρίων οὐχ ὑπερίδεν ἐν τῇ τῆς

σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου κατασκευῇ· καὶ χήρας δύο λεπτὰ προσεδέξατο· οὐδὲ ἡμᾶς ἄνωθεν ἐποπτεύουσιν ὃ νεομάρτυς καὶ νῦν μὲν τῆς πρὸς Θεὸν σου ἐντεύξεσι κατευνάσας τὴν τῶν παθῶν ἀγριαίνουσαν θάλατταν· στήσας δὲ καὶ τὸν σάλλον τῶν λογισμῶν πρὸς δὲ καὶ ζῶην εὐθυμον δόξης παντὸς ἀνιαροῦ πάθους ἀμέτοχον· εἰ δὲ καὶ μετασταίημεν τῶν ἐνθάδε, δόξαιο ἡμᾶς ἐν ταῖς οὐρανίαις σκηναῖς· ὥσάν οὕτω τὰς ἐν τῇ Θεοῦ καὶ πρὸς βασιλείᾳ πολλὰς μονὰς πληρώσαντες κατὰ τὸ μέτρον τῆς κατὰ δύναμιν ἀρετῆς, δόξαν ἀναπέμψωμεν Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν· ὃ πρόκειται πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ μεγαλοπρέπεια, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Ἀκολουθία εἰς τὸν νεομάρτυρα Νικόλαον ὃν μαρτυρήσαντα ἐν Κωνσταντινουπόλει πυρὶ ἐπὶ ἔτους ἀπὸ μὲν κτίσεως κόσμου ΖΕΒ ἀπὸ δὲ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐνσάρχου οἰκονομίας ΑΦΝΔ Ἰνδικτιῶνος ΙΒ ἐν μηνὶ Φεβρουαρίου ιδ' ἡμέρα ε' ὥρα ε', τοῦ μὲν ἡλίου κύκλον ἔχοντος ε', τῆς δὲ Σελήνης κύκλον μὲν ἐχούσης ΙΠ' Θεμέλιον δὲ ΚΣ' τοῦ Χριστιανῶν Πάσχα τότε ὄντος ἐν μηνὶ μαρτίῳ ΚΕ'.

Ἔστι δὲ ἡ σύμπασα ἀκολουθία σὺν τοῖς τριῶν κανόσι ποίημα Δαμασκηνοῦ Ἱερομονάχου τοῦ Θεσσαλονικέως ὅστις πολλὰ παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ ὁσιωτάτου καθηγουμένου τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Μετεώρου Παπᾶ Κύρ Σισινίου τοῦ ἐν Ἱερομοναχοπνευματικοπατράσιν αἰδεσίμου, συνεγράψατο ταύτην ἐν ἔτει ΖΖ'—.

Περὶ Ἀκακίου Διακροῦσης (πρβλ. Νεοελλ. Φιλολ. Α: Βρεττοῦ Α' σ. 196).
Περὶ τοῦ συντάκτου τοῦ Κυριακοδρομίου Ἀγαπίου Μοναχοῦ, ὁ Καισά-
ριος Διαπόντες γράφει «Ἀγάπιος Μοναχὸς Ἰθακήσιος ἀποστολικὸς κήρυξ
ϊκανὸς καὶ ἐνάθετος (πρβλ. Κ. Σάθα Μεσ. Βιβλ. Γ' Βενετία 1872 σελ. 131),
ὁ δὲ Δημ. Προκοπίου «εἰδήμων τῆς Ἑλλην. γλώσσης πεπαιδευμένος τῆς τε
θύραθεν παιδείας καὶ τῆς Ἱερᾶς Θεολογίας ἐμπειρότατος κήρυξ τοῦ Εὐαγ-
γελικοῦ λόγου» (πρβλ. περὶ Λογίων Γραικῶν σελ. 203).

Ὁ δὲ Ἀρσένιος Καλούδης ἦτο Ἱεροκλήρυξ καὶ διδάσκαλος ἔτει 1680 τοῦ
ἐν Παταβίῳ Κωστινιανοῦ Φροντιστηρίου καὶ συγγραφεὺς τοῦ Προσκυνητα-
ρίου τῶν Ἱερῶν τόπων. (πρβλ. Ἀ. Μουστοξύδη Ἑλληνομν. Γ' σ. 184)

Ὁ Πάνος Ἱερομνήμων εἰς δὲν ὁ Ἀκάκιος Διακροῦσης ἀπεφώνει τὸ Κυ-
ριακοδρομὸν ἦτο εὐπατριδὴς διερμηνεὺς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλου
Βεζύρου (πρβλ. Ἰω. Βελοῦδου ἐν Χρυσολογίῳ 1863 σελ. 16) ἀναφέρεται δὲ
ὡς εὐεργέτης ἔτει 1691 τῆς ὑπὸ Ἐπιφανίου ἐφημερίου τοῦ ἐν Βενετίᾳ Ἑλ-
ληνικοῦ Ναοῦ ἰδρυθείσης Σχολῆς ἐν Ἰωαννίνοις (πρβλ. Μ. Παρανίνα Σχε-
διάσμα ἐν Κων)πόλει 1867 σελ. 63 ὑποσ.).

Νικολάου τοῦ ἀπὸ Στρατιωτῶν (Δεκ. κδ) ὁ βίος ὑπάρχει ἐν τῇ Μονῇ
Βατοπεδίου οὗ ἡ ἀρχὴ «Οὗτος ὁ ἅγιος Νικόλαος ἦτο στρατιώτης» τὸ τέλος
«ἔγινε διακριτικώτατος καὶ μέγας πατήρ». (Πρβλ. Σωφρονίου Εὐστρατιάδου
πρώην Λεοντοπόλεως Συμπλήρωμα Ἀγιορειτικῶν καταλόγων Paris 1930
σελ. 59).